

LXXVII. évf. 36–37.
(3811–3812.)
2021. szeptember 5–12.
Ára 440 Ft

ujember.hu
ujember@ujember.hu

Új Ember

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA



52. NEMZETKÖZI
EUCHARISZTIKUS
KONGRESSZUS

BUDAPEST | 2021.
szeptember 5–12.

Amikor Ferenc pápa 2016-ban Budapestet jelölte ki a következő Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus színhelyéül, igen megörültünk, de meg is ijedtünk. Nemcsak azért, mert megértettük, hogy milyen nagy szervezési munka áll előttünk, hanem leginkább amiatt, mert begondoltunk, hogy milyen messze is áll az Eucharisztia meg a kongresszus fogalma a mai közgondolkodástól. Hol vagyunk ma humán műveltségben, különösen pedig vallási kultúra terén attól, ami az előző világkongresszus idején hazánkban szinte még természetes volt! A kongresszus jelentését még csak megmagyaráztuk. Nem pusztán tudományos konferenciát, hanem összejövetelt, közös ünneplést jelent ez a szó a maga eredeti értelmében. Persze volt itt tudományos előkészítés. Háromszor is tartottunk tudományos konferenciát Esztergomban lelkipásztori és teológiai tartalommal, ökumenikus kitekintéssel. Készítettünk teológiai dokumentumot is, amit a Szentszék jóváhagyott.

A címe kongresszusunk jelmondata volt: „Minden forrásom belőled fakad.” Alcíme pedig így hangzott: *Az Eucharisztia a keresztény élet és az Egyház küldetésének forrása*. Meg is jelent ez a tartalmas dokumentum számos nyelven.

Viszont a második szó, ami pedig a legfontosabb, az Eucharisztia újra és újra magyarázatra szorul. Magyarul legálább három kifejezés szükséges ahhoz, hogy visszaadjuk jelentésének gazdagságát: szentmise, szentáldozás, Oltáriszentség. De ha az Eucha-

Erdő Péter bíboros, prímás

„Hálát adva áldást mondott”

Elkezdődött a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus



risztia szó eredeti jelentésébe gondolunk bele, akkor ez elvezet minket az utolsó vacsorához és Jézus személyéhez. Az evangéliumokban az Oltáriszentség alapításának szavait az a megjegyzés vezeti be, hogy Jézus hálát adott, megtörte a kenyeret, tanítványainak adta (Lk 22,19). Ez az a hálaadás, amiről az Eucharisztia a nevét kapta. De jól őrzi a Jézus által végzett cselekmény eredeti elnevezését a latin liturgia is, amikor azt mondja, hogy: „hálát adva áldást mondott”. *Máté evangéliumában* ugyanis egyenesen azt találjuk, hogy Jézus „elmondta az áldást, majd megtörte a kenyeret, tanítványainak adta, és azt mondta: vegyétek és egyétek, ez az én testem” (Mt 26,26). Ott vagyunk az utolsó vacsora termében, ahol Jézus a pászkavacsora ősi szokása szerint mondja az áldást, és ott vagyunk a Golgotán is, ahol testét és véréát adja értünk. Előre. Titokzatosan. Azóta is. Minden szentmisében. Mert jelenléte szétfeszíti a tér és idő kereteit. Bevilágít abba a titokba, ami Isten útja a világban. Fel tárja az ember titkát és hivatását.

De hogyan tudjuk ezt megjeleníteni a Hungexpo területén vagy az Andrássy úton, és hogyan tudjuk átélteni templomainkban napról napra? Erre kellett válaszolni a

lelkipásztori előkészítés éveit során. Ezért választottuk a kongresszus szemléletes jelképének a missziós keresztet. Azt a keresztet, amelyet boldogult Ozsvári Csaba művész úr még a 2007-es városmisszióra készített. Ebbe a keresztbe foglaltuk a magyar szentek és boldogok ereklyéit, Szent István és Szent Gellért korától napjainkig. Ebbe illesztettük a legújabb vértanúk maradványait is, magyarokét és nem magyarokét az egész Kárpát-medencéből és a közeli régiókból. Mert a szentek mutatják meg nekünk, hogyan tudjuk mai életünkben Krisztus jelenlétét hordozni ezerféle helyzetben, találékony és áldozatot vállaló szeretettel. Ez a kereszt járta hazánk és a szomszédos országok városait. Felhívás volt az imádságra, a bűnbánatra, a szentek példájának megismerésére. Több mint hetvenezer kilométert tett meg az elmúlt évek során. A vatikáni Apostoli Palotából indult, ahol Ferenc pápa áldotta meg a Vigadóban az a kiállítás, amely a Katolikus Karitásztévékenységével foglalkozik. Önkéntesek ezrei vészik ki a részüket a kongresszus munkájából. Diszkrét szolgálatukkal ők is, most is a rászorulókat, az eligazítást kérőket, a mozgássérülteket segítik, és mindazokat, akiknek egy világos szóra és egy baráti kézre van szükségük.

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus hivatása,

hogy Krisztust elvigye a világba. „Minden forrásom belőled fakad.” Ez a jelmondata. A forrás vize pedig nem áll meg a templom küszöbénél, hanem életet akar ajándékozni a körülötte lévő egész világnak. Az idézet a 87. zsoltár utolsó sora. Előtte pedig egy hatalmas víziót találunk. Egy látomást a menynevei Jeruzsálemről, ahol együtt lesznek az egyiptomiak és a babiloniak, a tírsziak és az etiópok, és mindazok a népek, amelyek valaha egymás ellen harcoltak. A Mindenható pedig azt írja az élet könyvébe, hogy „ezek mind itt születtek”. Ilyen érzések támadtak bennünk, amikor úgy döntöttünk, hogy megtartjuk az 1938-as eucharisztikus világkongresszus himnuszát. Hiszen az közkinccsé vált, és hosszú évtizedek után is mélyen él népünk lelkében. Megható volt hallani 2019-ben Csíksomlyón, a pápai misén, hogy ezt a himnusz énekelte az egész száz- ezres tömeg, mégpedig hiánytalanul, és elejétől végig minden veresszakát. Több mint nyolcvan év után. Akkor hát hogyan énekelnének mi is ugyanezt, eredeti dallammal és fiatalos, megújított melódiával, hiszen ma is időszerű! Krisztus az, aki a népeket nem megszüntetni akarja, hanem békességben eggyé forrasztani a kiengesztelődés, a megbecsülés és a szeretet légkörében. Ezért olyan nagy

tiszteletben. Ezután következ- zik majd a Kossuth téren a szentmise, ahol a kivetítőn megjelenik a Szent Korona és a Szent Jobb, annak jelképe- ként, hogy kereszténység és magyarság ezer éve együtt járja a történelem útját. Ezt követi majd az Oltáriszentség tisztelésére rendezett fáklyás körmenet végig az Andrássy úton, egészen a Hősök teréig. Hozzon áldást az Oltáriszent- ség útja városunkra, országunkra, Európára és az egész világra!

Az ünnepi program meg- koronázása szeptember 12-én a pápai szentmise lesz a Hő- sők terén. Ez a záróesemény a Statio Orbis nevet viseli. Az ókorban a nagy városokban, a különleges szent időkben csak egy-egy misét tartottak a vá- ros püspökének vezetésével. Ott egybegyűlt a papság és a népes hívó közösség, mert ak- kor az egész város szinte lát- hatóan is találkozott Krisztus asztala körül. A Statio Orbis szentmisén jelképesen az egész katolikus világ találko- zik az oltár körül. Különösen nagyszerű ez az ünneplés, ha a szertartást maga a pápa ve- zeti, Péter utóda, akinek kül- detése, hogy megerősítse test- véreit. Ezzel a lelkiüettel ve- gyünk részt Ferenc pápa szentmisén, amely a miénk is, mindannyiunké, magának Krisztusnak és az egész Egy- háznak a cselekménye. Talál- kozunk hát Jézussal Buda- pesten!



Az Úr senkit nem tör meg, önmagát töri meg



Még nem tudhatjuk, hogy a Szentatya milyen üzenetet intéz majd hozzánk a világesemény zárószentmiséjén a Hősök terén. De készülhetünk együtt annak a homíliájának az átelméklődésével, melyet idén, június 6-án, Krisztus testének és vérének ünnepén az eucharisztia ünneplésének helyéről, az emberek éhségét és szomját oltani hivatott Egyház küldetéséről mondott el a Szent Péter-bazilikában bemutatott miséjében.

Kedves Testvérek! Jézus elküldi tanítványait, hogy menjenek és készítsék elő a helyet, ahol a húsvéti vacsorát elkölthetik. Ők azt kérdezik: „Mester, mit akarsz, hová menjünk, hogy elkészítsük számodra a húsvéti vacsorát?” (Mk 14,12). Miközben szemléljük és imádjuk az Úr jelenlétét az eucharisztikus kenyérben, nekünk is fel kell tennünk magunknak a kérdést: milyen „helyen” akarjuk elkészíteni az Úr húsvéti vacsoráját. Melyek azok a „helyek” életünkben, ahol Isten szeretne vendégként megszállni nálunk? Ezekre a kérdésekre úgy szeretnék válaszolni, hogy elidőzőm a hallott evangélium (Mk 14,12–16.22–26) három képeénél.

Az első kép a vizeskorsót cipelő férfié (vö. Mk 14,13). Olyan részlet

ez, amely feleslegesnek tűnhet, de ez a teljesen névtelen ember lesz a tanítványok vezetője, akik azt a helyet keresik, melyet később felső teremnek, cenaculumnak neveznek el. A vizeskorsó pedig az ismertetőjel: ez a jel a szomjas emberiségre emlékeztet, amely mindig vízforrást keres, hogy oltsa szomját és megújuljon. Mindannyian korsóval a kezünkben járjuk életünk útját: mindannyian szomjazunk a szeretetre, az örömré, a sikeres életre egy emberibb világban. És ezt a szomjúságot a világi dolgok vize nem oltja, mert ez egy mélyebb szomjúság, melyet csak Isten tud kielégíteni.

Kövessük még ezt a szimbolikus „jelet”! Jézus azt mondja a tanítványainak, hogy ahová ez a vizeskorsót vivő ember vezeti őket, ott kell megünnepelni a húsvéti vacsorát. Az eucharisztia ünnepléséhez tehát mindenekelőtt fel kell ismernünk Isten iránti szomjúságunkat: éreznünk kell, hogy szükségünk van rá, vágyunk kell az ő jelenlétére és szeretetére, tudatosítanunk kell, hogy egyedül nem boldogulunk, hanem szükségünk van az örök élet ételére és italára, melyek táplálnak bennünket utunkon. A mai kor drámája – mondhatjuk – az, hogy sok esetben a szomjúságot már kioltották. Az Istennel kapcsolatos kérdések meggritkultak, a rá való vágyakozás legyen-

gült, egyre kevesebben vannak, akik keresik Istent. Isten nem vonz többé, mert már nem tudatosítjuk legmélyebb szomjúságunkat. De csak ott, ahol vizeskorsós férfi vagy nő van – gondoljunk például a szamariai asszonyra (vö. Jn 4,5–30) –, ott tud az Úr úgy megmutatkozni, mint aki új életet ad, aki megbízható reménnyel táplálja álmunkat és törekvéseinket, aki szerető jelenlétével értelmet és irányt ad földi zarándoklásunknak.

Amint már említettük, a korsós ember az, aki a tanítványokat elvezeti abba a terembe, ahol Jézus megalapítja az eucharisziát. Az Isten iránti szomjúság vezet minket az oltárhoz. Ha a szomjúság hiányzik, szertartásaink kiszáradnak. Ezért Egyházként sem lehet elég a megszokott embereknek az a kis csoportja, akik összegyűlnek az eucharisztia ünnepelésére; ki kell mennünk a városba, találkozunk kell az emberekkel, meg kell tanulunk felismerni és felébreszteni az Isten iránti szomját és az evangélium utáni vágyat.

A második kép az emeleti nagy teremé (vö. Mk 14,15). Jézus és követői ott fogják elkölteni a húsvéti vacsorát, és ez a terem egy olyan személy házában van, aki vendégül látja őket. Primo Mazzolari atya azt mondta: „Íme, egy névtelen ember, egy házigazda, aki a legszebb szobáját adja oda neki. [...] A legnagyobbat adta, mert a nagy szentség körül mindeneknek nagynak kell lennie, szobának és szívnek, szavaknak és gesztusoknak” (La Pasqua, La Locusta, 1964, 46–48).

Nagy terem egy kis darab kenyérért. Isten olyan kicsit teszi magát, mint egy darab kenyér, s éppen ezért nagy szívre van szükség ahhoz, hogy felismerjük, imádjuk és befogadjuk őt. Isten jelenléte olyan alázatos, rejtett, néha láthatatlan, hogy felismeréséhez felkészült, éber és befogadó szívre van szükség. Ha viszont szívünk nagy terem helyett kamrához hasonló, ahol siránkozva a régi dolgokat tartjuk, vagy padlás-hoz hasonlít, ahová már régen felpa-

koltuk lelkesedésünket és álmunkat, vagy ha szűk, sötét szobához, mert problémáinkkal és keserőségeinkkel csak magunk lakunk benne, akkor lehetetlen lesz felismerni Istennek ezt a csendes és alázatos jelenlétét. Nagy helyiségre van szükség! Ki kell tágitanunk a szívünket! Ki kell lépünk egónk kicsiny szobájából, és be kell lépünk az ámulat és imádat nagy terébe! És ez nagyon hiányzik belőlünk!

Ez hiányzik sok programból, melyet azért rendezünk, hogy találkozzunk, összegyűljünk, együtt gondolkodjunk a lelkipásztorkodásról... De ha ez hiányzik, ha hiányzik az ámulat és az imádat, akkor nincs út, mely az Úrhoz vezet. A zsinat sem lesz ilyen, sem más! Ez az Eucharisztia előtti magatartás, erre van szükségünk: imádásra. Az Egyháznak is nagy teremnek kell lennie. Nem egy kicsiny és zárt körnek, hanem szélesre tárt karú közösségnek, mely mindenkit befogad. Tegyük fel magunknak a kérdést: amikor oda-jön hozzánk valaki, aki sérült, aki hibázott, aki más életutat járt be, vajon az Egyház, ez az Egyház vajon egy nagy terem-e, mely befogadja őt és elvezeti a Krisztussal való találkozás öröméhez? Az Eucharisztia azokat akarja táplálni, akik elfáradtak és megéheztek az úton! Ezt ne felejtsük el! A tökéletesek és tiszták Egyháza olyan szoba, amelyben senki számára nincs hely; a nyitott kapukkal rendelkező, Krisztus körül ünneplő Egyház ezzel szemben olyan nagy terem, ahová mindenki beléphet – mindenki, igazak és bűnösök egyaránt!

Végül a harmadik kép, a kenyeret megtörő Jézus képe. Ez maga az eucharisztikus mozdulat, a hitünk identitását adó gesztus, az Úrral való találkozásunk helye, aki feláldozza magát, hogy új életre szüljön bennünket. Ez a mozdulat is megdöbbenő: mindaddig bárányokat öltek le és áldoztak Istennek, most viszont Jézus az, aki báránnyá teszi és felál-

dozza magát, hogy életet adjon nekünk. Az eucharisziában a szeretet Istenét szemléljük és imádjuk.

Az Úr senkit nem tör meg, önmagát töri meg! Az Úr nem áldozatokat követel, hanem önmagát áldozza fel. Az Úr semmit sem kér, hanem mindent ad.

Az eucharisziát akkor tudjuk ünnepelni és megélni, ha mi is megéjük ezt a szeretetet. Mert nem törheted meg a vasárnapi Kenyeret, ha szíved el van zárva testvéreid elől. Nem eheted ezt a Kenyeret, ha nem adsz kenyeret az éhezőknek. Nem osztozhatsz ebből a Kenyérből, ha nem osztozol a rászorulóknak szenvedésében. Mindennek a végén, ünnepélyes eucharisztikus liturgiáinknak a végén is, csak a szeretet marad meg. És eucharisziánk már most is olyan mértékben alakítják át a világot, amennyire engedjük, hogy mi magunk is átalakuljunk, és megtört kenyérré váljunk mások számára.

Testvérek, hol kell „elkészítenünk az Úr vacsoráját” ma? A körmenet az Oltáriszentséggel – mely úrnapijának a jellegzetessége, de amelyet még nem tarthatunk meg – arra emlékeztet bennünket, hogy ki kell mennünk, el kell vinnünk Jézust. Lelkesen ki kell mennünk és el kell vinnünk Krisztust azoknak, akikkel a mindennapi életben találkozunk. Válgunk korsót vivő Egyházzal, mely felébreszti a szomjúságot és vizet visz!

Tárjuk ki szívünket szeretetben, hogy mi legyünk a tágas és vendég-szerető terem, ahová mindenki beléphet, hogy találkozzon az Úrral! Törjük meg életünket a másokkal való együttérzésben és szolidaritásban, hogy a világ rajtunk keresztül meglássa Isten szeretetének nagyságát! És akkor eljön az Úr, újfent meglep bennünket, és a világnak életet adó eledellé teszi magát. És örökre jóllakat bennünket, egészen addig a napig, amikor a mennyei lakomán az ő arcát szemléljük, és vég nélkül örvendezünk.

Fordította: Tózsér Endre SP

Lackfi János

A sajtóérzékeny pápa-paradigma

Lehet egy pápa olyan ember, mint a többi?

És hogyan legyen olyan? Hiszen ott a nagy pucc meg a felhajtás egyetlen fehér ruhás emberke miatt, templomőrök, pápamobil, svájci gárda, nyári rezidencia, helikopterek, műgyűjtemény, az egész hóbelevanc, plusz a padlótól plafonig telifestett Sixtusi kápolna Michelangelo pucér Krisztusával, akire furdogatyt húzatott egy korábbi őszentsége. Csak a villanyszámla mekkora összegre rúghat, és a jól fekvő, központi ingatlanok Rómában, az átlagember bezzeg tudná mire költeni a lóvét, limuzin, jacht, pezsgő, szivar meg szuper macák, igaz, a macákról jobb, ha hallgat, mert az asszonyoknak nagy a szája, ki győzi azt ideggel...

Na de ki a frászkarikát érdekelné a pápa, ha rágózná, szotyit köpködné az utcán, susogóban járna, dobozból inná a sört a diszkóban, rappelne egy tehetségkutatóban, a Szent Péter téren csövezne egy lakókocsiban, két spangli közt végigördeszakázna az oszlopcsarnokon, a lóvét meg szétoztotta volna a röntgenkapunál sorban álló turisták között? Erre jön egy másféle pápa, tele vannak vele a lapok, mert nagycsüttörtökön börtöntöltelékek lábát mossa, széket ad a hosszú órák óta őrködő svájci gárdista alá, és elbeszélget vele, csak úgy, spontán beül a személyzeti misére kertészek meg konyhás nénik közé, magához engedi a gyerekeket, de nem csak egy-egy kamukép vagy futó áldás erejéig, a szoknyájához bújniak és a trónján ücsörögnek, személyesen felveszi a telefont egy csőringert vidéki plébánosnak, és mikor az illető egy kifogástalan állapotú, öreg, fehér, Renault 4-essel akarja megajándékozni, először rákérdez, nem marad-e akkor autó nélkül a plébi, aztán köszönettel elfogadja az adományt, és másnap már sofőr nélkül, az ódon járgányon közlekedik. Rajong a fociért, meghívja kedvenc

argentín csapatát, a San Lorenzót. Megcsókolja a bőrbeteget, akitől mind undorodnánk. Pápamobilján elviszi egy körre a down-szindrómás fiatalembert. Hitre bátorítja a meleget és elváltakat. Telefonon felhívja a megerőszkolt nőt. Kiszökik éjszaka, hogy ételt vigyen a hajléktalanoknak. Jótékony célra elárverezzi a Harley Davidsonját, ami dupla menőség, egyrészt mert ezek szerint volt neki, másrészt mert ettől fogva egy keményfű a pápa mociján viríthat. Megölelgeti az ateista uruguayi elnököt, és arcon puszítja nagy ellenlábasát, az argentín miniszterelnököt. Elítéli a szíriai háborút, szót emel az esőerdőkért, menekültek befogadására buzdít, szelfizget a tömegben, pedig a biztonság őrei ilyenkor egész biztosan milliméteresre nyírt hajukat tépik. Cikázik, minden áldott nap van egy új ötlete, mindenkinél előrébb jár egy lépéssel. És ha mindez csupán reklámfogás, kérdezik a szkeptikusok, hiszen minden rendhagyó akcióról fotók, cikkek járnak be a világot, annyi talán az egész, hogy a Vatikán végre észre tért, és gerillamarketinggel akarja feljavítani az emberektől elidegenedett egyház pedofil-ügyek miatt megtépázott imázsát? Bizony, ha megkaparjuk látványos kijelentéseit, mögöttük a szokásos katkó tanítást találjuk, se többet, se kevesebbet, a melegek keressék csak Istent, aki őket is szereti, de ettől még sem a melegházasságot, sem a szexualitást nem szentesíti őszentsége, és ugyanígy semmi elmozdulás a házasság felbonthatatlansága terén vagy a cölíbátust, női papságot és egyebeket illetően, amit ádázul számon kérne minden rendes szabadelvű azon az egyházon, melytől amúgy nem győz elhatárolódni. Nem tudhatjuk, a kamerák látószögén kívüli mennyi hasonló cseles és vagány kalandra képes még a pápa, Jézusról is az áll az Evangéliumban,

hogy ha minden tettét, mondását, gyógyítását feljegyeznék, a világ minden könyve kevés lenne hozzá. Igen ám, mondják a roppant éberek, de azzal, hogy Ferenc kopott cipőjében fogadta a megválasztása utáni gratulációkat, és nem vette fel az ilyenkor előírást bíbor sarut, mintegy kilépett Jézus vérének megszentelő köréből. A szimbolikus aranykereszt helyett viselt vaskereszt is az uralkodói, földi helytartónak járó hatalom elutasítását jelzi. És ahol Isten embere nem veszi át az uralmat, ott támad a Sátán, jaj nekünk, jaj az Anyaszentegyháznak, ha egy ilyen reflektorfényben fürdő bulvárcéleb szítja a melegek és elváltak önértetét, és úgy bátorítja a migránsokat, hogy nem is ismeri valójában a helyzetet! Ferenc pápa, miközben körberajongják, a radikálisoknak túl kevés, a konzervatívoknak túl sok, mindig csak a gond van vele, mindig eleven, nem lehet beskatulyázni, pedig annyi pompás skatulyánk van előre gyártva papírból, fából, bélelve, béleletlen, illó lenne már belezselezni valamelyikbe. Emlékeztet nagyon Valakire, akit folyton szemrehányásokkal nyaggattak, anyád és rokonaid itt várnak rád, te meg papolsz, Uram, szólj a testvéremre, segítsen a házimunkában, Uram, add, hogy mi ülhesünk majd az égben jobboldon és baloldon, Uram, az nem lehet, hogy téged keresztre feszítsenek, gondolkodj már, Uram, ki viseli ezt a kemény beszédet, Uram, mi ez a langyos beszéd, keményítenél már be, Uram, nem kéne rohadó síroknak nevezni a hatalmasokat, Uram, nem kéne meghunyászkodni előttük, szedd már elő a kardot, és csapj oda nekik, Uram, nem vonulatsz be számárcsikon, amikor ott a Limuzuin, Uram, nem hozhatsz kardot és tüzet, mikor puha kenyeret várunk, és nem szaporíthatsz kenyeret csak úgy, mert rontod a pékek üzletét, Uram, úgy szeretnénk megmondani neked, milyen legyenél, és ehelyett caplathatunk a nyomodban, ámulva, háborogva, zavartan, és közben hogy lánkol a szívünk, elképesztő, hogy lánkol!

Hegedűs András



A kongresszus grandiózus ünnepe egész életre szól

Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus 1938-ban, Budapesten

Az 1938-ban Budapesten megrendezett 34. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus a 20. századi magyar katolicizmus egyik legnagyobb szabású rendezvénye volt, amely nemcsak a jelenlévőkre tett mély hatást, hanem szervezetsége és lelki-sége miatt több mint nyolcvan év távolából is elismerésre készíti az utókort. Most, amikor Budapest ismét eucharisztikus kongresszus megrendezésére készül, érdemes röviden áttekinteni az egykori eseményeket.

A kongresszus rendezési jogát 1936 novemberében nyerte el a Magyar Katolikus Egyház, amely ezzel komoly kihívás elé nézett. Nem egészen másfél év – tizenhét hónap – állt rendelkezésre, hogy ezt a világméretű rendezvényt megszervezze. Ennek feladatait Serédi Jusztinián hercegprímás az Actio Catholicára, illetve annak igazgatójára, Mihalovics Zsigmondra bízta.

A rendkívül összetett feladatok megoldása a mainál jóval egyszerűbb technikai feltételek ellenére tiszteletet parancsoló eredményre vezetett. Budapesten jelentős városrendezési munkákat végeztek. A Hősök terét teljesen átépítették, műkölapokkal fedve le a zöldfelületeket. A Városligeti-tavat leeresztették, medrét iszaptalanították és lebetonozták, hogy padsorokat helyezhessenek el a területén. A Szent István-bazilika előtti teret bontási munkálatok után kiszélesítették, kialakítva ezzel a ma is látható térszerkezetet.

Ötholdnyi fenyőerdő faanyagának (800 m³) felhasználásával felépítették a kongresszus főoltárát, amely a római Szent Péter-bazilika baldachinjának mintáját követte. Az építés szászerez pengős költségét a kongresszusi jelvények bevételéből fedezték.

A kongresszus népszerűsítésébe bevonták a korszak művészeit is. Két plakátpályázatot is hirdettek, melyen Konecsni György, illetve Molnár C. Pál tervét fogadták el kivitelezésre. A hivatalos kongresszusi reklámkampányban végül több tervet is nyomtattak, és tizenkét darabos színes képeslapsorozatot hoztak forgalomba.

A jelvénytárgyat Madarassy Walter szobrászművész alkotását találták a legjobbnak. Madarassy motívuma annyira kedvelt lett, hogy a kongresszus emblémájává vált, így ez került a tömegesen előállított kegytárgyak, ajándéktárgyak és egyedi készítésű darabok szinte mindegyikére.

A kongresszus jelmondatátul egy Szent Ágostontól vett idézetet választottak: „Eucharistia vinculum caritatis”, vagyis az Oltáriszentség a szeretet köteléke. Magát a programot pedig e mottó kifejtéséhez igazították.

Szorgalmazták, hogy minden egyházközségben tartsa-

nak eucharisztikus jellegű lelki napokat népmiszió vagy triduum formájában. Végül 603 helyen tartottak misziót, valamint 1201 helyen triduumot, azaz lényegében minden



plébánián, sőt a fiálok egy részében is, és a beszámolók szerint ezek valóban jó hatással voltak a hívekre.

Bár a kongresszus május 25-én, szerdán kezdődött, előzetes ünnepségek sorozatával vezették be a megnyitó napját. Kiemelt jelentőséggel bírt a pápa legátusa, Eugenio Pacelli bíboros államtitkár hétfői fogadása, akinek útja szinte diadalmenet volt Budapestig és a fővárosban is.

A kongresszus hivatalos kezdete előtti napon, május 24-én a Károlyi-palotában megnyílt a Nemzetközi Karitászi Kiállítás, a Múcsarnokban pedig a Szent István képzőművészeti kiállítás. Este a városligeti Ünnepi Csarnokban üdvözlő estét tartottak a pápai legátus tiszteletére.

A kongresszus ünnepélyes megnyitására május 25-én, a Hősök terén került sor, mintegy százötvenezer hívó jelenlétében. Délután 16 óra 30 perckor a harangok jeladására az ideiglenes sekrestyeként szolgáló Mezőgazdasági Múzeumtól megindult a papság menete a Hősök terére.

A pillanat méltóságát Márai Sándor a következőképpen örökölte meg: „Százézer ember áll fel helyéről a tribünökön, s fedetlen fővel fogadja a pápa követét, lehajtott fővel fogadja az áldást. A csönd olyan nagy egy nagyváros közepén, mint a templomban. A fekete, fehér, lila és bíborszín körmenet lassan halad előírt útján, már nem látni a menet elejét, még nem látni végét.”

Mivel a kongresszus programja olyan gazdag volt, hogy bemutatása meghaladná a jelen írás kereteit, így most csak néhány jelentősebb eseményt emelünk ki.

Május 26-án, csütörtökön a Hősök terén 9 órakor tartották az ifjúság szentmiséjét háromszázézer hívó részvételével. A

szentmise a jelenlévők mellett a járókelőkre is mély benyomást tett. A hangosításnak köszönhetően ugyanis az Andrassy úton és a környező utcákban az emberek hallották a

Elsőként Bangha Béla jezsuita szerzetes lépett a szószoki emelvényhez. Beszédében Krisztus nagycsütörtöki szavaira emlékeztetett: „Még egy órát sem tudtok velem

virrasztani?” (Mt 26,40). Szavai a virrasztás értelméről szóltak, ugyanakkor rámutattak a hitetlenségre is, és arra, hogy a világ elfordult Istentől. Majd Csávossy Elemér korábbi jezsuita tartományfőnök két elmékedése következett,

amelyek témája a hit és az engesztelés volt, különösen a szentségi Jézus ellen elkövetett bűnök miatt. Szavai a résztvevőket a bűnbánat felindítására ösztönözték, így az éjszakában elhangzó szavak a gyónatószék felé irányították a férfiakat. Sok pap, akinek ezen az éjszakán nem is kellett volna a helyszínen lennie, a cserkészek hívó szavára a Hősök terére sietett kisegíteni, majd öle és karing nélkül, a padon ülve fogadta az elébe járuló gyónásait.



Imádkozó hívó az Andrassy úton 1938-ban
Fotók: Primási Levéltár

Május 28-án, szombaton az ünnepi üléseké és a kulturális programoké volt a főszerep.

A kongresszus utolsó ünnepélyes szentmiséjére május 29-én, vasárnap 9 órakor került sor a Hősök terén. Már hajnali 5 órától kezdve a város minden irányából megindult a néparadat a szentmise helyére, ahol a korabeli sajtó szerint legalább ötszázezer ember gyűlt össze. A papság most is a Jáki-kápolnától indult a főoltárhoz. A menetben 196 püspök, 37 érsek és 14 bíboros vonult fel. A szentmise végén a Vatikáni Rádió XI. Piusz pápa latin nyelvű beszédét közvetítette.

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus eseménysorozata délutáni ünnepélyes körmenettel zárult. A körmenet már jóval azelőtt megindult, hogy az Oltáriszentség 16.30-kor kilépett a Szent István-bazilika kapuján. Egymás után vonultak fel az ifjúsági szervezetek képviselői, a katolikus iskolák diákjai, a női és férfi szerzetesrendek, a papság, a püspökök és az érsek. Az Oltáriszentséget Pacelli bíboros baldachin alatt hozta, majd a bíborosok következtek. Mögöttük jöttek a kormány tagjai és a közjogi méltóságok a vármegyék képviselőivel. E menet öltözetében is kifejezte hódolatát a Királyok Királya előtt, hiszen a régi magyar viseleteknek ezt a gazdagságát a főváros utójára

ruhákban térdre borult a szentségi Jézus előtt. Ezzel a 34. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus hivatalosan véget ért.

Később döntés született arról, hogy a pápai legátus beszéde élő adás keretében elhangozzék a rádióban. Így Pacelli bíboros végül 22.30-kor a Magyar Rádióban mondhatta el német nyelvű beszédét, melyben felszólította a hallgatóságot, hogy életükben legyenek Krisztus tanúi. Végül magyar nyelven mondott köszönetet a kongresszus megszervezéséért és a magyar közönség példátlanul fegyelmezett magatartásáért.

A pápai legátus szavai nem diplomáciai udvariasságból fakadtak, hanem őszinte meggyőződésből. Pacelli bíboros mély benyomásait és rendkívül pozitív tapasztalatait pápává választása (1939) után is megőrizte, mindig nagy figyelemmel fordulva a magyarok felé.

A résztvevők közül sokan levélben mondtak köszönetet a kitűnő szervezésért és a kongresszuson szerzett felémelő lelki élményekért. A világsajtó is elismerően írt az eseményről. A külföldi vendégeket leginkább a rendezvények méltóságos pompája, a tömeg buzgóssága és fegyelmezettsége ragadta meg.

Pacelli bíboros rádiós keresztül elhangzott záróbeszédének gondolatai prófétai szavaknak bizonyultak: „Ha körünk szellemének némely szövivője (...) az egyéni és a közboldogságot Krisztus nélkül vagy éppenséggel Krisztus ellen akarja megvalósítani, akkor elmondhatjuk, hogy a »tanúm lesztek« órája elérkezett számunkra.” E mondat útmutatást adott ahhoz, hogy tíz évvel később a magyar katolicizmus szembeszálljon az intézményesített istentagadással.

A kongresszus hivatalos szereplői és előadói közül többen hitvallók lettek a kommunista egyházüldözés idején. Így Boldog Meszlényi Zoltán esztergomi segédpüspök, Boldog Gojdis Péter eperjesi görögkatolikus püspök, Schmidt Sándor dorogi bányagazgató, Tóth László, a Magyar Újságírók Egyesületének elnöke, Csávossy Elemér jezsuita tartományfőnök, Kerkai Jenő jezsuita szerzetes, Werner Alajos szombathelyi egyházmegyei pap. Ők azok, akik nyilvánosan szerepeltek az eucharisztikus világkongresszuson, majd később üldözést szenvedtek az igazságért. Ugyanakkor nem feledkezhettünk meg arról az ismeretlen, illetve részben ismert megannyi emberről sem, akik szintén hűek maradtak az Egyházhhoz. Életükben megvalósították, amire Serédi hercegprímás utalt az előkészítő nagygyűlés alkalmával: „a kongresszusi grandiózus ünnepek egész életre szólnak”, ezért „legyetek az igének cselekvői, ne csupán hallgatói” (Jak 1,22).

A BIBLIA ÜZENETE

Hálaének

Mk 7,31–37

„Fül-orr-gégészet.” Elgondolkodtató felirat volt ez számomra a rendelő aijtáján, amikor óvodáskoromban középfülgyulladás miatt néha kényszerű látogatást kellett tennem az orvosnál. De miért szerepel együtt ez a három testrész?” „Mert ezek összetartoznak” – hangzott a válasz.

Az összefüggés további szakszerű magyarázatát meghagyom a hozzáértőknek. De talán nem kevésbé izgalmas felismernünk, hogy a lelkiéletben is kapcsolat van a hallás és a szó-lás között. Ha nem hallgatom Isten ígétét, akkor annak hirdetése is akadozni fog a részem-ről. Az isteni ige ugyanakkor egyre inkább fi-nomítja a belső hallást, és a hit dolgairól való „dadogva beszélés” helyett megtanít választé-kosan, lényegre törően tanúságot tenni Krisz-tusról.

A ma kezdődő Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus hetében igen sok minden hallhatunk „Isten nagy tetteiről”, melyek erősítetik hitünket, igazolva Szent Pál apostol megál-la-pítását: „A hit hallásból ered.” Félmunka vol-na azonban, ha Jézus lábaihoz letelepedve csu-pán fél füllel, fél szívvel hallgatnánk a szavait. Ő azt várja, hogy tanítása gyökeret verjen ben-nünk, és a magunkénak érezzük annak továb-badását. Nagyon számít ránk ebben, és ő ma-ga segít a Szentlélek indításai által. A meggyó-gyított süketnémától még hallgatást kért. Mennybemenetele előtt azonban lelkére kötöt-te apostolainak: „tegyetek tanítványommá minden népet”. Ha úgy tapasztaljuk, mint Mózes vagy némelyik próféta, hogy nem ér-tünk eléggé a beszédhez, legyünk biztosak ab-ban, hogy Krisztus, a testet öltött Ige nagyon is ért hozzá. Minél többet hallgatjuk, olvassuk

Kovács Zoltán

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

A Szent Liturgiáról (36.)

Kimagasló pontot jelent a Szent Liturgiában az epiklézis. Ez a görög szó egyszerűen „le-hívást” jelent, ámde a liturgi-kus hagyományban „a Szent-lélek leesdését” jelenti. Mialatt a nép a „Téged éneklünk” himnuszt énekli, „az áldozó-pap mélyen meghajtja magát, és szétterjesztett karokkal csendesén imádkozik”. Előbb felajánlja a „vérontás nélküli áldozatot”, majd így folytatja: „Kérünk, könyörgünk, esede-zünk, küldd le Szentlelkedet reánk s ezen előtted levő aján-dékokra!” Már láttuk, hogy a legfontosabb imádságokat mondja a pap kitárt kézzel. Itt is így tesz.

Majd háromszoros meghaj-lást végez keresztvetéssel, mi-közben a harmadik imaórából kölcsönzött szöveget imád-kozza: „Urunk, ki a te Szent-lelkedet három órákor apos-tolaidra leküldötted, ne vedd el őt tőlünk, jóságos, hanem újíts meg bennünket, kik hoz-zád esedezünk”, s közben az 50. zsoltár egy-egy versét mondja. – Ez a részlet nincs meg minden liturgikonban, de az általunk 1920 óta hasz-náltban benne van, így tehát imádkozzuk.

Majd ezek után következik a tényleges epiklézis. Ugyanis „az áldozópap a szent testet megáldva, csendesén mondja: És tedd ezt a kenyeret Krisztus-od drága testévé, a szent vért áldva: és ami e kehelyben van, Krisztusod drága vérévé, mindkettőt együtt: átváltoztat-ván a te Szentlelkeddel”. – Nem lehet nem észrevenni, hogy a liturgikon szerint a pap a „drága testet” és a „drága vért” áldja meg, s utána mond-

igéit, elmélkedünk szavairól, misztériumáról, annál inkább átformál bennünket, hogy alkal-masak legyünk a róla való hiteles tanúságté-telre is.

Ez az átalakulás történhet váratlan, mély, sok mindent megváltoztató találkozás által is, mint a süketnéma ember esetében. A komo-lyan vett lelkiélet és az Ige hallgatása általi megerősödés azonban gyakran mégsem ilyen látványos és drámai esemény, hanem a lélek csendjében zajlik. Visszatérve a kezdő gondo-lathoz: az egyik gyermekkori fül-orr-gégészeti látogatás egyszer igen nyomasztónak indult, mert tudtam: most azért visznek, mert fel kell szűrni a fájó fületem. De az aggodalom ké-sőbb örömré fordult, amikor az orvos megál-lapította, hogy nincs szükség erre, mivel idő-közben a gondos kezelésnek köszönhetően sokat gyógyult. Az Ige sem mindig „tör be” látványosan az életükbe, hanem sokszor in-kább „diszkrétén kezel”, lassan alakít, és csendben dolgozva gyógyítja a lelki süketsé-get, majd a némaságot is. Ha engedjük neki, rávezet arra is, hogy mikor szóljunk, hogyan tegyünk tanúságot Jézusról. Mária hálaéneke, a Magnificat is akkor hangzik fel, amikor a testet öltött Igét hordozó názáreti Szűz a Szentlélek csendes, de a szíveket mélyen át-formáló működését tapasztalva félreérthetet-len indítást kap erre.

„Effata!” – „Nyílj meg!” Jézus felhívása ma nekünk is szól. Miben vagyok még „lelki sü-ketnéma”? Hogyan kellene nyitottabban fo-gadnom és készségesebben továbbadnom Is-ten ígétét és az Egyház tanítását?

Kovács Zoltán

AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSRA KÉSZÜLVE

Az Eucharisztia ünneplése (108/3.)

A Korintusiakhoz írt második levélben, amely Római Szent Kelemen neve alatt maradt ránk, a következőket olvas-suk: „Testvéreim, nekünk úgy kell gondolkodnunk Jézus Krisztusról mint Istenről, mint az élők és holtak bírójáról, és nem szabad keveset gondol-nunk megváltásunk felől (...) A hitetlenek látni fogják di-csőséjét és hatalmát, elámul-nak majd, ha meglátják a világ feletti uralmat Jézus Krisztus-ban (...)” (2Kor I,1; XVII,5). Az apostoli atyák korának másik fontos iratában, *Barnabás leve-lében* pedig ezt olvassuk: „A próféták tőle nyerték a kegyel-met, és rá vonatkozóan prófé-táltak; ő pedig, mert testben kellett megjelennie, szenved-tet, hogy lerontsa a halált, és

megmutassa a halottaiból való feltámadást, hogy az atyák-nak beváltsa az ígéretet, és sa-ját magának új népet készítve földi életében bebizonyítsa, hogy megvalósítja a feltáma-dást, és *ítélni fog*” (Barnabás V,6–7).

Szent Ágoston a hitvallás-hoz fűzött magyarázatában pedig ezeket írja: „Tehát, ha azt mondtuk, *jobbján*, úgy kell érteni: a legfőbb boldogság-ban, ahol igazság, béke és öröm van, ahogy a bakokat rendelik balra, vagyis a go-noszságért járó nyomorúság-ba, fájdalmak és kínok közé. Eszerint az ülés nem a test-helyzetet, hanem Isten ítéлке-ző hatalmát jelenti, mely fen-ségének mindenkori velejáró-ja. (...) Igaz ugyan, hogy az

Sztankó Attila

A HÉT SZENTJE

Kassai vértanúk

Szeptember 7.



A kassai vértanúk: Kőrösi Márk, Grodziecki Menyhért, Pongrácz István. Márk közép-iskolai tanulmányait Grazban végezte, ugyanott hallgatott bölcsészetet is. Majd a Zágrábi egyházmegye papnövendéke-ként Rómába került. 1611-ben, huszonhárom éves korában iratkozott be a római Collegi-um Germanico-Hungaricum-ba. Papként, 1615-ben tért ha-za. Rövid kőrösi tevékenysége után Pázmány Péter érsek fel-figyelt rá, és előljárónak hívta a nagyszombati papnevelő in-tézetbe. 1618-ban már eszter-gomi kanonok, komáromi főesperes, valamint a káptalan Széplakon levő birtokának uradal-mi igazgatója. Itt is kapcsolatban maradt neve-lőinek és tanárainak szerzetesrendjével, a je-zsuitákkal.

Menyhért a galíciái Grokekből származó lengyel család fia volt. Gimnáziumi tanul-mányait Bécsben végezte, majd 1603-ban Brün-nben (ma Brno) belépett a jezsuita rendbe. Teo-lógiai tanulmányait Prágában végezte, ahol 1614-ben kinevezték a Szent Vencel Kollégium igazgatójává. 1618-ban tabori lelkésznek osz-tották be a kassai helyőrség német és különféle szláv anyanyelvű katonái mellé.

István az ősi szentmiklósi és óvári Pongrácz család sarja volt, amely már a 13. században szerepet játszott Észak-Magyarország törté-ne-tében. Középfokú tanulmányait Kolozsvárott, a jezsuiták kollégiumában végezte. 1602-ben belépett a brünni jezsuita novíciátusba, ahol együtt tanult Menyhérttel. Később Klagenfurt-ba, Laibachba (ma Ljubljana) és Grazba, majd 1615-ben Homonnára került a jezsuita kollé-gium tanárának és hitszónoknak. Kassára őt is 1618-ban küldték. Nemcsak a helyőrség ma-gyar ajkú katonáinak, hanem a csekély számú katolikus egyházközségnek is lelkipásztora is lett.

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem vezére, Rá-kóczi György hadai 1619. szeptember 3-án ér-kezett Kassához. Dóczy András császári főka-pitány kevés katonájával kilátástalannak látta a harcot. Másnap létrejött a város átadásáról szóló szerződés, amelynek az volt a kikötése, hogy senkinek, sem a katolikus híveknek, sem a papoknak nem esik bántódása. Szeptember 5-én a hajdúk bevonultak a városba, és fölrüg-ták a megállapodást: Dóczyt bilincsbe verték, és elhurcolták Erdélybe. Rákóczi meghagyta, hogy a három papot tartsák szigorú házi őri-zetben. Kétnapi éheztetés után megpróbálták hittagadásra bírni őket. A sikertelen kísérlet után 7-én, éjfél tájban Márkot és Menyhértet megkínózták, majd lefejezték, Istvánt pedig – mivel halottnak vélték – egy közeli gödörbe vetették, s mellé dobták a másik két vértanú testét is.

A három pap házi kápolnájának sekrestyé-se, Eperjessy István hallotta István nyöszörgé-sét, de nem tudott a sérültön segíteni, mert félt elhagyni a házat. Hoffmann tanácsos, akihez Pongrácz István tanácsára fordulnia kellett volna, szintén áldozatul esett a martalócok ke-gyetlenségének. Így aztán húszórás kínlódást követően István is meghalt.

L. K.

SZEPTEMBER 5., ÉVKÖZI 23. VASÁR-NAP (Kalkuttai Szent Teréz szűz, Viktor, Lőrinc, Ofélia) – Iz 35,4–7a (*A messiási or-szágbán Isten orvosolja az emberi nyomorú-ságot.*) – Jak 2,1–5 (*Isten azokat választotta ki, akik a világ szemében szegények.*) – Mk 7,31–37 (*Jézus a süketeket hallókká teszi, a némákat pedig beszélőkké.*) – **Zsolozsma:** III. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 232 – EE 587, Ho 232 – EE 202, Ho 132 – EE 595, Ho 196 – EE 197.

SZEPTEMBER 6., HÉTFŐ (Zakariás, Beáta, Zakaria) – Kol 1,24–2,3 – Lk 6,6–11.

SZEPTEMBER 7., KEDD – SZENT MÁRK, ISTVÁN ÉS MENYHÉRT ÁLDO-ZÓPAPOK, KASSAI VÉRTANÚK ÜNNEPE – Bölcs 3,1–9 – Mt 10,28–33.

SZEPTEMBER 8., SZERDA – SZŰZ MÁRIA SZÜLETÉSE (KISBOLDOG-ASSZONY) ÜNNEPE (Mária, Adrienn) – Mik 5,1–4a vagy Róm 8,28–30 – Mt

Ivancsó István

A hét liturgiája

B év

Igor, Jácint) – 1Tim 1,15–17 – Lk 6,43–49.

SZEPTEMBER 12., ÉVKÖZI 24. VASÁRNAP (Szűz Mária szent neve, Irma) – Iz 50,5–9a (*A megígért Megváltó: Isten szolgálja, a fájdalmak férfia. Szenvedése vé-gül diadalt arat.*) – Jak 2,14–18 *A hit, ha tettei nincsenek, mit sem használ.*) – Mk 8,27–35 (*A Messiás hivatása, hogy önként vállalt szenvedésével váltsa meg a világot.*) – **Zsolozsma:** IV. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 223 – EE 592, Ho 223 – EE 153, Ho 142 – EE 596, Ho 172 – EE 292

1,1–16.18–23 vagy Mt 1,18–23. – **Ének-rend:** Ho 178 – EE 641, Ho 169 – EE 291, Ho 137 – EE 643, Ho 288 – EE 241

SZEPTEMBER 9., CSÜTÖRTÖK – *Claver Szent Péter áldozópap emléknapja* (Ádám, Szergiusz) – Kol 3,12–17 – Lk 6,27–38.

SZEPTEMBER 10., PÉNTEK (Tolentinói Miklós, Nikolett, Hunor) – 1Tim 1,1–2.12–14 – Lk 6,39–42.

SZEPTEMBER 11., SZOMBAT (Teodóra,

Martos Levente Balázs

„Minden forrásom belőled fakad”

Az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus jelmondata, „Minden forrásom belőled fakad”, a 87. zsoltár 7. verséből való. Mint igazi mottó, megszólít és elgondolkztat, visszhangot kelt a szívünkben, s egyúttal kíváncsivá is tesz. Vajon mi az eredeti összefüggése és jelentése? Milyen kapcsolatban áll az Eucharisziával, a kongresszuson is ünnepelt titokkal? Előre sejtjük, hogy a lehetséges válaszok gazdagítanak minket: újra meríthetünk az Ige friss vizéből... Érdeemes lesz tehát időznünk a zsoltár szövegénél, illetve felidéz-nünk azokat a bibliai és teológiai képzetársításokat, amelyek a „forrással” kapcsolatosak.

A 87. zsoltár három részre tagolható. Első három verse megadja a témáját: Siont magasztalja, Isten városát, amelyet Izrael Istene „szeret”, vagyis kiválasztott és megszentelt, sőt, „szent hegyekre alapított”, azaz megerősített és megszentelt a világot fenyegető sötét hatalmak ellenében. Az ókori Kelet egyik közismert elképzelése szerint a teremtett világot a káosz hatalmai fenyegetik, másfelől viszont a szent Isten jelenléte teszi szilárdá és élhetővé: Sion, vagyis Jeruzsálem ebből az életet őrző erőből kap részt, amikor Isten megszenteli, hajlékává, különleges lakóhelyévé teszi. A káosz vizei itt nem kerülnek szóba, de amint látni fogjuk, a befejező vers ezekkel is kapcsolatban van.

A zsoltár második egysége a 4–6. versekben olvasható. Szokatlan felsorolással találkozunk itt: országok nevei sorakoznak egymás után, majd újra Izrael Istene jelenik meg, aki – mint valami cégbírósi eljárásban – „bejegyzí a népek könyvébe” az idegen népeket. Egyiptom (a héberben Ráháb, vö. Jer 30,7) és Babilon, Filisztea, Fönícia, végül Kus, vagyis Etiópia követi egymást. Az első két ország az Izrael életét leginkább befolyásoló két nagyhatalom, a termékeny félhold két végén elhelyezkedő nagy kultúra, amelyek a Nílus völgyében, illetve a Tigris és az Eufrátesz között, Mezopotámia térségében alakultak ki. Ha igaz, hogy „Egyiptom a Nílus ajándéka”, ugyancsak meglepő, hogy a zsoltár azt állítja róla, „ez is itt született”. A történetileg gyakran vetélytárs filiszteusok, illetve a nagyhatalmú, kereskedő föníciaiak Sionból eredzetése sem politikai tény, inkább eleve valamilyen teológiai jelentőségét érezzük. A felsorolás rendezett, vagyis szándékot sejtet: a két nagyhatalommal, nagy kultúrával kezd, amelyeket ilyenformán kiemel, illetve a népek felsorolásával mintegy körbejárja a számára ismert világot: előbb nyugatra és keletre, majd északra és délre tekintünk. A szélrőzsa minden irányában, a világ négy sarkában minden ország Sionhoz tartozik, és tőle kapja életét.

Jól ismert Izajás könyvének 2. fejezete, amelynek látomása a népek Sion hegyére tartó zarándoklatát fogalmazza meg: „Gyertek, menjünk fel az Úr hegyére...!” (Szövegét lényegében szó szerint isméli Mikeás könyvének 4. fejezete is.) Izrael egy ideig úgy tekintett önmagára, mint az Úr lefoglalt és elkülönített, különleges tulajdonára, amelynek a többi néptől való elkülönüléssel kell



Fotó: Kuzmányi István

őnazonosságát őriznie. Az idézett prófétai szövegekben és a mi zsoltárunkban is megjelenik azonban az a másik hagyomány, amely az idegen népeket éltető kapcsolatba helyezi a választott nép lakóhelyével, sőt, azt

„

Isten szeretettel bánik velük, amikor bejegyzí születésük tényét.

Az élet könyvébe írja be őket, s ezzel biztosítja létüket, tanúságot tesz kilétükről

állítja, „ezek mind itt születtek”. A népek kisgyermekeknek tűnnek, amelyek soha nem szakadnak el egészen szülőanyjuktól, amelyek mindig meg kell, hogy őrizzék eredetük emlékét, és hálával kell tekinteniük rá. Isten szeretettel bánik velük, amikor bejegyzí születésük tényét. Az élet könyvébe írja be őket, s ezzel biztosítja létüket, tanúságot tesz kilétükről. Játékos kedvünkben idős és komoly tanár bácsihoz hasonlítanánk az Urat, aki hol erről, hol arról jegyzi meg, hogy bizony, ő is a tanítványa volt. Pál apostol is eszünkbe juthat, amint Filemonnak írja: bizony, az életeddél, „önmagaddal” is nekem tartozol (vö. Filem 1,19).

A zsoltár harmadik egysége egyetlen vers, a 7. számú. A kép váratlanul átalakul, Isten városának szemlélése, illetve a népeket számba vevő Úr után derűs kőrtáncról olvasunk. A tánc a szöveg szerint az idegen népek tánca is lehetne, amelyek célba érven örvendeznek, de az értelmezők általában arra gondolnak, hogy Sion népe táncol és dalol. A kőrtáncot lejtők énekelnek így:

„Minden forrásom belőled fakad” – szó szerint: „minden forrásom tebenned van”. Érdeemes megemlíteni, hogy a 87. zsoltárt a felirata (Zsolt 87,1) „Kóré” vagy „Kórach” fiainak tulajdonítja. Ettől a szerzőcsoporttól való a 46–48. zsoltárok gyűjteménye is, amelyben szintén Sion magasztalását olvasunk, s ahol a szent város hasonlóképpen úgy jelenik meg, mint amely tele van éltető vízzel (46,5), a nemzetekkel szemben erős és éltető (47,2.4.9; 48,5.10), amelyet Isten szilárdá tett (46,2–4; 48,13–14). A 87. zsoltár kijelentése a táncról tehát nem pillanatnyi benyomás, hanem folytatása annak a jeruzsálemi hagyománynak, amely a szent városban, Isten városában örvendezést, életet, biztonságot talál, sőt, talán annak a királyi menyegzőnek helyszínét is tiszteli benne, amelyről a 45. zsoltárban olvasunk.

A zsoltárszöveg ezekkel a bibliai utalásokkal együtt valójában megdöbbenő tágasságot sugall: Istent dicséri, aki a káoszvizek felett szilárdá, megbízhatóvá és elevenné tette városát, Siont, és rámutat az emberek örömére, akik önfeledten énekelnek, sőt táncot járnak. Ez a tánc meg is jeleníti azt az életet, amelynek forrása a városban fakad. A „benned”, „belőled” kifejezés elsődleges értelme eszerint a város, a szent hegy, amely életet ad és életet őriz. Másodlagosan, közvetett értelemben azonban magát Istent is szólíthatja a táncosok éneke: örömkben sem felejtenek el hálát adni annak, aki élhető helyet készített nekik.

A bibliai héber különböző kifejezéseket ismer a „forrás” megjelölésére. Az *ajin* kifejezés általában épített, kővel kirakott vízforrást, mai szóval inkább kutat jelöl. Ezzel fel is cserélhető a *beer* (vö. Ter 16,24; 24,20), szintén kút, illetve akár ciszterna jelentéssel. Szerepel még a *máqor*, illetve a *bakkua* szó, végül, mintegy húsz alkalommal a *ma’ján*, mint a mi szövegünkben is. Ez utóbbi érdekessége, hogy az „ég csatornáit” is jelöli, vagyis azokat az ájtárokat, amelyeken

át Isten például a vízőzön esetében vízzel árasztotta el a világot (Ter 7,11). Ez a szóhasználat megerősíti a már említett benyomásunkat, hogy zsoltárunk gondolatvilága mögött a káosz vizeit megfékező, illetve tet-szése szerint rendező Isten áll.

A befejező zsoltársor nemileg megváltoztatja az imádság perspektíváját. A népek felsorolása és bejegyzése után ugyanis inkább olyasmit várnánk, hogy „mindenek forrása belőled fakad”, „minden élet benned fakad”. Vagyis a népek születését a népek élete és létben tartása folytatná. Mivel azonban a kőrtáncot lejtők hitvallásos éneke inkább belső perspektívából, a város lakói közül szólal meg, a szöveg személyes hangvételű lesz, hálás, derűs öröm-

„

Az Egyház közösségét pedig Krisztus táplálja és építi, aki különleges módon is jelen van az Eucharisztia táplálékában.

Szent Teste a kereszten átszúrt test, amelyből vér és víz fakadt. „A katona megnyitotta Jézus oldalát, és szentséges templomának falába rést ütött, én pedig drágalátos kincset fedeztem fel ott, és ujjongok, mert káprázatos gazdagságra találtam”.

A forrás, amely ott megnyílt, nyitva áll ma is, az Egyház közösségében, az Eucharisztia titkában

mel zárul, amely az élet bőségét is jelzi. Hogy forrás és víz nélkül nincs élet, nyilvánvaló. Hogy a szárazsággal küszködő, a tenger és a sivatag határán élő Izraelben mekkora érték a víz, kiderül minden bibliai történetből és számos prófétai mondásból. Példaként elég utalnunk Hágárra és gyermekére, Józsefre a kiszáradt ciszternában, Illésre a Kerit patakánál, az Újszövetségben meg Jézusra, Jákob kútjánál. Források, kutak mellett történik egy sor bibliai esemény, s a Jordán forrásai vagy En-Gedi oázisa a mai napig életre szóló élményt jelentenek a Szentföldre zarándokolók számára.

A zsoltáros minden forrását Isten városának, illetve Istennek tulajdonítja. Ez még egyszer elgondolkztat. Mire gondoljunk? Egyrészt az élet teljességére. Jó legalább néha kimondani hálánkat azok iránt, akiktől az életet kaptuk és kapjuk. Szent Ágoston szerint: „Anyámnak köszönhetek mindent, ami vagyok.” Pedro Arrupe Jézusra mutat, és azt mondja: „Vedd el az életemből Jézust, és semmi sem marad benne.” Ilyenkor természetesen az élet értékes ajándéka-ira gondolunk. De vannak az életnek nehéz vagy kétértelmű oldalai, tényei is. A

pogány irodalom korán beszélni kezdett a „könnyek forrásáról” is (például Szophoklész, *Antigoné*, 803). Egyes bibliai szövegek burkoltan a szerelmes életre is utalnak hasonló képekkel (vö. Én 4,12.15). S vajon néha nem érezzük mindannyian annak kísértését, hogy a káosz sötét erőit magunkban, a lényünk mélyén erősebbnek higgyük a jónál, az életnél? Ilyenkor is jó megérezni a zsoltár igazságát: életforrás, minden igazi élet csak Istentől fakad. S ha Isten az idegen nagyhatalmakat is „bejegyzí a népek könyvébe”, nem ad-e bátorítást éppen ez arra, hogy higgyük, lényünk kifürkészhetetlen mélységei felett is ő az Úr (vö. Zsolt 93,3–4; 95,5)?

A katolikus hit az üdvösség titkait nemcsak elvont, általános igazságként szemléli, hanem vallja és érinti a szentségek látható jeleiben, illetve az Egyház közösségi valóságában. Sion, a választott hegy, amelyet Isten ereje tart elevenen, s amelyhez a népek zarándoklata tart, az Újszövetség hitében immár az Egyház. Az Egyház közösségét pedig Krisztus táplálja és építi, aki különleges módon is jelen van az Eucharisztia táplálékában. Szent Teste a kereszten átszúrt test, amelyből vér és víz fakadt. „A katona megnyitotta Jézus oldalát, és szentséges templomának falába rést ütött, én pedig drágalátos kincset fedeztem fel ott, és ujjongok, mert káprázatos gazdagságra találtam” (Aranyszájú Szent János, 3. *katekézis*). A forrás, amely ott megnyílt, nyitva áll ma is, az Egyház közösségében, az Eucharisztia titkában.

„Minden forrásom belőled fakad.” A forrás az eredet igazsága, de egyben a jövőé is, hiszen a kicsorduló víz életet ad és életet kezd. Ezt ünnepejük, és erre hívunk mindenkit, akit megérint jelmondatunk. Felfedezni létünk, életünk igazi forrásait. Tisztán tartani a kutakat, nem mérgezni, hanem gazdagítani egymás életét. Összekarolni mindazokkal, akik hálásan fogadják az életet Krisztustól, és növelni akarják azt.

Ádám Miklós

Melkizedek, Sálem királya

Egy ószövetségi mellékszereplő élete és hatása

„Melkizedek, Sálem királya pedig kenyert és bort hozott. Ő ugyanis a magasságbeli Isten papja volt. Megáldotta és így szólt hozzá: »Áldott legyen Ábrám a magasságbeli Isten előtt, aki az eget és a földet teremtette. S áldott legyen a magasságbeli Isten, aki kezébe adta ellenségeidet.« Ő pedig tizedet adott neki mindenből” (Ter 14,18–20).

A mellékszereplőkre nem nagyon szoktunk emlékezni. Ez valahol természetes is. A könyvek és a filmek úgy készülnek, hogy a legfontosabb szál értelemszerűen a főszereplőé, a többiek arra szolgálnak, hogy az ő történetét színesítsék, lendítsék előre, neki segítsenek vagy éppen ártanak. Ritka eset, amikor egy mellékszereplő annyira kiemelkedő, hogy sokáig emlékezünk rá. (Az egyik emlékezetes kivétel számomra Coulson ügynök a Bosszúállók-filmekben.)

És itt van nekünk Melkizedek, mondanám, hogy enigmatikus figurája az Ószövetségnek, de ha egészen őszinte akarok lenni, inkább semmilyen alakja az Ószövetségnek. Ábrahám hadat visel Kánaán néhány királyával – mivel az unokaöccsét, Lótót elrabolták hadizsákmány gyanánt –, és győz. Ekkor a semmiből előtűnik ez a bizonyos Melkizedek, áldozatot mutat be, megáldja Ábrahámot, aki neki tizedet ad (ha minden igaz, a szöveg ugyanis nem egyértelmű, csak annyit mond, „ő tizedet adott neki”), majd, mint aki jól végezte dolgát, eltűnik, mintha soha ott sem lett volna.

Az a néhány sor, amiben Melkizedek a Ter 14-ben szerepel, annyira kontextus nélküli, hogy sok kutató arra gyanakszik, egy szerkesztői betoldással állunk szemben. Valójában a szöveg tökéletesen érthető a Ter 14,18–20 nélkül is. (Ha van egy kis időnk, olvassuk el a szöveget a megjelölt versekkel, majd nélkülük. Izgalmas felfedezőút lehet.)

És mégis. Valamit tudhat ez a Melkizedek. A Bibliában legközelebb a 110. zsoltárban találkozunk a nevével (egy, még a Ter 14-nél is nehezebben megfejthető szövegben), amely zsoltár az egyik legfontosabb király- illetve messiázsztoltár, az Újszövetségben pedig, egészen pontosan a zsidó levélben, ő a hivatkozási alap Jézus áldozatbemutatásának legitimálására és az izraelita áldozatokkal szembeni magasabbrendűségére vonatkozóan. (Sőt, a kumráni iratokban messiási, illetve mennyei figuraként is szerepel mint a végső ítélet bírának egyike.) És arról se fedlekezzünk meg, hogy a katolikus liturgiában közel ezerötyszáz éve (de talán még régebb óta) rendszeresen emlegetjük azt a szent és tiszta áldozati adományt, amelyet „Főpapod, Melkizedek mutatott be neked”. Ez aztán a karrier egy jól sikerült, néhány mondatos mellékszereplőtől.

De pontosan kicsoda Melkizedek? Mit tudunk róla? A szöveg kissé szűkszavú, ám annyit azért elárul, hogy Melkizedek egyrészt a magasságbeli Isten papja, másrészt Sálem királya. Ez a két információ pedig nem jelentéktelen. A magasságbeli Isten ('El 'elyon) papjának lenni a zsidóság önértelmezése szempontjából nem mindegy. 'El 'elyon eredetileg a kánaánita panteon egyik Istene (sőt, egyes forrásokból úgy tűnik, Izrael nem is egy, hanem két isten), az- lán, amikor megpróbálja megismerni a saját istenét, sokfajta fogódzópontot keres és talál. És amikor találkozik azzal, hogy az őt körülvevő



Melkizedek, Tihanyi Bencés Apátság
Fotó: Korzenszky Richárd OSB

népek milyennek látják a saját isteneiket, felteszi magának a kérdést: ez vagy az a tulajdonság vajon megvan-e YHWH-ban, a mi Istenünkben is? Így Isten egyre mélyebb megismerésének és megértésének útján néha úgy látszik számukra, voltaképpen az Úr Úr volt Kánaánban (hiszen azt egyértelművé tette, hogy a föld az övé) azelőtt is, hogy őket kiszabadította volna Egyiptomból, és az ígért földjén élő népek néha találkoztak vele, csak a nevét nem tudták, ezért nevezték őt például 'El 'elyonnak. (Emlékezzünk a Kiv 6,2–4-re, ahol Isten azt mondja Mózesnek: „»Én vagyok YHWH, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak Mindenható Isten ['El Sádday] néven jelentem meg, és a YHWH nevet nem nyilatkoztattam ki nekik.«”) Mire néhány száz év elmúltával Ábrahám történetét leírják, a szent szerzők 'El 'elyont már azonosítják az Úrral, vagyis Melkizedek már azelőtt az ő Istenük papja volt, hogy a papi rend Lévi törzséből és Áron családjából a pusztai vándorlás során kiválasztott volna.

De Melkizedek nemcsak pap, hanem király is. Sálem királya. Ezt a várost már az Ószövetség azonosította Jeruzsálemmel. (Zsolt 76,3: „Sálemben áll a sátora, Sionban van a lakóhelye.” Bár számos érv szól amellett, hogy Sálem eredetileg nem Jeruzsálemet, hanem Szichemet jelentette; a Gen 33,18, szamaritánus tradíciók, amik arra utalnak, hogy Melkizedek inkább az északi hagyományhoz kötődik, Szichemnek a kultuszban betöltött helye a legrégebbi időkől, Salim mai városa valamivel több mint három mérföldre az ókori Szichemtől.) Ha viszont Sálem Jeruzsálem, az azt is jelenti, hogy Dávid városában már évszázadokkal azelőtt, hogy Dávid egyáltalán megszületett volna, az igaz Istent imádták.

Annak egyébként, hogy Melkizedek pap és király, szintén van jelentősége. Noha a kánaánita vallásokban (és még látványosabban az ősi

Sumer területén) ez meglehetősen bevett volt, Izrael vallásának egy fontos sajátossága, hogy a vallási feladatkörök elkülönülnek egymástól. (Persze nem kell áthatolhatatlan sza-

„
De pontosan kicsoda
Melkizedek?
Mit tudunk róla?
A szöveg kissé szűkszavú,
ám annyit azért elárul, hogy
Melkizedek egyrészt
a magasságbeli Isten papja,
másrészt Sálem királya.
Ez a két információ pedig
nem jelentéktelen.
A magasságbeli Isten
(‘El 'elyon) papjának lenni
a zsidóság önértelmezése
szempontjából
nem mindegy

kadékokat képzelünk „elkülönülés” címszó alatt, látjuk, hogy a próféták kötődtek a kultuszhoz, és nem egy próféta papi családból származott.) A dávidi dinasztíának azonban fontos sajátossága, hogy nemegyszer papi feladatokat is ellát. Dávid efordot visel a 2Sám 6,14-ben, Salamon a templomszentelés szertartásában megáldja a népet az 1Kir 8,14-ben, sőt, Saul áldozatot is mutat be az 1Sám 13,9-ben, Dávid pedig a 2Sám 6,13-ban. A Jer 30,21-ben maga Isten ígéri meg a népnek, hogy a babiloni fogság, vagyis a büntetés végeztével olyan királyt fog támasztani nekik, aki Isten „színe elé járulhat,” amely kifejezés a főpap feladatköréhez tartozik, aki az engesztelés napján az

áldozat vérével beléphet a szentek szentjébe, Isten színe elé, hogy meghintve a szövetség lábáját engesztelést mutasson be a népért.

Mivel azonban a fogság után Izraelnek nincs királya egészen a Makabeus-háborúig (Kr. e. 539-től körülbelül Kr. e. 140-ig), ezek a királyok pedig, a Hasmóneus dinasztia, nem Júda nemzettségéből, és pláne nem Dávid családjából származnak (bár áldozatot éppen bemutatathatnának, hiszen papi családról beszélünk), a Jeremiásnak adott ígért egyre inkább a messiás attribútumaihoz csapódik.

Ami igazán érdekes (legalábbis számomra), az az, hogy a názareti

„
A dávidi messiás tehát
nem Lévi törzséből,
nem Áron családjából,
nem Cádok vonalából
származik,
mégis, amikor bemutatja
a végső áldozatot,
a minden bűnt megváltó
végső liturgiát,
amelyben ő a király, a főpap,
az oltár és az áldozati bárány,
joggal teszi ezt.
Melkizedek miatt.
Vagy, ahogy a ma használatos
fordítás mondja:
„Melkizedek rendje szerint.”

ács fia nem igazán mutatkozik dávidi messiásként. Ha őszinték akarunk lenni, inkább folytatja Keresztelő Szent János munkásságát, jó néhány jelentős különbséggel, persze. Es

mégis, amikor meghal és feltámad, apostolainak egyik első gondolata az, hogy „Ő test szerint Dávid nemzettségéből született, a szentség lelke szerint a halálból való feltámadásával az Isten hatalmas Fiának bizonyult” (Róm 1,3–4). Vagyis életében hiába nem voltak politikai királyi ambíciói, mivel József, az édesapja vonalán szegről-végről mégiscsak Dávid családjából származik, az apostolok nem késlekednek azonosítani őt a Dávid házából származó messiással. Amely Dávid, amikor elfoglalja Jeruzsálemet – ami így nem Júdához, nem Izraelhez, hanem Dávid családi örökségéhez tartozik (ezért is nevezik a későbbiek során Dávid városának) – nem vonakodik átvenni a jebuzeusok (a várost annak elfoglalásakor lakó nép) hagyományát, amely ősbib, mint Dávid, ősbib, mint Izrael, még Ábrahámnál és Melkizedeknél is ősbib, és amely szerint a király egyszersmind papi feladatokat is ellát.

A dávidi messiás tehát nem Lévi törzséből, nem Áron családjából, nem Cádok vonalából származik, mégis, amikor bemutatja a végső áldozatot, a minden bűnt megváltó végső liturgiát, amelyben ő a király, a főpap, az oltár és az áldozati bárány, joggal teszi ezt. Melkizedek miatt. Vagy, ahogy a ma használatos fordítás mondja: „Melkizedek rendje szerint.”

És még egy sajátságos motívum: az egész Bibliában, beleértve az Ószövetséget és az Újszövetséget, a deuterokanonikus iratokat és akár még az apokrif irodalmat is, összesen két olyan pap van, akiről a szöveg úgy számol be, mint akik az áldozat anyagául a kenyeret és a bort választják. Az egyikük a Názareti Jézus, aki az utolsó vacsorán úgy dönt, köztünk maradásának a bor és a kenyér a legalkalmasabb jele és eszköze. A másikuk pedig Melkizedek, aki „kenyeret és bort hozott. Ő ugyanis a magasságbeli Isten papja volt”.

Kocsis Imre

Az üdvösség itala

A kánai menyegzőről és a szamariai asszonyról szóló történetek eucharisztikus vonatkozásai

Az Eucharisziát illetően Szent János evangéliumában a hatodik fejezetben találjuk a legegységesebb támpontot. Hálásak lehetünk a gondviselésnek, hogy a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust megelőzően, augusztus hónap vasárnapjának szentmiséin – augusztus 15-ét, Nagyboldogasszony ünnepét kivéve – éppen ebből a fejezetből hallhattunk részleteket. A hosszabb szöveg egység annak elbeszélésével kezdődik, hogy Jézus csodás módon vendégül látja az őt hallgató sokaságot. S amikor a föllekesült tömeg újabb hasonló, földi táplálékot nyújtó csodatettet követel, Jézus a kafarnaumi zsinagógában hosszabb beszédet tart, amelyben nyilvánvalóvá teszi: küldetése nem földi javak juttatására irányul. Ő olyan lelki táplálékot akar a benne hívőknek ajándékozni, amely az örök életet biztosítja számukra. S ez a lelki táplálék maga Jézus, aki az Eucharisziában saját testét és véréát adja eddelül. A beszéd egészéből jól kiviláglik, hogy a csodálatos kenyérszaporítás, amely révén Jézus földi javakat adományozott, egyedülálló hatalmát tudatosította. Ő, aki őt kenyérrel és két hallal több mint ötezer embert képes volt vendégül látni, arra is képes, hogy saját magával mint mennyből alászállott kenyérral táplálja tanítványait.

Figyelemre méltó, hogy János evangéliumában Jézus Krisztus nemcsak ételt ajándékoz csodálatos módon, hanem italt is. S nemcsak a lelki éhséget csillapító mennyei kenyér adományozását ígéri, hanem a lelki szomjúságot megszüntető természetfeletti italét. Mindazonáltal azt is el kell ismerni, hogy a földi ital ajándékozása, illetve a lelki ital ígérete két különböző szövegrészben található: az első a kánai menyegzőről szóló elbeszélésben (Jn 2,1–12), a második a szamariai asszonnyal folytatott beszélgetés történetében (Jn 4,4–26). E szövegrészek rövid áttekintése során főképp a bennük rejlő eucharisztikus vonatkozásokat igyekszünk feltárni.

A kánai menyegzőn végbevitt csodát, azaz a víz borrá változtatását illetően érdemes szem előtt tartani, hogy János evangéliumában ez a csoda Jézus első nyilvános cselekedetként áll előttünk. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy ez Jézus bemutatkozása a nagyobb nyilvánosság előtt. S ezért csodatette felfogható úgy is, mint ami küldetésének lényegét vetíti előre. Jól tudjuk, hogy a lakodalomhoz lényegileg hozzátartozik a vigalom, a felszabadult öröm, amelyet a közös együttlét és a közös étkezés biztosít. S ennek az örömmnek az egyik nélkülözhetetlen feltétele a bor. „A bor megvidámítja az ember szívét” – hirdeti a zsoltáros (Zsolt 104,15). Izajás próféta könyvében pedig a végső

üdvösséget olyan Isten által készített lakoma szemlélteti, amelynek egyik meghatározó eleme a bor, mégpedig a „letisztult színbor” (Iz 25,6).

A kánai menyegző történetében az a megállapítás, hogy

hangot amiatt, hogy egy zsidó férfi kéréssel fordult hozzá, Jézus kijelenti: „Ha ismernéd az Isten ajándékát, és hogy ki az, aki mondja neked: »adj innom«, talán te kérted volna őt, és ő élő vizet adott volna ne-

forrásként működik majd tovább, mert állandóan buzog, s így folyamatos frissességet és üdéséget biztosít. Persze a Jézustól jövő víz nem a földi életet veszélyeztető fizikai szomjat oltja, hanem azt a

elégíteni az emberek örök életre irányuló mély belső vágyát: „Aki hozzám jön, nem fog éhezni, és aki bennem hisz, sohasem szomjazik meg” (Jn 6,35). A beszéd végén pedig nyíltan kimondja,

mondtam nektek, Lélek és élet” (Jn 6,63). Mestere ösztönzésére Péter apostol az alábbi hitvallást teszi: „Uram, kihez mennénk? Az örök élet igéi nálad vannak” (Jn 6,68).

János evangéliumának hatodik fejezete alapján a szamariai asszony történetében megígért „élő vizet” mind Krisztus igéjével, mind az Oltáriszentséggel kapcsolatba lehet hozni. S ebből természetesen követezik, hogy a két adomány szorosan összetartozik. A katolikus hagyomány egyébként kezdetek óta két asztalról beszél, amelyeket Krisztus hagyott ránk: az egyik az ige asztala, a másik pedig az Eucharisztia asztala, s mindkettőhöz a szentmisében járulhatunk. A szentmise két főrészének szerves összetartozását különleges nyomatékkal tudatosítja a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus alapdokumentuma, amely kifejezetten a budapesti ünnepre való felkészítés jegyében készült: „Az Eucharisztia megünneplésének e kettős szerkezetében az ige liturgiája hirdeti az üdvösség történetét, amelyet Isten visz végbe, az Eucharisztia liturgiája pedig ezt az üdvörténetet ünnepli és teszi jelenvalóvá annak csúcspontjában: Jézus Krisztus halálában és feltámadásában, dicsőséges húsvétjában.”

Bár a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszuson az Oltáriszentség misztériuma kapja a nagyobb hangsúlyt, az



„nincs több boruk” (Jn 2,3), lényegében azt jelzi, hogy vége az örömműnek. Jézus viszont azzal, hogy nagy mennyiségű és jó minőségű bort adományoz, megmenti az ünnepet. S egyúttal jelzi: küldetése abban áll, hogy helyreállítsa a bűn által megromlott közösséget Istennel, és lehetővé tegye az igazi, zavartalan örömet. Szépen fogalmaz XVI. Benedek pápa a Názáreti Jézusról írt könyve első kötetében: „A túlradó kánai bőség ezért annak a jele, hogy megkezdődött Isten ünnepe az emberiséggel, megkezdődött önmaga ajándékozása az emberek számára.”

Az az ünnep, amelyet Jézus a veszélybe került kánai menyegzőn lehetővé tett, előjele annak a nagy ünnepnek, amelyet megváltó művének emlékezeteként maga Krisztus rendelt el küldetése végén, vagyis az Eucharisziának. Persze azt is tudatosítanunk kell, hogy ez utóbbi ünnepen jóval nagyobb adományban részesülünk, mint a kánai vendégek. Nem egyszerűen „jó bort” kapunk, hanem Krisztus testét és véréát. A „borral” nyilván inkább a „vér” áll párhuzamban, amellyel kapcsolatban a Szentírás a tisztító és megszentelő hatást emeli ki. Az Eucharisziában tehát Krisztus nemcsak megajándékoz minket, s nemcsak enyhíti lelki szomjúságunkat, hanem saját szentségében is részesít bennünket.

A szamariai asszonnyal való beszélgetés kiindulópontja Jézus szomjúsága. Hosszas vándorlása után Jézus Szikár városának környékén, Jákob kútjánál pihenőt tart, és a kúthoz érkező szamariai asszonytól vizet kér. Miután az asszony meglepetésének ad

ked. (...) Mindaz, aki ebből a vízből iszik, ismét megszomjazik, de aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé nem szomjazik meg, hanem a víz, amelyet adok neki, örök életre szökellő vízforrás lesz benne” (Jn 4,10.14).

mély szomjúságot, amely a biológiai létezés kereteit meghaladó élettélességre irányul. Ez alapján nem kétséges, hogy a Krisztus által megígért „élő víz” olyan adomány, amely az isteni életet közvetíti a benne hívőknek. A beszélgetéssel egyébként Jézusnak éppen az

hogy az isteni örök élet az Eucharisztia vétele által jut el hozzánk: „Bizony, bizony mondom nektek: Ha nem eszitek az Emberfia testét, és nem isszátok az ő véréát, nem lesz élet tibennetek. Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, annak örök élete



Az élő víz a ciszternákra jellemző állóvíz ellentéte, mert forrásokból árad ki, s ezért mindig friss, üdítő, életet adó. Az Ószövetségben maga Isten jelenik meg élő vizek forrásként (Jer 2,13), aki a szava (Iz 55,1) és a lelke (Iz 44,3; Ez 36,25–26) által tisztítja, megújítja és élteti az izraeli városaiban, Jákob kútjánál pihenőt tart, és a kúthoz érkező szamariai asszonytól vizet kér. Miután az asszony meglepetésének ad

a célja, hogy a szamariai asszonyt elvezesse erre a sajátos hitre.

Arról, hogy az isteni élet konkrétan miként válhat folyamatos belső valósággá, a most vizsgált bibliai szövegben nem találhatók bővebb információk. Ám János evangéliumának későbbi részében hasznos kiegészítések fedezhetők fel. Főként a fentebb már említett hatodik fejezet mondható irányadónak. A kafarnaumi beszédben Jézus ismét kijelenti, hogy ki tudja

van, és én feltámasztom őt az utolsó napon. (...) Amint engem küldött az élő Atya, és én az Atya által élek, úgy aki engem eszik, az is általam él” (Jn 6,53–54.57).

Ugyanakkor azt is érdemes szem előtt tartani, hogy a kafarnaumi beszéd után a figyelem Krisztus szavaira irányul, amelyek szintén az isteni életet hordozzák és közvetítik. A zúgolódó tömegnek Jézus ezt mondja: „A Lélek az, ami él, a test nem használ semmit. Az igék, amelyeket én

ige valósága sem marad háttérben: már azért sem, mert a kongresszus legkiemelkedőbb eseményei a szentmisék lesznek. Így a kongresszus lehetővé teszi, hogy mind az ige, mind az Eucharisztia „élő víz” mivoltát, vagyis éltető és megújító hatékonyságát a világ különböző helyeiről érkező katolikus testvéreinkkel közösen átéljük, és velük együtt adjunk hálát azért a csodálatos ünnepért, amelyet Krisztus mint Üdvözítőnk tett és tesz lehetővé.

Görföl Tibor

Határtalan élet

Szent II. János Pál és Hans Urs von Balthasar az eucharishtiáról

„A keresztények nem úgy távoznak a szentmiséről, mintha a Feltámadottal találkoztak volna, hanem mintha temetésen vettek volna részt” – jegyezte fel naplójába első pápai lelkigyakorlatán, 1979 márciusában II. János Pál. Az eucharishtiától azonban nem csupán azt várta, hogy erkölcsi tartást alakít ki vagy lelkesültséget szít a keresztényekben, s nemcsak azt remélte, hogy felrázza őket temetési hangulatukból. Második apostoli buzdítását nyomban az eucharishtiának szentelte (*Dominicae cenae*), és utolsó enciklikájának is az eucharisztia volt a tárgya (*Ecclesia de eucharistia*). A két írás között eltelt évtizedekben az emberiség nyomorúságainak és problémáinak belső terében élt, mondta róla Jean-Marie Lustiger bíboros, folyamatosan figyelt a világ eseményeire, belsőleg átélte a nagyszabású történelmi átalakulásokat, s úgy igyekezett választ adni mindarra, amit látott, hogy közben egyre mélyebben kívánta megismerni és megérteni Krisztust. A nagy pápa annak tanúja, hogy az eucharisztikus látás mindig újat és váratlant tud felfedezni, s nem szűnő érdeklődéssel fordul az élet valósága felé, mert a szentségben megnyilvánuló határtalan élet felől érkezik.

máshol. Amit az eucharishtiáról mond, végső soron csak annak szemében lehet érdekes, akiben megvan valami ebből a csillapíthatatlan érdeklődésből. Milyen kár, hogy nem mindannyiunk számára ez a legelső!

Az eucharisztikus látás azonban nem lenne igazi tekintet, ha nem vetülne ki a világ teljes kiterjedésére. 2003 áprilisában, amikor megjelent az *Ecclesia de eucharistia*, már egy idős és beteg ember készített rövid számvetést az utolsó vacsora, a kereszt és a feltámadás eseménysoráról, és nagyon jellemző, hogy siet kiemelni: az eucharisztikus jelenlét érzékenyvé tesz minket Krisztus jelenlétének más formáira. Sokféle formában és sokféle módon van jelen ugyanis körülöttünk, s látásunk tisztaságának kérdése, hogy hol ismerjük fel. Nem ő volt az első, aki idézte az eucharishtiában és a szegényekben jelen lévő Krisztus belső kapcsolatáról beszélő Arany-szájú Szent Jánost, de ő is nagyon szerette a konstantinápolyi püspök *Máté evangéliumáról* mondott egyik beszédének következő szakaszát: „Meg akarod tisztelni Krisztus testét? Ne menj el mellette, ha ruhátlanul látod. Ne itt a templomban tiszteld meg őt selymekkel, hogy azután kívül, ahol ruhátlanul fázik, elmenj mellette. Aki ezt mond-

igazságtalanságra figyeltek fel magatok körül!

Szinte napra pontosan két évvel az *Ecclesia de eucharistia* megjelenése után II. János Pál még visszatért a kórházból a Vatikánba, hogy „Szent Péternél” haljon meg. 2005. április 2-án este hét órakor titkára néhány más lengyel püspökkel és pappal misét kezdett celebrálni betegágyának közelében. Az evangéliumban a feltámadt Krisztus köszöntötte tanítványait („béke veletek”), és Stanisław Dziwisznek még sikerült a haldokló pápa ajkai közé helyezni Krisztus néhány vércseppjét, mielőtt fél tíz után hét perccel megállt volna a szíve. Egész élete összesűrűsödött ebben a néhány pillanatban. A megelőző évtizedekben az eucharishtiával kapcsolatban is rendszeresen hangsúlyozta, mennyi mindent sűrít magába. Először is az Egyház egész valóságát, hiszen Krisztus teste, amely az oltáron szemlélhető, nem függetleníthető Krisztusnak attól a testétől, amelyet a hívő emberek alkotnak. A saját titkokokat látjátok, ha az oltárra néztek, igyekezett már Szent Ágoston is felrázni korának észak-afrikai keresztényeit, és e szempontból kiváló tanítványra lett a lengyel papában.

Az eucharisztia látszólag apró valósága ezen túlmenően az egész történelmet is ma-

lág átformálná Jézus emberei anyagiságává.

Az eucharisztia kozmikus funkciójának kiemelése egyrészt az egyházatyák ősi ha-

kezik II. János Pál tanításával, és forrásul szolgált számára.

Balthasart különösen foglalkoztatta, milyen következményekkel jár az, hogy Jézus

rolt, konkrét, véges jelenség, amely határtalan életet rejt magában. Ezért nyugodtan kijelenthető, hogy ennek fényében Isten nem a határok le-



gyományához kapcsolódik. Szent Irenaeus bámulatos megfogalmazása szerint például a megtestesült Ige az egész teremtésbe bele volt feszítve (in universa conditione infixus), hogy mindent összefogjon önmagába. Másrészt ahhoz a keleti, ortodox gondolkodásmóddhoz is kapcsolódni tud, amely annyira fontos volt a szláv papának. Az ortodox teológusok sokszor beszélnek arról, hogy a liturgián nem egyszerűen „közönséges” kenyér kerül a szent tányérra, a diszkoszra, hanem az egész teremtett valóság jelen van rajta, a talán legismertebb mai ortodox gondolkodónak számító Joannisz Ziziulasz pedig azt hangsúlyozza, hogy az eucharishtiára egybegyűlő közösségnél jobban senki sem fogadhatja el, akarhatja és nyilváníthatja jónak az anyagi világmindenséget, pontosan azért, mert úgy őrzi meg és úgy szereti, hogy száműz belőle mindent, ami rossz és bűnös.

Nemcsak mi vesszük azonban magunkhoz Krisztust, megdicsőült emberségét és határtalan isteni életét, hanem ő is magához vesz minket, mondta élete vége felé II. János Pál. Ezen a ponton kiderül, hogy bármennyire egyedülálló és páratlan is az eucharisztia, elválaszthatatlan tőle, hogy helyet ad másoknak, befogad másokat, teret ad mindannyiunknak és Krisztus sorsának részeseivé tesz minket. A nagycsütörtöki vacsora eleve azért közösségekben történt, mert előtte álló útjára Jézus társul magával akarta vinni övét. Ezt már Hans Urs von Balthasar, a nagy teológus mondja, aki különösen nagy tisztelője volt a lengyel papának, s a tisztelet annyira kölcsönös volt, hogy a pápa bíborossá is kinevezte a svájci tudóst. Azt a történelemmel, az anyagvilággal és minden egyes emberrel vállalt közösséget, amelyet az eucharisztia élénk tár, valószínűleg senki sem mutatna be részletesebben, mint Balthasar, akinek életműve számos meglepő ponton közvetlenül érint-

a saját életét adja át az eucharishtiában. Az eucharisztia létrehozásában új élet, jézusi vonásokkal rendelkező élet vette birtokba az anyagot, a kenyér és a bor valóságát, olyannyira, hogy annak új lényegévé is vált. Az új élet, a jézusi élet eucharisztikus átadása pedig arra figyelmeztet, hogy a jézusi élet csak átalakulás árán fogadható be. Ahogyan az anyagvilágnak egykor majd át kell alakulnia ahhoz, hogy valóban Isten lehessen minden mindenben, magától a hívő embertől is átalakulást kíván, ha ténylegesen be akarja fogadni Jézus életét. Aki nem akar változni és átalakulni, annak adja jelét, hogy semmit nem értett meg a Jézus által kínált életből.

Az eucharishtiáról szóló klasszikus szövegekben többször felbukkan az a gondolat, hogy az eucharisztia egyszerű forrása és célpontja az emberi átalakulásnak: táplálja a folyamatot, ugyanakkor önmagához kívánja eljuttatni. „Ereje legyőzi gyengeségünket, s átalakít minket önmagához, ezért pedig gyengeségünk átformálódik isteni erejébe; így erősek leszünk, nem fogunk elpusztulni, mert megerősít minket az örökkévalóságra”, mondja az oltáriszentségről szóló nagyszabású értekezésében Nagy Szent Albert, és az egyházatyák között olyanok is vannak (például Nüsszai Gergely), akik szerint még az ember testi mivolta is átalakul valamiképpen az Úr testének és vérének vételétől. Hans Urs von Balthasar ehhez az átalakulást sürgető gondolati hagyományhoz illeszkedik, s főként azt próbálja megvilágítani, mi történik, amikor a határtalan isteni élet behatol a határolt emberi valóságba. „Azért lehet életadó”, hangsúlyozza, mert az eucharisztia révén „immár tökéletesen be tud hatolni a lényünkbe, át tud hatni minket, s határainkat be tudja vonni saját határtalanságába”. Mit jelent ez kézzelfoghatóan?

Először is azt, hogy Isten szereti teremtményei határait. Az eucharisztia maga is hatá-

bontását és a határtalanságba olvadó önmegsemmisítést vár az embertől, hanem azt, hogy határolt létébe fogadja be a határtalan isteni életet. Megmaradnak a formák, megmaradnak a keretek ott, ahol valóban jelen van Isten, de mérhetetlen életet őriznek magukban.

A második fontos következmény, hogy mivel a határtalan befogadó eucharisztikus határoltság nem elpusztítja, hanem minden remélhetőn túlnyúlóan beteljesíti az emberi végességet, ezért az emberi szeretet véges formáit is igazolja és elfogadhatóvá teszi. Különösképpen igaz ez a házasságra, amely eleve az ember iránti krisztusi szeretet képmása, de éppúgy a barátságra, a rokonszenv minden formájára és a másokat szolgáló cselekvés valamennyi alakjára. E ponton is a teremtményei határait szerető és határoltságot határtalan szeretettel betölteni kívánó Isten megnyugtató és felszabadító képe tárul elénk.

A harmadik következmény az emberi átalakulás közösségi természetével függ össze. „Az eucharishtiában Isten minden egyénnek csak annyiban adja át magát, amennyiben az ember a többi ember közé sorolja magát, mivel az eucharisztikus Úr mindenkiért van” – rendkívül súlyos megállapítás ez a svájci teológus részéről. Az eucharisztia kiiktathatatlan közösségi természete (még az egyedül ünnepeelt eucharisztia sem az emberiség egészétől független cselekmény) arra figyelmeztet, hogy az egyéni átalakulás és beteljesedés nem lehet független az egész emberiség sorsától.

Mindezt ugyanolyan jól tudta Hans Urs von Balthasar, mint II. János Pál pápa. Mivel tudták, hogy az eucharisztia csak Isten belső valóságán belül érthető meg, elemi igényük volt, hogy az anyagi, időbeli és emberi valóság teljes kiterjedésével kapcsolatba hozzák. Mert hiszen létezik-e olyasmi, ami független lenne Isten belső életétől, határtalan életétől?



II. János Pál számos irányban kitérte az eucharisztia jelentőségének határait, számos olyan valósággal hozta összefüggésbe, amely talán hidegen hagyja azokat, akiknek nincs eucharisztikus látásuk: a történelemmel, a világminnenséggel és főként a másik emberrel. De ezek a kapcsolatok csak azért voltak igazán fontosak számára, mert tudta, hogy az eucharisztia mindezek előtt Isten „belső” ügye: mielőtt bármi más lenne és bármilyen más célt szolgálna, legelőször is a Fiú Atyának adott ajándéka, Isten belső valóságában lejátszódó esemény. A lengyel pápa nem szűnő szenvedéllyel valóban Jézus Krisztust akarta megismerni, s ezért folyamatosan Isten belső életéből, a Szentháromság belső kapcsolatrendszeréből indult ki, hiszen Krisztus nem helyezhető el

ta: »Ez az én testem«, ugyanaz, aki azt is mondta, »éheztem, és nem adtatok ennem«, és »amit egynek a legkisebb testvéreim közül tettetek, nekem tettétek«. Mire jó, hogy az eucharisztikus asztalon arany kelyheket halmozunk, s közben ő éhen hal? Kezdd el megetetni őt, az éhezőt, s ha marad valamid, ékesítheted az oltárokat is!”

Már 1980-ban, a *Dominicae cenae* lapjain is arra figyelmeztetett, hogy csak akkor hiteles az eucharisztia iránt tanúsított tiszteletünk, ha egyre mélyebben felismerjük a másik ember, minden ember méltóságát, és lesz szemünk észrevenni, milyen sokféle igazságtalanság uralkodik a világban. Mintha pápasága elején nyomban arra intett volna minket Karol Wojtyła: fontos számotokra az eucharisztia? Majd kiderül abból, mennyi

gába fogadja. Az anyagvilág létrejöttétől az ember színre lépésén át a történelem középpontjáig és végéig az egész folyamatot összesűrítve megjeleníti. Ez az egészen különleges „befogadóképesség” még a halálra készülő egyházfőt is lenyűgözte, ahogyan az is szüntelen ámulásra készítette, hogy az eucharishtiának ily módon kozmikus dimenziója van. „Igen, kozmikus jellege van!” – kiáltott fel II. János Pál még nyolcvanhárom éves korában is, annak tudatában, hogy a kereszt eseménye, amelyet a szentség jelenvalóvá tesz, nemcsak az emberiségre, de az egész teremtett mindenségre is hatással van, s Jézus megdicsőült embersége, amelyet a hívő ember a szentségben magához vesz, az anyag végső sorsára, megdicsőült állapotára mutat, anélkül persze, hogy az anyagvi-

Miért tartunk Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust? Valamiféle önmegmutatás vagy demonstrálás vágya vezérel bennünket? És miért érezzük fontosnak, hogy körmenetben végighaladjunk az Oltáriszentséggel fővárosunk nagy útjain, közlekedési csomópontjain, szimbolikus jelentőségű helyein? Talán így szeretnénk jelentékenynek, „tényezőnek” érezni magunkat? Lehet, hogy vannak olyanok, akik a fentiekhez hasonló benyomásokkal élnek meg a kongresszusi napokat. Úgy találják, kiváló alkalom ez az öntudat és a magabiztosság megerősítésére. Van azonban egy ennél sokkal mélyebb és minden bizonnyal evangéliumibb szintje a világegyház budapesti együttlétének az Eucharisztia körül: a szentségi Jézus életünkbe fogadása, felmutatása a világ előtt valódi misszió karakterével bír.

Az elmúlt évtizedekben egyre többet szólnak az új evangelizáció szükségességéről (s az ezzel együtt járó kihívásokról). Felismertük, hogy a történelem korábbi századaiban már kereszténnyé vált területeken újra meghirdetni az evangéliumot nem kevés nehézséggel szembesít. Országainkban a katolicizmus már rég nem ártatlan és szeplőtelen. Hordozza a történelmi, társadalmi és kulturális jegyeket, amelyek néha megkönnyítik, sokszor azonban inkább megnehezítik azt, hogy Krisztusról beszéljünk a körülöttünk élőknek. Tudjuk, hogy megújult misszióra van szükség, de nem mindig vagyunk biztosak abban, hogy ezt miképpen kellene útnak indítanunk és elősegíteni.

A legfontosabb kritériumot XVI. Benedek pápa fogalmazta meg a Hit évének meghirdetésekor: „Ma is szükség van arra, hogy erős, egyházi-as elkötelezettség éljen bennünk az új evangelizációra, mert csak így fedezhetjük föl a hit örömét, és a hit továbbadásának éltető erejét. (Jézus Krisztus) Szeretetének napról napra való fölfedezése, a hívek missziós elkötelezettsége, olyan erőforrás, mely soha nem gyengül meg. A hit ugyanis a kapott szeretet tapasztalatától növekszik, akkor, ha a kegyelem és öröm tapasztalatával közlik” (Porta fidei, 7).

Honnan fakad az öröm, ami elengedhetetlen ahhoz, hogy átadjuk az evangéliumot embertársainknak? Az evangelizáló öröm alapja valójában a hálás emlékezés. Személyes élettörténeteikben az apostolok mindannyiszor megőrizték a találkozás, a megérintődés és a bevonódás különös emlékeit. Az idős János órára pontosan emlékszik, mikor váltott szót először Jézussal, mit mondtak egymásnak, s aztán hogyan látogattott el a Mester otthonába (ld. Jn 1,39). Az utolsó vacsora és a nagy-pénteki, húsvéti eseménysor az apostoli igehirdetés magjává vált, ahol Jézus nagy története mellett megőrződtek az emberi apróságok is: gesztusok, szavak, töredékek. Amikor pedig Szent Pál felidézi saját életútját és megtérését, összegzésképpen ekként fogalmazza meg létezésének foglatát: „Isten Fiának hitében élek, aki szeretett engem és feláldozta magát értem” (Gal 2,20). Az isteninek és az emberinek ez a szeretetteljes és mélységes találko-

Török Csaba

Eucharisztia és misszió

zása hozza el azt a tapasztalást, ami aztán lendületet és erőt ad az evangélium hirdetésének hatalmas feladatához.

Az „emlékezetek emlékezte” magában az eucharisztikus lakomában táru fel: az apostoli áthagyományozás révén az Egyház liturgiájában mi magunk is részeseivé válunk Jézus Krisztus történelmi térben és időben beteljesült, a kegyelem rendjében azonban teret és időt mégis végtelenül meghaladó áldozatának.

minden egyházi tevékenység szíve” (VD 1). Hol máshol kézzelfoghatóbb ez, mint az Eucharisztikus ünnepelésben, ahol (és amikor) az Ige az egész nép táplálékává válik (vö. II. vatikáni zsinat: *Dei Verbum*, 21). A szentmise két részének elszakíthatatlan egysége, az igeliturgia és az áldozati rész eloldhatatlan egymásra utaltsága világosodik meg előttünk: „Isten meghallott és elsősorban az Eucharishtiában ünnepelt szava belülről táplálja és erősíti a ke-

szükség ahhoz, hogy az evangélium hirdetése jó alapon álljon, másfelől törekednünk kell arra, hogy minden embert megszólítsunk, mindenkihez eljuttassuk az üdvösség isteni üzenetét. Ezért is írja joggal Ferenc pápa: „a részleges és szétmorzsolódó kezdeményezések csak kis csoportokat érnek el, és nincs mélyen átható erejük, mert megcsonkítják az evangéliumot” (EG 262). Ezért hát a közösségi lelkiség az a „belső tér, amely keresztény értelmet ad az

sokasodnak az imádságos, közbenjáró, az igét imádkozva olvasó, az eucharisztikus örökimádást végző csoportok” (EG 262).

Az első keresztények minden kor minden hívőjének például szolgálhatnak ezen a téren. „A sok hívő mind egy szív, egy lélek volt” (ApCsel 4,32). „Állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban” (ApCsel 2,42). Ez az eucharisztikus egység adott nekik erőt a legnehezebb megpróbáltatások elviselésére is, és tette lehetővé, hogy e világ fellegei ellenére se veszítsék kedvüket, reményüket. „Telve voltak örömmel, átitatva bátorsággal, fáradhatatlanok a hirdetésben, és képesek voltak nagy, aktív ellenállásra” (EG 263).

Úgy érezzük, hogy napjainkban cudarabbak a körülmények, mint akkor? Ma tényleg nehezebb lenne? Minden bizonnyal a személyes megélés torzító hatásával van itt dolgunk: amit csak elbeszélésből, mások tanúságából ismerünk, az soha nem olyan súlyos teher, mint az, amit nekünk magunknak kell hordoznunk. Ha józan fejfel gondolkodunk, akkor beláthatjuk: az ember akkor is, most is ember. Gyönge, gyarló, el-elbukó, tökéletlen lény. A világ pedig szünet nélkül a fény és a sötétség párharcának a terépe. Akármennyit változnak is a díszletek és köntösök, a valóság mélyén megbúvó üdvörténeti dinamizmus ugyanaz. Ahogyan Krisztus szava sem enyészik el vagy veszt jelentőségéből.

Éppen ezért fölösleges siratnunk a saját nehézségeinket, és panaszkodnunk vélt vagy valós gondjaink miatt. Szembe kell néznünk a nekünk megadatott kor kihívásaival, felvállalva az örömhírt, „akár alkalmas, akár alkalmatlan” (2Tim 4,2). Ehhez viszont biztos alapra van szükségünk. Ahogy egykor az apostolok tanításában és a kenyértörés közösségében való kitartás, úgy most is az eucharisztikus lelkiség lehet a támaszunk: éljünk minden áldott nap a forrásból, hogy ha megmegbicsakló léptekkel is, de folytonosan a csúcs felé tartsunk!

Nincs biztosabb és tartósabb forrása és motivációja a missziós lelkesedésnek, mint az Eucharisztia. Ez az a Szentség, ahol újra meg újra találkozzunk az Üdvözítő végtelen irgalmával és szeretetével, és megéltetjük, hogy vele közösségre lépve egy titokzatos nép, az Egyház tagjává válunk. Itt hat át minket a Feltámadottnak és az ő Lelkének titokzatos jelenléte és hatóereje, innen merítünk lelkesedést és örömet a ránk váró feladatokhoz. És már itt, az oltár előtt a szívünkbe foglalhatjuk – közbenjárókként, másokért imádkozva és engesztelve – azokat, akiknek szeretnénk átadni Isten jó hírt, a világot, amelynek oly nagy szükség van az evangélium fényére és életére. Hol máshol lehetnénk inkább otthon? Kinél találhatnánk nagyobb oltalmat és éltetőbb forrást?

„Milyen édes ott állni egy feszület előtt, vagy térdelni az Oltáriszentség előtt, és egyszerűen az ő szeme előtt lenni! Milyen jó engedni, hogy viszsztatérjen, megérintse az életünket, és útnak indítson minket az ő új életének közlésére!” (EG 264)



Fotó: Lambert Attila

Az egyetlen és megismételhetetlen keresztáldozat válik valóságosan jelenvalóvá, és elér minket a feltámadás fénye és csodája. A szentmise közben, talán észre sem vesszük, de mi magunk is tanúvá válunk. Ezért is írja Ferenc pápa: „a hívő alapszavát »olyan valaki, aki emlékezik.«” (Evangélii gaudium, 13).

Amikor a szentírási szakaszokat hallgatjuk, és tevékenyen részt veszünk a liturgikus cselekményekben, valójában szünet nélkül nevelődünk az egyre figyelmesebb befogadásra. „Elsősorban azt hagytam rátok, amit magam is kaptam” (1Kor 15,3) – írja az apostol. Számunkra, kétezer évvel későbbi keresztények számára elsődlegesen az Egyház közös istentisztelete az a pillanat, amikor megkapjuk azt, amit az evangelizáció során át kell adnunk másoknak. Előbb hallgatunk, s csak utána szólhatunk. Először be kell fogadnunk az élet kegyelme, hogy aztán elindulhassunk a világon átvetető útra, amelyre Isten indít minket. Ily módon éljük meg, hogy az örömhír soha nem halott, hanem mindig eleven valóság, élet és dinamika, és hogy „az Egyház nem evangelizál, ha nem engedi, hogy folyamatosan evangelizálódjon” (EG 174).

Az Eucharisztia ünnepélése egészen kivételes módon bizonyul az Ige „helyének”. Már XVI. Benedek pápa is arra bátorított a Verbum Domini kezdetű apostoli buzdításában, hogy az Ige legyen „egyre inkább

resztényeket, és teszi képessé őket a hiteles evangéliumi tanúságtételre a mindennapi életben. A hirdetett, élő és hatékony szó készít elő a Szentség vételére, és ez az ige a Szentségben éri el legnagyobb hatékonyságát” (EG 174).

Az Ige és az Oltáriszentség kölcsönösségének és körköröségének hajtóereje és mozgatója maga a Szentlélek. Ő az, aki adományaival eltölt, segíti a hallott szó értő befogadását, s megadja, hogy a kenyér és a bor színében valóságosan Jézus Krisztus testét és vérének vehessük magunkhoz. Ő vezérli a hívők értelmét és akarát, gondolatait, szavait és tetteit is, hogy képesek legyünk mindinkább betölteni azt a feladatot, amelyre az Úr meghívott minket. Ő formálja a szívünket, hogy az elköteleződés és az önátadás mind erősebbé váljon bennünk, s egyre tudatosabban tudjunk élni a kegyelmi javakkal, amelyeket tőle nyerünk. „A Lélek megnyilvánulásait mindenki azért kapja, hogy használja vele” (1Kor 12,7) – inti a hívőket Szent Pál. Ezzel rávilágít arra, hogy annak, ami az egyes ember és Isten között megkezdődik, a közösség terében kell beteljesülnie. A Lélek tevékenysége mindig összekapcsolja az Istennel és a másik emberrel való közösségünket: az egyik nem lehet hiteles a másik nélkül. Így van ez akár az Egyházon belül, akár azon kívül tekintünk szét: egyfelől a teljes keresztény közösség egységére van

elköteleződésnek és a tevékenységnek” (uo.).

Hol másutt tudnánk szebben és kifejezőbben megélni ezt a közösségi lelkiséget, mint az Eucharisztia asztala körül? Vitathatatlan egyértelműséggel mutatkozik meg ez a szentáldozásban, amikor a kenyértörés során az egyetlen, élő és égből alászállott Kenyérből részesedünk mindannyian – közösségre lépünk Istennel, s rajta keresztül a testvéreinkkel is. Azonban a szentmisén túl is megérezhetjük az Oltáriszentségnek ezt a magával ragadó erejét. Mind az egyéni, mind a közösségi szentségimádságban átjár minket a közösségként, közösségben létezés lélegzete. A szentségi Jézus előtt töltött perceink nem pusztán kiszakítanak a világ forgatagából, de bekapcsolnak a Szentlélek életáradásába – azt is mondhatnánk, hogy kikapcsolva bekapcsolódunk. Nem létezhetünk hívő módra e nélkül a forrás nélkül, hiszen innen tör elő az az éltető víz, amely elevevességgel és valódi tartalommal tölti meg minden emberi fáradozásunkat. Jogosan írja tehát a pápa: „A hosszabb szentségimádság, az Igével való imádságos találkozás, az Úrral folytatott őszinte párbeszéd nélkül a feladatok könnyen értelmüket veszítik, ellankadunk a fáradságtól és a nehézségektől, lelkesedésük pedig kialszik. Az Egyház nem mondhat le az imádság tüdejéről, és mérhetetlen örömet szerez nekem, hogy minden egyházi intézményben

ÜNNEPELJÜNK EGYÜTT A NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSON!



Verseyi Beáta-Mária
ÉLET-Forrás
Az eucharisztikus
élet lelkisége
és gyakorlata



Szent VI. Pál pápa
EUCHARISZTIA
Ajándék, jelenlét,
titok



MISE TÖRTÉNT!
Angyalföldi
Eucharisztikus
Kongresszus
2019. november 10–16.

Webboltunk címe:
bolt.ujember.hu

Uj Ember
kiadványok



Kovács Zoltán

Máriával az oltárnál?

Gondolatok az Eucharishtiában jelen lévő Krisztus és a Szűzanya kapcsolatártól

El tudjuk-e képzelni, mit érzett Mária, amikor Péter, János, Jakab és a többi apostol szájából hallotta az utolsó vacsora szavait: „Ez az én testem, mely értetek adatik” (Lk 22,19)? Az áldozatul adott és a szentségi jelekben megjelenő test ugyanaz, mint amelyet ő fogant a méhében! Az Eucharisztia vétele Mária számára azt jelentette, hogy újra magába fogadja azt a szívet, amely együtt dobogott az övével, és újra átélte, amit a kereszt alatt tapasztalt.

E gondolatok Szent II. János Pál pápától származnak, és az Oltáriszentség témáját elmélyítő *Ecclesia de Eucharistia* kezdetű körlevél 56. pontjában rámutatnak: Mária személye egyáltalán nem idegen az eucharisztikus ünnepléstől. A vakmerőnek tűnő cím természetesen nem olyan írást vezet be, melyben elhamarkodott megállapításokat kívánnánk tenni az Eucharisztia és Mária kapcsolatáról, mint arra a múltban elszórtan volt példa, amikor például egyesek papi ruhában ábrázolták Máriát, „papnőnek” szólították, ami közvetítő szerepének torz túlértékelése volt a legújabb korban, s nem kevésbé annak minden alapot nélkülöző feltételezése, hogy az egyházi rend szentségeinek kegyelmében is részesednie „kellett”. Sokkal inkább azokra a jogos összefüggésekre mutatunk rá, amelyek segíthetnek új fényben szemlélni ezt a nem hétköznapi anya-fiú kapcsolatot.

A szent pápa fentebb idézett szavai önmagukért beszélnek: a János apostol gondjaira bízott Istenszülő (vö. Jn 19,25–27) a Jeruzsálemben rendszeresen összegyűlő tanítványi közösség aktív tagja. Mária nemcsak az „emeleti teremben” – az Eucharisztia alapításának helyén – imádkozott a Szentlelket váró apostolokkal (vö. ApCsel 1,14), hanem a hagyomány szerint az ősegyház első eucharisztikus ünneplésein is élő hittel részt vett.

A testet öltött Ige

„Urunk, Istenünk, add, hogy oltárodra tett ajándékainkat szentelje meg az a Szentlélek, aki isteni erejével Mária méhét megáldotta” – szól egyik adventi misekönyörgésünk. Az Ige megtestesülése Mária méhében a Szentlélek által (vö. Lk 1,35) történt. Ugyanezen isteni Lélek kiáradását kérjük a szentmisében, hogy változtassa át a kenyeret Krisztus testévé, a bort pedig Krisztus vérévé. Ez a cselekmény a szent szolgálatot Krisztus személyében (in persona Christi) végző, felszentelt pap által kimondott szavak révén történik a Lélek tüzeiben, aki az Ige megtestesülését is lehetővé tette. Ezen „alapító szavak” Jézusnak az utolsó vacsorán elhangzott igéi, melyek végeztével meghagyta: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!”

„S az Ige testté lett és közöttünk élt” – tanítja János (Jn 1,14). Ágostont idézve: „Boldogabbnak mondjuk Máriát azért, mert hitében magába fogadta Isten Igéjét, mint azért, hogy testében hordozta őt”, sőt, azt is megállapíthatjuk, hogy „előbb fogant szívében, mint méhében”. Mária ezzel „a történelem első »tabernákulumává« lett” (*Ecclesia de Eucharistia*, 55): miként a zsidó nép pusztai vándorlása során a szövetség ládája jelentette számukra az élő Isten „kézzelfogható” jelenlétét (vö. *Ecclesia de Eucharistia*, 56), mely Isten kőbe vésett szavát rejtette magában, úgy hordta méhében a názá-



Antonio Venziano: A várandós Szűzanya

reti Szűz az életadó Isten testet öltött Igéjét.

XVI. Benedek pápa méltán nevezi a történelem „első eucharisztikus körmenetének” azt a vonulást, melynek során a testet öltött Igét méhében hordozó Mária látogatást tesz a szintén várandós Erzsébetnél. A kegyelem kiáradását tapasztaljuk, melyet Mária közvetít: méhében már a testet öltött Ige lakik. Mária később a leendő Áldozati Bárányt, az Örök Főpapot viszi bemutatni a templomba, aki „sokak feltámadására lesz” (Lk 2,34).

Szent II. János Pál pápával együtt megállapíthatjuk: „Mária az angyali üdvözléskor a test és a vér fizikai valóságában is magába fogadta Isten Fiát, elővételezve azt, ami bizonyos mértékben szentségileg minden hívőben megtörténik, aki a kenyér és a bor színében magához veszi az Úr testét és véré” (*Ecclesia de Eucharistia*, 55).

A szentmise mint lakoma, mely bevezet a Bárány menyegzőjére

A kánai menyegző – ahol Mária szavai Krisztusra mutatnak: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!” (Jn 2,5) – eszünkbe juttatja Isten új-szövetségi „menyegzős népét”, az Egyházat, mely az oltárnál, a legfőlsegebb lakoma körül gyűlik össze, ahol már nem akármilyen bor deríti örömrre az új szövetség népét, hanem Krisztus vére.

Az Egyház az örök húsvét reményében él. A magát vőlegénynek hívó Krisztus menyasszonya az Egyház, aki neki szentelt szűzként készül a boldog beteljesülésre. Az Eucharisztia életető táplálékunkká lesz földi zárandokutunkon, de emlékeztet arra is, hogy meghívásunk a mennyországba szól, az atyai házba, az örök „menyegzős lakomára”.

Az Örök Főpap és Édesanyja

Mária a kereszt alatt állva egyesül Fia életadó szenvedésével (vö. Jn 19,25–27). Az Örök Főpap nagypénteken a legszentebb áldozatot valóságos testben, vérért ontva mutatja be, melyet már az Eucharishtiában átadott tanítványainak az utolsó vacsorán. Mária istenanyasága pedig az Egyház iránti lelki anyaságában teljesedik ki: János, a szeretett tanítvány az Egyházat személyesíti meg, rá lesz bízva az Örök Főpap Édesanyja, Máriára pedig János személyében Isten népe.

Máriával az oltárnál? – tettük fel a merész kérdést. Szent II. János Pál pápa tanítást adott Máriának az Egyház ünneplő közösségében való anyai jelenlétéről is: Isten Anyja aktívan jelen van minden szentmise ünneplésében, és nemcsak azért, mert az Istenszülő az Istengyermeektől el nem választható. Mária, az Ige megtestesülésének „emberi feltétele” jelen van, amikor „az Eucharisztia, miközben a szenvedésre és föltámadásra emlékeztet, folytatja a Megtestesülést” (*Ecclesia de Eucharistia*, 55). Szentmisét celebrálva a szentek egész közössége – melynek Mária a legkiemelkedőbb tagja – az Örök Főpap vezetésével ünnepl, részesül Krisztus életadó áldozatából, miközben a földi zárandokútját járó Egyház liturgiája egyesül a mennyei liturgiával. A megdicsőült, tehát az Egyház életében mindig és mindennütt jelen lévő Istenszülő közbenjárása nemcsak a zárandok Egyházat kíséri, hanem a tisztuló Egyház üdvösségéért is tesz. Mária, aki a kereszt alatt állva együtt szenvedett Fiaival, ugyanazon áldozat – immár vérontás nélküli – újra megjelenítésekor is Fia közelében marad, és közbenjár a mi üdvösségünkért.

Az Istenszülő tisztelete sosem „párhuzamos” az Eucharishtiában

jelen lévő Krisztus imáadásával. Egyik Mária-ünnep sem helyezi a Szűzanyát a liturgikus figyelem abszolút középpontjába, hanem mindenkor Krisztusra mutat, hiszen őt ünnepeljük. Nem tiszteljük helyesen az Istenszülőt, ha az Istenember elé helyezzük. Az Örök Főpap egyetlen kultuszába, Istent dicsőítő, legmagasztosabb cselekményébe való bekapcsolódás Máriával és Isten népének többi tagjával együtt történik, de mindig Krisztus vezetésével és óráramutatva.

A magyar liturgikus népnyelv gyönyörűen fejezi ki a megtestesülés titkát, amikor Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepéről (március 25.) beszél. Mintha a magyar hívő lélek idejekorán ráértett volna Szent VI. Pál pápa tanítására: Urunk születésének hírüladása ugyanis Jézus ünnepe, de Mária-ünnep is (vö. *Marialis cultus*, 6). Mária méhében az isteni „Gyümölcs oltása” történt az emberi világba, „értünk, emberekért, a mi üdvösségünkért”, a Szentlélek mindent újjáalkotó és életfakasztó tevékenysége révén. Mária is és az Oltáriszentség is „közénk hozzák” a testet öltött Igét, az üdvösséghezó kegyelem közvetítői.

Isten népe a rózsafüzér imádkozása révén Máriával együtt szemléli Krisztus megtestesülésének, életének, halálának és feltámadásának misztériumait. Jézus nyilvános földi működésének kiemelkedő eseményeit is égi Édesanyánkkal elmélkedjük át, mint a „világosság titkait”, melyekből az ötödik „az Eucharisztia alapítása, mellyel Krisztus a kenyér és a bor színe alatt a testét és vérért adja eledelül” (*Rosarium Virginis Mariae*, 21).

„Nem hagylok árván titeket” (Jn 14,18)

Az Eucharishtiában a feltámadt Krisztus jelenlétét tapasztaljuk. A mennybement Jézus velünk maradt az éltető Kenyérben, és földi életünk során mi is gyermeki bizalommal hagyatkozhatunk Édesanyjára, aki „a biztos remény és a vigasztalás jeleként ragyog Isten zárandok népe szá-

mára” (*Lumen gentium*, 68). Ha megérint is az elmúlás szele, és hittel kérjük Jézustól: „Maradj velünk, mert es-teledik és a nap már lemenőben van” (Lk 24,29), a mennybe felvett Boldogasszony, az égben megnyíló templom jánosi látomásban ragyogó szövetség-ládához hasonlóan (vö. Jn 11,19) örömmel és reményteli bizalommal tölt el. Mária megdicsőült testben és lélekben mutatja az utat abba a valóságba, ahol minden szentély, liturgikus ünneplés, szentség és maga az Egyház is Krisztusban célt ér.

Zárogondolatok

Don Bosco híres álma is rámutat: az Egyház hajója „két oszlophoz” – az Eucharishtiához és a Szűzanyához – erősítve biztos támaszt és erőforrást nyer a mindennapok megpróbáltatásai között. Krisztusnak e két ajándéka a kegyelem rendjében összetartozik, és minket is szorosabban összeköt Krisztussal és egymással. Az Eucharisztia vétele által Krisztus „lakást vesz” mindennapi életünkben, de Máriára is irányítja figyelmünket, aki diszkrét útítársunk, segítők.

Mária „eucharisztikus asszony” azért is, mert a Szentlélekkel eltelve egész életével hálát zeng Isten „nagy tetteiért” (vö. Lk 1,49). „Eucharisztikus” lelkületét leginkább háladó éneke, a Magnificat (Lk 1,46–55) alapján sajátíthatjuk el (vö. *Ecclesia de Eucharistia*, 58). Ő nemcsak ilyen lelkületre tanít, hanem arra is emlékeztet, hogy Isten letekint „szolgálóleányának megalázottságára” (tapeinosis), és felemeli az elesetteket. Szent II. János Pál pápa szavait (*Ecclesia de Eucharistia*, 58) követve mondhatjuk: Jézus Anyja arról az „új égről” és „új földről” énekel, amelyet az Eucharisztia már elővételez, s amelynek bizonyos értelemben programszerű „terve”. Ha a Magnificat kifejezi Mária lelkületét, e lelkületnél semmi sem tud jobban segíteni nekünk az Eucharisztia misztériumának megélésében. Azért kaptuk az Eucharishtiát, hogy Máriához hasonlóan a mi egész életünk is Magnificattá váljon.



Sandro Botticelli: Madonna gyermekével

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust megelőző augusztusi hetekben Jézus eucharisztikus beszédét olvasták fel több vasárnapon át templomainkban. A beszéd még az Úr tanítványai közül is sokakat mebotránkoztat. Kemény beszéd – mondják. Ki hallgathatja? Aki eszi az ő testét, és issza az ő véré, annak örök élete van? Szép udvariasan elkezdenek távol maradni, látványos szakítás nélkül. Drámai pillanat ez Jézus életében. Lehet, hogy egyedül marad. Talán aggodalommal kérdezi legközelebbi barátait, a tizenkét apostolt a szándékaikról. Vincenzo Paglia érsek így kommentálja ezt a szakaszt: „Ti is el akartok menni? – kérdezi tőlünk is Jézus, miközben kínítja felénk kezét egy szegény, egy beteg, egy menekült, egy olyan ember képében, akinek könnyen hátat fordítunk.” Időnként egész népeket hagyunk magunkra: a szemünk előtt zajlik Afganisztán tragédiája, az Európa és Amerika irányába felszálló repülőkkel, a kétségbeesetten rájuk kapaszkodó menekültni vágyókkal. De gondoljunk Szíriára, ahol tíz éve háború van – a nemzetközi közösség magára hagyta csakúgy, mint Jement és egy sor másik országot. S nem is kell ilyen messzire menni: hány időst felejtene ott a szociális otthonok falai között, hogy azután a járvány még teljesebb elszigeteltségre kárhoztassa őket...

Jézus nem akart egyedül maradni. Isten Fia választhatna volna a magányos Megváltó szerepét. Héroszként vagy félistenként talán jobban összhangban lett volna és lenne ma is a korszellemmel. Ő azonban testvéreket, barátokat akart. Jól érezte magát ta-

Szóke Péter

Az ingyenesség ünnepe

nítványaiával, és nem csak velük: a bűnösökkel, betegekkel, a számkivetett és nyomorult emberekkel, akik Nietzsche megvető kijelentése szerint úgy nyüzsögnek az evangélium lapjain, mint valami 19. századi orosz regényben. Jézus azonban annyira szerette őket, minket, hogy mindenáron velünk akart maradni

farnaumi zúgolódók talán jobban értették, mint sokszor mi. Az Eucharisztia az utolsó vacsora, majd Jézus szenvedésének és kereszthalálának az emlékéét őrzi. És még valamire emlékeztet. A közülünk tavaly távozott Eőry Ajándok, a hajléktalanok orvosa szokta mondani: Nincs Eucharisztia lábmosás nélkül. Augusztusban

élt, és talán nem az egyetlen, aki így is halt meg Budapesten és gazdag európai városainkban. Kemény beszéd? Ti is el akartok menni? Ki áll meg mellettük?

Az eucharisztikus kongresszussal együtt várjuk Ferencet, Róma „világ végéről” érkezett püspökét, akinek pápasága egy örökséget már bi-

szegények meggyötört testében éppúgy, mint az oltáron megtört kenyérben. Az álruhás király leveti rongyait, és dicsősége trónjára ül az idők végén. Mi pedig majd megdöbbenve látjuk, hogy nem ismertük föl a bosszantó koldusban, a panaszkodó idős, beteg rokonban, a nyugalunkból kizökkenteni akaró idegenben vagy a börtönök lakóiban, akiket a koronavírus-járvány miatt még látogatni sem volt szabad.

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus világgraszoló esemény. A világ minden tájáról érkeznek majd keresztények Budapestre. Talán a miénktől eltérő, fájdalmasabb, kockázatosabb körülmények közül jönnek. A keresztény világ Magyarországra, s benne Budapestre tekint egy pillanatra. Számunkra pedig legyen ez alkalom arra, hogy megnyíljunk a világra. Itt az ideje, mert éppen a globalizáció idején zárkoztunk be túlságosan falak mögé, amelyek a szívünkben kezdődnek. Korszerű kifejezéssel: véleménybuborékokba zárkoztunk. Az Eucharisztia a mások fájdalmának részesévé tesz bennünket, összeköt a világgal. János evangéliumában Jézus a csodálatos kenyérszaporítás után beszél az Eucharisziáról (míg a szinoptikusoknál az utolsó vacsorán, amikor együttal meg is alapította). Kenyérrel lakatta jól az éhező tömeget, de tudja, hogy ez nem elég: saját magát akarja odaadni nemcsak a test, hanem a szív és a lélek táplálékául. A kenyérszaporítás után

következik a szeretet megszaporítása.

Az Eucharisztia asztala az ingyenesség, a viszonzást nem váró szeretet asztala egy materialista korban, amelyben az osztályharcot felváltotta a versenyképesség hirdetése. Jézus így tanított erről: „Mikor ebédet vagy vacsorát adsz, ne hívd meg barátaidat és testvéreidet, se rokonaidat és gazdag szomszédaidat. Különben ők is meghívnak és viszonozzák neked. (...) hívd meg inkább a koldusokat, bénákat, sántákat és vakokat. Boldog leszel, mert nem tudják viszonozni neked! De majd visszafizetik az igazak föltámadásakor” (Lk 14,12). Ma, a világiárvány nyomában járó gazdasági válság idején ezt a felszólítást vehetjük komolyan, vagy egyenesen szó szerint. Sokan vannak, akik nem vehetnek a bőség kósarából, és nem férnek oda a jog asztalához. Ki ad nekik enni, ha nem a keresztények, akiket az Úr táplál az Eucharisziával? Az Úr Jézus ugyanis nemcsak tanította, hanem tette is. Ő előbb készítette nekünk lakomát, nekünk, az érdemtelenekeknek, akik nem tudjuk viszonozni neki. Ennek a tápláléknak az erejével pedig elindulhatunk, hogy mi is enni adjunk másoknak, azoknak a tömegeknek, akiket az Úr a tanítványaira bízott, hogy újra és újra megtörjék és továbbadják nekik az élet kenyerét és igéjét. Én úgy várom a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust, mint az idők jelét, mint csodajelet, az ingyenes szeretet ünnepét, ahol az Úr jóllakat majd nem ötezet, hanem sokkal többet, és amelynek maradékait jól össze kell majd gyűjtenünk, szétosztva megőriznünk, hogy táplálkozzunk és tápláljunk vele és általa.

Fotó: Merényi Zita

Afrika-nap a Szent István-bazilikában

Vetítésekből, előadásokból és zenei programból épül fel szeptember 6-án, 18 órától a Szent István-bazilikában az Afrika-nap. Az esemény résztvevői találkozhatnak Afrékával, Csókay Andrással és a nigériai Onitshából érkező Okeke érsekkel, valamint Izunna Okonkwo és Basil Ekwunife atyákkal.

Az elmúlt években a magyar orvosmisszióknak köszönhetően mely kapcsolat szövődött Magyarország katolikus közössége és a nigériai Onitsha hívei között. Kezdetben orvos, majd humanitárius segítségnyújtás kapcsolta össze a feleket. Mostanra viszont kölcsönös az érdeklődés és a vágy egymás életének, kultúrájának megismerésére, s ez nyitotta tette egymás iránt a közösségeket.

Erdő Péter bíboros volt a kezdeményezője annak, hogy ne csupán adok-kapok viszony legyen a magyar és a nigériai katolikusok között. Hallotta, hogy az ottani emberekben milyen hatalmas hit él. Felvetette, hogy megismertethetnének Mindszenty József bíboros életét és küzdelmét az ugyancsak a hitük miatt üldözött nigériai közösséggel, s ők is bekapcsolódhatnak a néhai bíboros boldoggá avatásáért mondott imádságába, és kérhetnék közbenjárását a gyógyulásokhoz. Okeke érsek négy plébániát vont be a Mindszenty-fohászokba, ezek egyike a Szent Borromeo Kórház kápolnája, ahol minden reggel hat órákor négyszáz alkalmazott imádkozik együtt.

Tavaly szeptemberben Valerian Okeke, az Onitshai Katolikus Főegyházmegye érseke az Eucharisztia jegyében szervezett online előtálálkozóra üzenetet küldött, melyben reményét fejezte ki, hogy 2021-ben személyesen is találkozhatunk az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszuson. A tervek szerint mindez most valósággá válik. A Szent István-bazilikában szervezett est háziasszonya az Afréka Alapítvány megálmodója, Fodor Réka „Afréka” missziós orvos lesz. Az eseményen meghallgathatjuk Valerian Okeke érsek-metropolita előadását is *Eucharisztia, az erőnk* címmel.

Találkozhatunk Izunna Okonkwo atyával, az onitshai St. Charles Borromeo Kórház igazgatójával is. Ő *Eucharisztia és világhétség* címmel osztja meg gondolatait a jelenlévőkkel. Ugyanezzel a címmel megjelent angol nyelvű kötete is, amelyben a témát szociológiai és teológiai szempontból is vizsgálja.

Az est folyamán előadást tart az onitshai érsekség alkancellárja, Basil Ekwunife *Az Eucharisztia mint a humanitárius segítségnyújtás forrása* címmel. Természetesen a nigériai orvosmisszió szülőatyja, Csókay András idegsebész is részt vesz az eseményen. Ő *Orvosmissziók Jézus-ímával* címmel mondja el élményeit, tapasztalatait a nigériai szerepvállalásáról. Az est folyamán több alkalommal hallhatjuk a csodás énekesnőt, a ghána származású Sena Dagadot, aki a kongresszus egyik hírnöke is.

A rendezvény ingyenes. Az Afréka Alapítvány következő missziója

több módon is támogatható. Felajánlásait a helyszínen közvetlenül vagy banki átutalással az Afréka Nemzetközi Humanitárius Alapítványnak címezve juttathatják el az adományozók. Számlaszám: Afréka Alapítvány, 10101346-27099400-01004002 (IBAN: HU66, SWIFT-kód: BUDAHUHB).

A jótékonyági est kedvezményezettje az Onitshai Főegyházmegye. Az adományok a Szent József Kórház és szülészete létrehozását segítik a nigériai Ifite-Ogwariban.

A kórházalapítási projekt elindítója, az intézmény tulajdonosa és fenntartója az Onitshai Főegyházmegye, melynek vezetője Valerian M. Okeke érsek, az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus egyik előadója. A kicsiny részben már működő kórház a nyolcszázézer lakosú település egyetlen egészségügyi intézménye. Az országban nincs egészség- és társadalombiztosítás, így naponta sokan halnak meg azért, mert nem részesülhetnek egészségügyi alapellátásban. A kórház tehát szó szerint életmentő szerepet tölt be a helyiek életében.

Az egészségügyi intézmény létrehozását a főegyházmegye húsz évvel ezelőtt indította útjára. Anyagi nehézségek miatt azonban csak 2020 májusában nyithatta meg kapuit a szakorvosi ellátást biztosító első szárny tíz fekvőbetegágygal. Ez az úgynevezett Afréka Ház, amelyet az Afréka Alapítvány nagylelkű magyarországi adakozói segítségével hozott létre és szerelt fel a legalapvetőbb orvosi diagnosztikai eszközökkel: röntgengéppel, ultrahang-



készülékkel, EKG-val és vérelemző laborgéppel. A beruházás kilencven százaléka még megvalósításra vár. Ahhoz, hogy az intézmény a településen és a környezetében lakó több millió embernek segítséget tudjon nyújtani, még szükség van a sürgősségi ellátás és a dialízis helyének kialakítására és különböző diagnosztikai egységek megvalósítására. Tekintettel az országról és a térség rossz közlekedési és közbiztonsági helyzetére (naponta rabolnak ki és ejtenek túsul embereket), szükség van ezenkívül egy, az orvos- és a nővér- és a gyógyszerészszemélyzet elszállásolására alkalmas egységre is, amely nélkül a kórház nem tud működni.

A kongresszus hetében a Szent István-bazilika előtti térre szerve-

zett Szent István Könyvhéten megtalálhatók a nigériai orvosmissziók élményeit összegző Afréka-kötetek, valamint Izunna atya angol nyelvű könyve is. Ezek megvásárlásával is támogatható az orvosmisszió munkája.

Az esemény nem regisztrációhoz kötött. A szervezők mindenkit arra kérnek, hogy részvételi szándékukat jelezzék a hello@iec2020.hu címre küldött levélben, ezzel is segítve a szervezést. Négyezerötven fő számára tudnak ülőhelyet biztosítani, amelyek az érkezés sorrendjében foglalhatók el. Az eseményen a szervezők tolmácsolást biztosítanak.

K. I.
Fotó: Merényi Zita

Ha Isten segít, a házasság tényleg kis mennyország

Beszélgetés az Eucharisztia és a házasság szentségének kapcsolatáról

A budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra időzítve jelent meg Török-Endrédy Orsolya és Sallai-Karikó Éva szerkesztésében A házasság szentsége az Eucharisztia fényében című kiadvány, melyet a hazai Schönstatt Mozgalomhoz tartozó Családok a Családért Egyesület adott ki. (A kötet a Szent István-könyvhéten kapható az Új Ember standjánál.) A szövegek összeállításában többek között Török Péter is közreműködött. Vele és feleségével, Endrédy Orsolyával beszélgettünk. A Schönstatt Mozgalomhoz tartozó házaspármak hét gyermeke van, négy lány és három fiú, kilenc és huszonnégy év közöttiek.

– Milyen élmények, események hatására született meg ez a kötet?

Török Péter: Évek óta gondolkodtunk már a házasság szentsége és az Eucharisztia közötti összefüggésről, és az eucharisztikus kongresszus most aktualitást adott ennek. Tilmann Beller atya, a Schönstatt Mozgalom magyarországi lelkipapja éveken keresztül az egyik lelkipapként terjedt hajtott egy-egy házaspár előtt, kifejezve, hogy a házasság szentségében jelen lévő Krisztus előtt fejezi ki tisztetét. Ez nagyon mély, felemelő és lelkiileg megtisztító élménye a közösségünknek. Tilmann atya sokat beszélt arról, hogy a házasság szentsége élő valóság, és ahhoz, hogy egy házaspár igazán mélyen megélhesse a házasságát, benne a szeretetet, az irgalmat, nem elég csupán az emberi elhatározás, hanem Isten kegyelmi jelenléte is szükséges. Óbudaváron létrehoztuk a házasság tanösvényét: tizenöt állomáson keresztül mutatjuk be a különböző életszakaszokat. Miután kiderült, hogy Budapesten rendezik majd meg a 2020-as eucharisztikus kongresszust, a magyar Egyház részeként mi is az Eucharisziával való kapcsolatunkra, életünkre fókuszáltunk. Ez segített bennünket abban, hogy tudatosítsuk: az Eucharisztia az egész emberi életet, így a házasságot is végigkíséri. Óbudaváron megvalósítottuk az eucharisztikus házaspárok útját, és megszülte ezt a könyv is, amely elmélkedésekre, házaspárok közötti beszélgetésekre és közösségi feldolgozásra is alkalmas.

Endrédy Orsolya: Tilmann atya többször tartott nekünk olyan lelkipapgyakorlatot, amelyen azt kérte tőlünk, csöndesedjünk el, koncentráljunk kettőnk kapcsolatára, és a társunk szívében imádjuk Jézust. A társunk szíve tabernákulum, és a kapcsolatunkban különleges erővel van jelen a Szentháromságos Isten, mélyedjünk el ebben a kapcsolatban. Amikor elkezdtünk mélyebben foglalkozni az Eucharisziával, rádöbentünk, milyen sok a párhuzam a két szentség között, mennyire erősítik egymást, és azt is felismertük, hogy az Eucharisztiaval kapcsolatos élményeink mennyire gazdagítják a házasságunkat. Isten minden alkalmat megragad, hogy mély, személyes kapcsolatba kerüljön velünk. Ahogyan a Szentírás is fogalmaz, Isten és ember frigyre lép egymással. Minden szentségnek a házasság az őstípusa, ahogyan Isten az emberhez közelít.

– Említenének néhány párhuzamot?

T. P.: Talán a legfontosabb az, amit Ferenc pápa úgy fogalmaz meg: a házasság szentsége a Szentháromság ikonja. A házasság szentségében férj és feleség egy test és egy lélek lesz, mégis különálló személyiségek, és a szerelmük, a szeretetük termékeny, életet fakaszt. A Szentháromság is egység, mégis különálló személyek alkotják, és a szeretetük

termékeny. Az Atya szeretete a Fiú iránt olyan mély és erős, hogy már személylét válik. Ugyanílyan párhuzam a Krisztus és az Egyháza közötti kapcsolat is. Szent Pál tanítása, hogy a férfi és a nő elhagyja a szülői házat, egymáshoz kapcsolódnak és egy testté lesznek. „Nagy titok ez, én Krisztusra és az Egyházra vonatkoztatom” – mondja az apostol. A Krisztus és az Egyház közötti szeretetkapcsolat és vágyakozás a házasságban is megvan, ugyanúgy keresi a férj a feleségével az egységet és a szeretetet. A teremtő Atya azért alkotta a férfinak és nőnek az embert, hogy át is élhessük azt a vonzalmat, ragaszkodást, amellyel ő van irántunk.

E. O.: A két szentség közötti párhuzam a kommunio is, amikor az áldozásnál magunkba fogadjuk Krisztus testét, eggyé válunk vele. A házasságban nemcsak lelki és szellemi egységre vagyunk hivatva, hanem testi, fizikai egységre is. A személyiségünk lényegét adjuk oda a másiknak, mondta egyszer Kentenich atya (Josef Kentenich, a Schönstatt Mozgalom alapítója – B. D.) Az imádságban is ezt tesszük, amikor adorálunk, vagy amikor a házaspár tagjai egymással beszélgetnek, és megélik az egységet. Nekem ez a kedvenc állomásom, amikor az adoráció és a szentségimádási csendes együttlét párhuzamát szemléljük: elcsöndesedünk az Oltáriszentségben jelen lévő Jézus előtt, szemléljük, és rendezzük a gondolatainkat. Kitágítjuk az eucharisztikus lakomának azt a pillanatát, amikor Jézus jelenlétében vagyunk. A házasságunkban is szervezhetünk olyan pillanatokat, napokat, amikor csak az a feladatunk, hogy egymással legyünk, hogy egymásban elmerüljünk, és a szeretetünk forrásához kapcsolódjunk. Ferenc pápa Amoris laetitia kezdetű enciklikájában van egy külön rész arról, hogy milyen nagy fájdalom a mai embernek, ha a házastársa észre sem veszi már. Levegőnek nézi, mert olyan természetesnek tekinti, hogy van. Ám a szeretet lényegéhez tartozik, hogy észrevesszük a társunkat, szemléljük, nagynak látjuk, és akkor tud igazán nagy lenni. Az is párhuzam a két szentség között, hogy az Eucharisztia Jézus keresztáldozatának megjelenítése. A házasságban sem minden rózsaszín, van benne nagyon sok szenvedés is. Egymásnak is okozunk fájdalmat, szenvedést, illetve közösen is hordozunk keresztet, hiszen az élet viszontagságai senkit nem kímélnek.

– A könyvben úgy fogalmaznak: a házasság örökös bocsánatkérés és megbocsátás. Előbb említették a kegyelmet: lehet, hogy emberi erővel nem tudnák kezelni ezt a helyzetet, szükség van Krisztus kegyelmére.

E. O.: Isten hűsége hozzánk minden bűnösségünk ellenére érvényes marad. Ennek földi képe a házasság, amelynek éppen ezért vannak nagyon kellemetlen részei is. Két bűnös élet van összekötve ebben a kapcsolatban. Ez is párhuzam: az Eucharisztia vételének feltétele a

rendszeres bűnbánat, a gyónás, és ugyanígy, az élő házasság szentségének is feltétele a rendszeres megtisztulás, gyónás, a kvázi menyegzői fürdő. Akkor tudunk újrakezdeni, ha szembesülünk a saját bűneinkkel, és akkor tudunk irgalmasok lenni, ha érezzük, hogy mi magunk is irgalomra szorulunk. A könyvben házaspárok mesélnek arról, milyen apró dolgokban tudunk egymás agyára menni a házasságban. De Krisztus minket megváltó halála miatt ezek a helyzetek is mind nagyon értékes áldozatok lehetnek. Istennek nagyon nagy tervei vannak a házassággal, és aztán szembesülünk azzal, hogy mi kicsoda karikatúrák vagyunk ehhez képest. Mégis, nagyon fontos tudatosítanunk, milyen hatalmas perspektíva mindaz, ami benne van Isten tervében. Csak így tudunk előrelépni, így lehetséges, hogy ne csak a mindennapok szűrkességét, az apró konfliktusokat vagy akár a komoly nehézségeket lássuk meg, hanem a távlatokat is, és tudatosítsuk, hogy mi az Istenlét nekünk szánt küldetésünk. Főleg ma, amikor a család, a tiszta szerelem folyamatosan komoly támadásoknak van kitéve.

T. P.: Nagyon könnyű felidézni, hogy Jézus gyógyított, prédikált, sokan szerették, jó érzés volt a közelében lenni, mert mellette az ember nagynak láthatta magát is. Ám Jézus volt az is, akit megvetettek, elárultak, megtagadtak. Az, hogy milyen Isten, milyen Jézus Krisztus, a Megváltó, nem attól függ, hogy én mit gondolok erről. A házasságban is hasonló a helyzet: elgondolok valamit a házasságról, amit Isten megáld. Vannak csúcspontok, amikor minden csodálatos, és hálát adok Istennek, hogy ilyen szép és jó társat teremtett nekem. Ám nem panaszkodhatok akkor sem, amikor éppen csalódom a társamban, és elgondolkozom azon, biztos-e, hogy ez az én utam, és valóban kell-e ez nekem. Mit tehetek ilyenkor? Továblépek, és addig keresek, amíg megtalálom azt, aki tökéletesnek látszik? Vagy pedig elfogadom, hogy Isten megteremtett engem, házasembernek szánt, a házastársamat is erre hívta meg, és a kettőnk kapcsolata betöltheti ezt a hivatást, ha hűséges maradok ahhoz, amit Isten elgondolt. Ez összefügg az Eucharisziával. Az első áldozásra az ember készül, és azt hiszi, minden áldozás ilyen lesz, ünneplőbe öltözik a szíve és a teste is. Később azonban előfordul, hogy összetöpreődve, összetörten megünnepelünk, nem tudjuk átélni azt az örömet, amit első alkalommal, vagy éppen csalódottságot érzünk. Pedig tudjuk, hogy ott van Jézus az Oltáriszentségben, hogy befogadjuk őt. „Uram, segíts hitetlenségemben.” Ha a házasságban Jézus valóban jelen van, ha a teremtett valóság kettőnk egysége, és kitartunk a hűségben, akkor nemcsak egymás mellett tartunk ki, hanem hűségesek maradunk Istenrőlunk elképzelt képéhez is, és azt mondjuk: ha a dicsőséges oldalt örömmel vállaljuk, mert ilyen csodálatos Megváltót adott nekünk a Jóisten, akkor elfogadjuk azt is, hogy ebben a keresztségben, a szűzanyaszűzben, a saját kudarcaink is benne vannak. Az eucharisztikus kongresszus nagyszerű



lehetőség arra, hogy megpróbáljuk közelebb vinni az emberekhez a szentmisét, az Oltáriszentséget. Ugyanez a helyzet a házassággal. Ma már alig van egy életen át hűségben megélt házasság, nincs meg a minta, amiből az emberek azt látnák, hogy ha az Isten segít, akkor a házasság tényleg kis mennyország. Ha fel tudjuk mutatni a házasság szentségét, akkor magát Istent mutatjuk fel, azt, hogyan él közöttünk: „veletek vagyok a világ végéig”, veletek szenvedek és örülök. Nem biztos, hogy be tudjuk vinni a templomokba az embereket, de a szentségi házasságokon keresztül megmutathatjuk a szeretet nagyságát, összetartó erejét: Isten ilyen, és ilyennek teremtette meg az egymást szerető emberpárt.

– A kötetben Tilmann atya azt írja: az egész napos keresztény légkör biztosítja a növekedést a gyerekeknek és a szülőknek is. Hogyan lehetséges ezt megvalósítani?

E. O.: A jézusi szeretetlégkört a vasárnapi mise után itthon is megpróbáljuk megteremteni. Esténként a család együtt imádkozik, bár ezt nem tudjuk mindig megvalósítani, mivel vannak gyerekeink, akik már nem élnek itthon. Fontos, hogy feltegyük magunknak a kérdést: mi alakítja az otthonunk légkörét? Nem mindegy, mit engedünk be az otthonunkba a filmekben, olvasmányokban keresztül, milyen képek vannak a falon, mivel vesszük körül magunkat. Igyekszünk minél tisztább lelki-szellemi forrásból meríteni, és erős szűrőket használunk, figyelünk arra, hogy mit engedünk be a gyerekeink életébe. Ez komoly szülői felelősség.

T. P.: Egy püspök egyszer arról írt, hogy amikor reggel felkel, tudatosítja magában: ő püspök. Ennek megfelelően gondolja el a napját, mindazt, amit tennie kell, este pedig számvetést készít. Ha egy keresztény házasságban, családban élő ember reggel felkel, ugyanígy megtervezheti a napját, azzal az elhatározással, hogy szentségi házasságban élő férfiként, nőként akarja megélni ezt a napját, és elvégezni a feladatait. Ez a szeretetkapcsolat átjárja a napját. Az egész napos keresztény légkör alatt valami ilyesmit értek: a feleségemmel és a gyerekeimmel, akiket szeretek, állandó kapcsolatban vagyok. Végzem a napi munkámat, de mindig velem és bennem vannak. Olyan ez, mint egy folytonos imádság. A szeretetkapcsolat számunkra

Isten is jelenti, nem csak az emberi kapcsolatot. Kapcsolatban vagyok azzal, aki szeret, akit szeretek, s így kapcsolatban vagyok Istennel.

– A mai világban zajló folyamatok közül szinte minden a keresztény értékek ellen hat. Hogyan tudják megóvni ezek káros hatásától a gyerekeiket Önök, akik megalkuvás nélkül követik Krisztus tanításait?

T. P.: Az kétségtelen, hogy ellen kell állnunk a rossznak, és erősítenünk kell a jót. Ám úgy látom, a gyerekeink szíve a helyén van. A Jóisten bennük is működik, ők is vágyanak a jóra. Amikor hazajönnek, megkönnyebbülnek, mert itthon megnyugszik a szívük. Nem csak kiiktatni kell bizonyos hatásokat, hanem létrehozni azt a légkört, amelyben az élet növekedhet, és a lélek meggyógyul.

E. O.: Nagy erőforrás, hogy Isten terve szerint a családok nem különálló szigetek, hanem az Egyház részeként az egyházközségben és más közösségekben szorosan kapcsolódnak egymáshoz. Ez komoly megtartó erő. A gyerekeknek a kortárskapcsolatok sokat jelentenek, egy időben többet is, mint a család. Egymástól tanulják a jót, erősítik egymást. Gyakran előfordul, hogy megkérdezik, mit gondolunk erről vagy arról, és ez nagy ajándék nekünk.

T. P.: A család kis egyház, ecclesia. Mint a megtört Szentostya minden apró morzsája, részesül a nagy Egyház feladataiban és közösségi kegyelmeiben. Ugyanúgy megvan benne a hitoktatás, a szociális szolgálat, a közös liturgia feladata, és a szentségi Jézus felmutatása, megjelenítése a világban. Az otthonainkban a házasság szentsége biztosítja a Szentháromság Isten szeretetének erőterét. Ezek az igazságok, egyházi tanítások nagy lendületet, erőt, inspirációt adnak nekünk a hétköznapiakban, s így más szemmel tudunk nézni egymásra és az eseményekre. Kívánjuk, hogy minél több házasság megújulhasson a szentségek erejéből Isten akarata szerint.

(Szeptember 11-én, a Margitszigeten, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus keretében megrendezett családi napon felállítják az eucharisztikus házaspárok útját, amelyről a fenti beszélgetésben olvashattak.)

Bodnár Dániel
Fotó: Lambert Attila

Nem jutalom, hanem gyógyszer és úti eledel

A Nemzeti Eucharisztikus Kongresszus (NEK) előtti napokban Kuzmányi István állandó diakónus, lapunk főszerkesztője beszélgetett Bőjte Csaba ferences szerzetessel a katolikus világrendezvény hírnökével az életéről, a hitéről, Szent István király ma is aktuális üzenetéről és az Eucharisziáról. A NEK YouTube-csatornáján teljes egészében látható beszélgetés szerkesztett változatát adjuk közre.

– Mindig sugárizk Önből az optimizmus. Honnan ez a derű?

– Elsősorban a nagyszüleim hite az, ami ebben közrejátszik. De ott rejlik benne a székely nép „majd lesz valahogy, a Jóisten megsegít” hozzáállása is. Az Isten nem terem selejtet, minden ember az ő csodája. Tapasztalataim szerint Istenre minden helyzetben számítani lehet.

– A hit is családi örökség, vagy az élete alakulása vezette Istenhez?

– Nagyszüleim, szüleim mindent megtettek azért, hogy hívó ember legyek, nagyapám egyháztanácsos volt, de minden serdülő egyszer csak leválik a családról, elindul a maga útján. Nálam is így volt, mai hitem tehát már tudatos döntés eredménye. Kerestem, melyik az a világnézet, amelyik erőt ad, és arra jutottam, hogy a kereszténység ad válaszokat, a többi inkább csak kérdéseket tesz fel. Kipróbáltam, és bejött.

– Melyik volt előbb, a ferences vagy a papi hivatás?

– Csíkszeredán nőttem fel, sokat jártam Csíksomlyóra, talán ennek is köszönhető, hogy először a ferences provinciába jelentkeztem. Persze akkoriban a román hatóság Erdélyben nem tűrte meg a szerzeteseket, így a ferenceseket sem, úgyhogy én titokban lettem szerzetes 1982-ben. Egészen 1989–90-ig Áron volt a „rendi” nevem, de erről csak én meg a provinciális atya tudtunk.

– Mit jelent önnek a ferences identitás?

– Erre azt szoktam válaszolni, hogy nem vagyok olyan okos, mint a jezsuiták, se nem olyan jámbor, mint a bencések, én inkább kisebb testvér vagyok. Szent Ferenc, amikor az egyik társa megkérdezte, merre menjen prédikálni, azt mondta, hogy forogjon körbe, és ahol megáll, arrafelé induljon el. A ferences tág tered ad az isteni szabadságnak, nem akar valamit megváltoztatni. Szent Ferenc úgy látta, hogy jó dolog kereszténynek, Isten gyermekének lenni.

– Csaba testvérről mindenkinek az árva gyerekek befogadása jut az eszébe. Ez tudatos döntés volt?

– A kilencvenes évben összedől a román rendszer, az állam csődbe jutott, bezártak a gyárak, a bányák. Nagyon sok ember elvesztette a munkáját, a gyerekek koldultak, szóval kilátástalannak tűnt a helyzet. Nem én döntöttem így, először csak behívtam néhány gyermeket ebédre, adtam nekik ruhát, ám azt vettem észre, hogy reggel is ott csiripel-

tek a ház előtt. Tartottunk nekik egy táborot, aminek a végén persze mindenkit hazaküldtünk, ám sokan közülük nem tudták, hova menjenek. Miért nem csinálunk egy egész éves táborot? – szegezték nekünk a kérdést. Vagyis nem



Fotó: Merényi Zita

én kezdtem ezt, hanem a gyerekek.

– Több mint hatezer gyermek köszönheti Önnek az élete alakulását. Gondolta volna, hogy eddig jut?

– Senki nem gondolt erre. Az előjáróim először húsz gyerekre adták az áldásukat. Majd azt mondták, jó, legyen kétszáz. De mikor jött a következő, senkinek nem volt szíve őt elküldeni. Ha kihúzzok húszat a vízből, nem mondhatom a huszonegyediknek, hogy vigye az ár. Nekem is, a munkatársaimnak és a román államnak is nagy kihívás volt ez, de Isten csodájára végül nem falt fel bennünket a bürokrácia. Ma már sokkal gazdagabb az ország, az emberek jobban tudnak magukról és a gyermekekről gondoskodni, úgyhogy most nincs szükség újabb gyermekotthonra, de akkor bizony nem így volt.

– A személyes istenképét hogyan tudná megfogalmazni?

– A kilencvenes évekig csak hittem az Istenben, ma már többről van szó. A mai hitem kerekesebb, előbb. Az első évben abból főztünk, amit kaptunk. A gyerekek kérdezték, mi lesz az ebéd, mondtam nekik, az, amit a nénik hoznak. Közeledtek az ünnepek, az egyik kollégám megjegyezte: Csaba testvér, a gyerekek annyit tésztát és laskát ettek, kel-lene valami más is. Na, mondom, menjünk shoppingolni. Addig én nem jártam vásárolni, most jött velem négy nő, akik mindent, ami kellett, odahordtak elé. Na, várjunk csak, ennyi nem fér a büdzsébe! Fogtam az aprópénzt, szépen sorba raktuk, azt gondoltam, hogy amire futja, azt visszük, amire nem, az marad. Kiderült, hogy pont anynyi pénz volt nálunk, mint

amennyibe az a nagy halom árú került. Gondoltam: tudtam, Uram, hogy jó vagy, de hogy ilyen egzakt legyél, azt nem néztem volna ki belőled.

– Szent Ferencre hogyan tekint?

– Ferenc a legkisebbek kisebb testvére akart lenni. A szolgáló szeretetet akarta gyakorolni. Ferenc nem tudta, hogy mit kell tennie a szultán-nál, de Istenben bízó lélekkel ment, mert ezt gondolta helyesnek. Elérte, hogy a zárán-

bátran hirdesse az evangéliumot. Jézus Krisztus kétezer évvel ezelőtt zöldmezős beruházásként kezdte a működését. Nem hiszem, hogy egy utópiát kergetett. Nekünk, keresztényeknek Jézus Krisztus hitét kell a magunkévá tennünk. A Miatyánkot nem azért kaptuk, hogy azért imádkozzunk, hogy amikor a világ összedől, ne fájjon anynyira. „Jöjjön el a te országod!” – ezt nem csak imádkozzuk, tenni is kell érte.

– Hol rontjuk el mégis?



Fotó: Merényi Zita

– A Szentírásban olvassuk, hogy a gazdag ifjú betartotta a parancsolatokat, jó fiú volt, ezért Jézus meg is dicsérte őt. De amikor Jézus arra hívta, hogy gyere, építsük együtt Is-



Fotó: Ambrus Marcsi

ten országát, na, azt már nem. A 21. század Egyházában nagyon sok ilyen jól fészült, gazdag ifjú van, de egyik sem mer kilépni a megszokott helyzetéből. Nézzük Máriát, aki azonnal igent mond az Isten hívására, még úgy is, hogy nem teljesen érti, mit mond neki az angyal. Ne csak tiszteljük a Szűzanyát, de kövessük is őt ebben! Isten mindannyiunkhoz szól, ötleteket ad, biztat és bátorít.

– Hogyan lehet a mai világban elérni, hogy lángoló legyen a hitünk és a szeretetünk?

– Emlékszem, már két éve foglalkoztam a gyerekekkel, amikor egyszer csak elfogyott belőlem a levegő. Állandó harcban voltam a hatóságokkal – tíz évig hivatalos engedély nélkül működtünk –,

semmilyen támogatást nem kaptunk az államtól. Egyszerűen elfáradtam, nem csak én, a munkatársaim is. A gyerekek sem voltak angyalok, velük is nehéz volt. Leültem a sekrestyében, kezembe vettem a Szentírást, ami ott nyílt ki, ahol a Szűzanya és Szent József két gerlét adott a Jóistennek: ennyire telik, de köszönjük, hogy szent Fiadat nekünk adtad. Nem nyújtja be a számlát, hogy bébiszittered vagyok, mennyit fizetsz érte, hanem ő az, aki hálás. Örül annak, hogy ezt a feladatot rábízták. Gyűjtöttem egy gyertyát, az Isten elé álltam, és hálát adtam azért, hogy Isten rám bízta ezeket a gyerekeket. Szent József is Isten akaratából lett a gyermek Jézus nevelőapja, ugyanígy én is az ő akaratát érezve vállaltam ezt a megbízást. Isten a feladatokhoz nem csak testi, de lelki erőt is ad. Fel is tarisznyál bennünket.

– Az Ön személyét, tevékenységét világnézettől függetlenül mindenki értékeli és elismeri. Nem sokkal vagyunk Szent István ünnepe után. Hogyan tudnánk összefogni és túllépni az ellentéteken?

– A pozsonyi csatában a bajorok – és persze a magyarok is – súlyos veszteséget szenvedtek. Később mégis meg-egyezés született, olyannyira, hogy Géza fejedelem Bajor Gzellát kérte a fia számára feleségül. Szent István a kiengesztelődés példaképe volt, nem



Fotó: Ambrus Marcsi

bosszúért lihegett, hanem kiegyezett a korábbi ellenséggel. Hogyan született meg a mi népünk? Úgy, hogy kiengesztelődtünk Európával.

– A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra készülve elindított egy sorozatot, melyben a Hiszekegyet magyarázza. Mi volt ezzel a szándéka?

– A Keresztény tanösvényben a Hiszekegyről, a Tízparancsolatról, a szentségekről és az Istennel való személyes kapcsolatról beszéltem. A kereszténység négy lábán áll: mit hiszünk, mit kér az Isten, hogyan segít rajtunk, és hogyan akar velünk kapcsolatba kerülni. Elsősorban azokat szerettem volna megszólítani, akik még keresik az Istent.

– A kongresszus szlogenje arra hív, hogy találkozzunk Jé-

zussal Budapesten. De ezen az alkalmon egymással is találkozhatunk.

– Bonaventura testvérral nemrég elindultunk biciklivel Torockóról Csíksomlyóra azért, hogy útközben prédikáljunk, és hívjuk az embereket a kongresszusra. A motónk az volt, hogy Krisztus vár, nyeregbe fel. Terveim szerint a gyerekekkel vonattal fogunk eljönni a kongresszusra.

– Hogyan van jelen a személyes életében az Eucharisztia?

– Jézus Krisztus nem csak kétezer évvel ezelőtt szeretett, hanem ma is. Nem csak kétezer évvel ezelőtt akart kö-zénk jönni, hanem most is jelen van. Ha lettek volna akkor tudósok, vizsgálhatták volna napestig, akkor sem találták volna meg a kis Jézusban az Istent. A gyermek Jézust csak hittel lehet átölelni, nem pedig tudománnyal. Ugyanígy hisz-szük és valljuk, hogy Jézus a pap szavaira ott lesz a kenyérben. Eucharisziává lesz, akivel találkozhatunk. Engem mindig kiráz a hideg, ha arra gondolok, hogy az Oltáriszentségben az ég és a föld összeér. Az Eucharisztia híd, mely Istenhez vezet. Isten táplálni akar, de nem azért, mert megérdemeljük. Minél jobban botladozunk, annál jobban bele kell kapaszkodnunk az élő Istenbe, aki az Eucharisziában van jelen. Anyánk, az Egyház bölcsen gondolkodik akkor, amikor egy ilyen találkozó által is közel szeretné vinni Jézust az emberekhez.

– Ferenc pápa is velünk fog ünnepelni. Mit jelent Önnek a Szentatya látogatása?

– Mondtam a gyerekeknek, hogyha én a tanévnyitón megáldalak benneteket, ötössel, esetleg nyolccsal átevickéltek a tanuláson, de ha Ferenc pápa áld meg benneteket, akkor kilencesnél és tízesnél nem kaptok majd rosszabb jegyet. Komolyan szólva, Ferenc pápa az egység hordozója, megvalósítója, a látható Egyház feje. Hiszem, hogy a pokol hatalmai nem vesznek erőt az Egyházon. Nem csak azért bízom Ferenc pápában, mert az egy szerzetesnek jól áll. Én zsigerből is ott állok mellette.

– Hogyan buzdítaná az embereket a kongresszuson való részvételle?

– Jézus mindenkit hív. A gazdag ifjú megtartotta a parancsolatokat, de otthon maradt. Aki Jézussal tartott, az szentté vált, rájuk emlékezünk, a gazdag ifjúnak sehol nem állítottak oltárt. Mi volt Jézus első tevékenysége? Kiért egy európai unió pályázatát a világ megváltására és infrastruktúrájának fejlesztésére? Nem. Épített egy templomot, melynek arany szószeréről prédikálhatott? Nem. Szent András vagy Szent János nem rövid sétára indult Jézussal, Názáret-től a Jordán folyó több tíz kilométerre van. Nekünk is el kell indulnunk, mert ha otthon maradunk, nem leszünk jobbak a gazdag ifjúnál.

Baranyai Béla

Az alábbi gondolatokat Jean-Luc Marion (1946) katolikus filozófus, a fenomenológia ma élő legjelentősebb művelőjének meg látásai alapján vettem papírra. Az Eucharisztia eseménye közben feltáruló jelenséget általában a kép, a festmény, a műalkotás mibenlétének bemutatása által közelítettem meg. Miközben pedig a képi jelenségre és annak hatására figyeltem, az ikon felé fordultam, amely már a Szent áttetsző eszköze, hogy aztán ezáltal, az ikon jelentésének és eleven történéseinek megértésén át értelmezzem az Eucharisztia titkát, az abban közvetített jelenléteket és annak befogadását.

1. A kép

A kép csatorna, amely elővezet valami rajta kívül valót. A festmény megjelenít, láthatóvá teszi a látatlant, előhívja azt. Az alkotó mintegy a teremtés előtti sötét káoszban – az ég alatti és az ég feletti vizek elválasztása előtti állapotban – él, abban alkot, miközben a semmiből hív életre egy képet. A kép növeli a meglévő látható tartalmak terét, növeli a valóságot. A festő óvja a létbe lépés pillanatát, teremtmény tanúja. Munkája közben a kép mélyéről feltör a látatlan. A festő mintegy jegyzőkönyvet készít erről az eseményről, tanúja annak, ezért az a feladata, hogy aszkézis által háttérbe szorítva megnyissa önmagát arra, ami – a várakozásaival gyakran összemérhetetlenül – történik vele, eljön hozzá. A kép – minden festmény – ilyen értelemben a feltámadás részese, hiszen a festő a látatlant a fényre hozva Krisztust utánozza. A képkalkotás létrehozás, életbe hívás. Már ebben a folyamatban is megmutatkozik az a tapasztalat, hogy sokkal több bukkan fel a képen, mint amit az alkotó előre látott, várt vagy akart volna.

Van azonban a képnek egy bizonyos zsarnoksága, ami abban nyilvánul meg, hogy amikor megjelenít valamit, akkor uralja a teret és a tudatot. Szorosan összefügg a tudattal, és nem enged túllépni azon. A kép ilyen hatásával vagy a hatásának ilyen magyarázatával nem is volna probléma, egyfajta hívó értelmezés azonban ennél messzebbre mutat. Lehetségesnek kell ugyanis lennie annak, hogy jöjjön a megalkotott kép egyszerű valóságdarab marad, mégis előre mutat arra, ami a hit várakozása: a többre, a végtelenre, a titokra; arra, ami a szubjektív tudaton túl van. Talán valahol itt, e várakozás értelmezésekor érkezzünk meg az ikonhoz.

Gájer László

Titok



Fotó: Ambrus Marcsi

2. Az ikon

Az ikon olyan kép, amelynek középpontjában egy tekintet áll, de ennél sokkal fontosabb, hogy – a képzőművészetben szokatlan módon – az ikon egy olyan tekintetet mutat meg, amely nem ábrázolható. Az ikon felületén megfestett szent tekintet sokkal inkább néz, mint nézve van. Az ikon olyan kép, amely néz bennünket, miközben ahhoz szoktunk, hogy mi nézzük a képet. Ekkor, az ikon esetében a látható (kép, fatábla, festék és anyag) a láthatatlan szolgálatába áll, a mögöttes Szent útja és eszköze lesz. Önmagán keresztül lehetőséget ad arra, hogy tőle teljesen függetlenül kiteljesedjen a láthatatlan. Az ikon egy soha meg nem rajzolt, soha meg nem rajzolható láthatatlan jelenlét látható foglalata, miközben a tekintetünket – a test és a lélek tekintetét – önmagán túlra irányítja. Nem egyszerűen reprezentál valamit, nem utánoz, nem megjelenít, hanem prezentál: bemutat és elővezet. Az egyedül Szent számára ajándékoz tovább

minden szentséget. Ezért amikor az ikont szemléljük, akkor tekintetünket az Örökkévaló tekintete keresztezi. Az ikon esetében – és itt nemcsak a szoros értelemben vett bizánci festményre gondolok, hanem minden szentképre és szent alkotásra, amely Istenre mutat, a gótikus szobroktól a szulpicianus szentképekig – a kép mint tárgy és a szemlélő tekintetének kettőssége mellett ott van egy másik tekintet is: Isten tekintete. Miközben tehát látó vagyok, egyben látott is. Az ikon a tekintetek találkozása. Szent Iréneusz írja: „Invisibile etenim Filii, Pater – visibile autem Patris, Filius.” Ami a Fiúban láthatatlan, az az Atya, és ami az Atyában látható, az a Fiú. Jézus Krisztus a láthatatlan Isten képmása, ikonja (Kol 1,15). Ha Krisztusra tekintünk, nem egyedül őt látjuk, hanem látjuk az Atyát is. Krisztus az, aki az Atyából, mintegy az Atya helyett látható. Krisztus nem pusztán a láthatatlan Atya látható képe, hanem felkínálja számunkra a láthatatlant láthatóként. Krisztus minden ikon előképe és hordozója. Ha ezt

megértjük és elfogadjuk, akkor már az ikont sem a kép logikája szerint képzeljük el. Éppen a kép zsarnokságának jelensége miatt. A kép ekkor már nem eltakar, de nem is csak visszatükröz valamit, hanem a tekintetünket Isten tekintetére irányítja. Olyan közzé válik, amely önmagát áttetszővé téve lehetővé teszi a két tekintet találkozását. Az ikon legyengíti a benne lévő képet, hogy minden önkifejezést és önelégültséget elhárítson, és arra törekszik, hogy átengedje a fényt az ellentétes tekintet számára. Az ikon legyengített, átszűrő kép, ahol felbukkan a másik tekintet. Mint Jahve Szenvedő Szolgája, aki hagyja, hogy elcsúfítsák az arcát, hogy így megvalósuljon Isten akarata. Feláldozza a saját arcát (vö. Iz 52,14). Az ikonban a kép lemond önmagáról. Krisztus alakjában egy olyan szentség születik meg az ő arcán, amely éppen arcának elcsúfításával válik láthatóvá. A kép kudarcából – Krisztus arcának elcsúfításából – születik az első ikon is: Veronika kendője, amely maga a kenózis, az önküresítés ké-

pe. Az ikon a kép kenózisa, mely folyamatban feltárul a titok.

3. Az Eucharisztia

Ezen alaptapasztalat mintázata a maga teljességében mutatkozik meg az Eucharishtiában, ahol fel kell emelnünk a tekintetünket Isten tekintetéhez. A kenyér nem csupán kifejező médium, hanem valós jelenlét. Krisztus jelenvalóvá válik, engedi, hogy érintsék, magukhoz vegyék őt az emberek. Eközben a pap az ő személyében cselekszik. Eltűnik, önmagát az Úr rendelkezésére bocsátja. A liturgiában megtörténik a látható és a láthatatlan kereszteződése. Az imában engedjük, hogy a Másik tekintet ránk irányuljon, és ez ragyogó módon valósul meg az Eucharisztia liturgiájában. Az ima által a Szent áthatol a (liturgikus) cselekvésen, az ima tudatja velünk, hogy mindaz, amit látunk titok, a láthatatlan kapuja. Az Eucharisztia az, ami Istenből ezen a világon látható, hitünk szent titka.

Az Eucharisztia jelensége – mint ahogy a szenttel kapcsolatos jelenség általában – úgymond túltelített fenomenon. Olyan jelenség, amely nem engedi visszavezetni magát az énre, hanem éppen ő maga vezeti vissza magára az ént. Nem a szubjektum lehetőségein belül értékelhető, nem az én szintjén nyeri el az értelmét, és nem ezen a horizonton értelmezhető. Az én csak meghajolhat előtte, engedheti megjelenni, anélkül, hogy értelmezési sémákba zárhatná. Ez a jelenség nem írható le a véges jelenségek között, mert túlmutat azok horizontján. Krisztus más. Ennek a világnak a jelenségeként értelmezhetetlen. Az Eucharisztia kenyere sem evilági lét tanúja. Az anyag átengedi magán az örökkévalót. Az anyag átlényegül.

A képen mint alkotásban mindig valami új születik. Az ikon átengedi magán a titkot, így minden képnél nagyobb kifejezőerővel bír, hiszen a megmutatott tartalom nem belőle fakad, hanem messze meghaladja azt mint megjelenítő közeget. Az ikon kiüresedik, hogy ragyogjon általa az isteni. Az Eucharishtiában az anyag nem visszavonul, hanem éppen önmagát adja: a kenyér átlényegül, és benne Krisztus jelenik meg lényegi módon. Így az Eucharisztia közege minden evilági közegnél hatékonyabb közvetítője Istennek. Már nem értelmezhető a kenyér jelenségeiben, hiszen az átadta a helyét a titoknak, Krisztus valóságos jelenlétének.

VÁRJUK EGYÜTT A SZENTATYÁT!

Ferenc pápa könyvei **50% kedvezménnyel kaphatók** a Szent István Könyvhéten, a Szent István-bazilika előtti téren



Jézus ma is imádkozik értünk
1990 Ft helyett 995 Ft



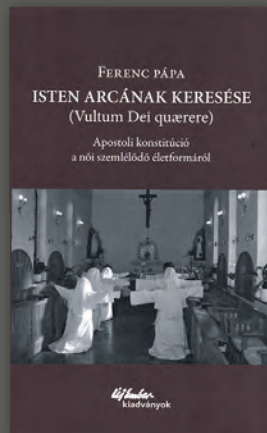
Az irgalmasság arcai
2490 Ft helyett 1245 Ft



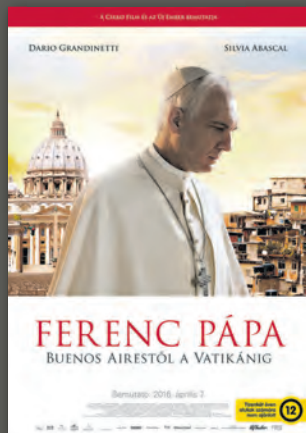
Őrzők vagyunk
2490 Ft helyett 1245 Ft



Nyitott ész, hívó szív
3490 Ft helyett 1745 Ft



Isten arcának keresése
1190 Ft helyett 595 Ft



Buenos Airestől a Vatikánig DVD
2190 Ft helyett 1095 Ft

A premontrei rend eucharisztikus lelkiisége

Boldog IX. Piusz pápa azt mondta a premontreieknek: „A ti rendetek dicsőségesen eucharisztikus, és eucharisztikusan dicsőséges.” A téma, amellet, hogy ebben az évben Magyarországon eucharisztikus kongresszusra készülünk, azért is különösen időszerű, mert Szent Norbert rendje idén, 2021-ben ünnepli alapításának 900. évfordulóját. A rend lelkiiségének eucharisztikus vonásait egyrészt a szent alapító atya Oltáriszentségbe vetett hitének tanúságtételeiből, másrészt az őt követő ren-

csak vasárnap és a nagy ünnepeken mutatott be szentmise-áldozatot. Szent Norbert érezte ennek szükségét, és lelkében tudatosan törekedett arra, hogy az eucharisztikus Krisztussal mindennap találkoz-hasson, belőle töltekezessen.

2.

Szentelését követően megérlelődött benne életének egyik fontos hivatása: az apostolok életmódját akarja élni. Városról városra, faluról falura akart járni, és hirdetni az evangéliumot. Ekkor jutott el a hollandiai Rolduc Ágoston-

közben csodákat tett, és tanította a népet. Prédikációi egyszerűek, közvetlenek és lényegre törőek voltak. Igehirdetésének alapja és forrása a szentmiseáldozat volt, minde-nütt ezzel kezdett. Közben ha-ragosokat békített ki, rég el-mérgesedett vitákat oldott fel. Mindezt azonban az Oltáriszentségben jelen lévő Üdvözítő erejével és hatalmával tette.

4.

A rendi életben követőit is az Oltáriszentség tiszteletére buzdította. Maga köré társakat gyűjtve megalapította a premontrei rendet. 1120-ban megtörtént az első beöltözés, amelyre a rendi hagyományok szerint a fehér ruhát magától a Szűzanyától kapta Norbert. A rendi viselet kapcsán is megmutatkozik a legméltóságosabb Oltáriszentség iránti tisztelete. Életrajza így ír erről: „Elrendelte, hogy gyapjúruhát viseljenek a bőrükön, gyapjút hordjanak a munkához, és hogy a ruha mindenfé-le festéstől mentes legyen. Ő maga mindazonáltal szüntelenül durva szőrruhába öltözött. A szentélyben azonban, illetve ahol az Oltáriszentséget illeték vagy ünnepelték, megkívánta, hogy a tisztaság érdekében és mindenre kiterjedő tiszteletből vászonruhát viseljenek.”

5.

Missziós útjáról hazafelé tartva Norbert Würzburg városában újabb eucharisztikus csodát tett: „Miközben húsvét ünnepén nagy népsokaság jelenlétében szentmisét celebrált a würzburgi székesegyházban, már azután, hogy magához vette az Úr testét és véré-t, odalépett hozzá egy vak asszony, akit mindenki is-merte. Ő pedig, épp az imént véve magához az Úr véré-t, rá-lehelt az asszony szemeire, és az csakhamar visszanyerte a szeme világát.”

6.

Közben megkezdődött a rend elterjedése. Számos helyre testvéreket küldött, akik több új kolostor alapításába fogtak. 1122-ben a premontrei templom és kolostor is épülni kezdett. Norbert útnak indult, hogy a pápától rendjére jóvá-hagyást kérjen. Útja Antwerpen városán vezetett keresztül, amelyet éppen egy eret-nekmozgalom és tévtanítás tartott elnyomás alatt. „(…)

történt, hogy egy Tanchelin nevezetű eretnek, (...) ellensé-ge Istennek és az ő összes szentségének, szembeszegült minden vallásossággal és a keresztény hittel, olyannyira, hogy azt hirdette, hogy nem kell engedelmeskedni a püs-pököknek és a papoknak, és tagadta, hogy Urunk Jézus Krisztus legszentebb Testének és Vérének vétele az örök üdvösség javát szolgálná. Az ottani népet pedig, amely-nek már hosszú ideje nem hirdették az igaz-ságot, ezekkel a dol-gokkal kapcsolatban ugyane-re a tévhitre vezette.”

A püspök több pa-pot helyezett a város-ba, de ezek nem jártak eredménnyel. Végül Norberthez fordultak segítségért, ő pedig „szakavatott testvére-ke-t helyezett ide, hogy életet adó gyógyírt al-kalmazzanak a halá-los seben, (...) és az erőtléneknek olyan kenyeret hirdettek, amely az ember szívét erősíti és örök életet ígér. Norbert pedig így beszélt: »Testvére-im, ne csodálkozzatok és ne féljete-k! Tudat-lanságotokból kifolyó-lag hazugságot követ-tetek abban a hiszem-ben, hogy az az igaz-ság. Ha azelőtt valaki megta-nított volna titeket az igazsá-g-ra, éppolyan fogékonyak ta-lálhatnátok az üdvösség elnye-résére, mint amilyen könnyen kaphatónak bizonyultatok a kárhozatra.« E szavak hallatá-ra és az ezeket követő tettek láttán némelyek – férfiak és asszonyok egyaránt – bűnbá-natot tartottak, és visszahoz-ták az Úr Testét, amelyet tíz-tizenöt vagy akár még több éven keresztül ládákban és hasadékokban rejtgettek.”

Norbert tehát szelíd, jézusi szeretetével tudott célt érni. Igazából e tette miatt ábrázol-ják őt monstanciával a kezé-ben, noha ez anakronizmus, hiszen szentségmutató és szentségimádás akkor még nem létezett, ezek csak később alakultak ki.

7.

Norbert a követőinek előírt hármas szabállyal is tanúsá-got tett a legméltóságosabb Oltáriszentség iránti hódolatá-

ról: „Napról napra hajtogatta, hogy ragaszkodni kell ezek-hez a dolgokhoz: jelesül az ol-tár és a szent misztériumok körüli tisztasághoz, a túlkapá-sok és mulasztások kiigazítá-sához a káptalanban és min-denütt, továbbá a szegények-ről való gondoskodáshoz és a vendégszeretethez.” Az első szabály a szentmise bemutatá-



Szent Norbert az Oltáriszentséggel, lábánál az eretnek Tanchelin. Schwarzenberg plébániatemploma, 18. század

sával és az azon való részvé-tellel kapcsolatban a külső tisztaságra vonatkozik és a méltó körülményekre, a má-sodik a belső tisztaságra, a lé-lek megfelelő belső állapotára. A harmadik pedig a szeretet gyakorlásáról szól.

8.

1126-ban végül elnyerte rendje pápai jóváhagyását, és még ugyanebben az évben Magdeburg érseke lett. Itt sok nehézséggel szembesült, a vá-ros népe nehezen fogadta el, többször merényletet követtek el ellene. Norbertnek tudomá-sára jutott, hogy a székesegyházban valami szerencsétlen-ség történt, ezért újra akarta szentelni azt. Ellenfelei azon-ban az életrajza szerint „meg-tiltották a dolgot. Norbert vi-szont hangoztatta, hogy sem-mi szín alatt nem akarja a templomban ünnepelni a szent misztériumokat, ha nem hagyják, hogy kiűzze belőle a démonok zaklatását, amely el-

burjánzott benne. (...) a rákő-vetkező éjszakán, (...) miután magukra öltötték a szent ruhá-kat és vizet szenteltek, őszinte áhitattal elvégezték a szertar-tást, ahogyan azt a fent taglalt helyzet megkövetelte. A szük-séges szertartással megszen-telték a helyet, hogy – miként annak lennie kell – Isten áldá-sával lehessen konsekrálni benne az Úr Testét és Véré-t.” Az eset végül lázadásba tor-kollott, a nép megostromolta a székesegyház melletti tor-nyot, ahová Norbert mene-kült, és kis híján vértanúhá-lált halt ezért a tetteért.

9.

Érsekségének utolsó éveit a világegyház gondjai kötöt-ték le. Ezeket elrendezve Ró-mából már betegen tért visz-sza 1134 februárjában. Húsvét vasárnapján misézett utoljára. Június 3-án kérte a betegek kenetét és a szent Útravalót, és így, szentsé-gekkel megerősödve 1134. június 6-án az örökkévaló-ságba költözött. Magdeburg-ban a Mária-templomban te-mették el.

*

Mit mondanak ezek a ta-núságtételek nekünk, mai katolikusoknak, papoknak és híveknek?

– Legyen alapvető igé-nyünk a mindennapi szent-misén való részvétel, és pap-ként annak bemutatása!

– Ahogyan Norbert misz-sziójának is ez volt az alapja, úgy legyen a rendszeres, mi-nél gyakoribb szentáldozás a mi keresztény életünk és vi-lágban való tanúságtételünk sarokpontja, papként igehir-detésünk alapja!

– Legyünk igényesek a li-turgiában, öltözködésünkkel, megjelenésünkkel, pontosá-gunkkal, szép énekléssel, buz-gó részvétellel, papként szép liturgiavégzéssel és a liturgi-kus szabályok betartásával!

– Ne csak a külső tisztasá-g-ra és szépségre legyünk érze-kenyek, hanem a belsőre is: önneveléssel, önvizsgálattal, gyakori és rendszeres szent-gyónással tartsuk karban bel-ső, lelki és külső, erkölcsi éle-tünkét!

– Higgyünk rendíthetetlenül a valóságos jelenlétben! Ne gondoljuk, hogy csodák csak a középkorban történtek. Minden szentmise maga a csoda, és mivel Európában ma kevesebb a kortárs, látható eucharisztikus csoda, ezért jobban megélhetjük az Üdvö-zítő tanítását: „Boldogok, akik nem látnak, és mégis hisz-nek!” (Jn 20,29)

– Hívóként egyéni és kö-zösségi jó példát mutatva, más-sokért imádkozva vesszük vissza az esetleg eltévelyedett testvéreinket, rokonainkat, ismerőseinket a legméltóságos-sabb Oltáriszentség iránti igaz hitre és méltó tiszteletre, pap-ként tanítsuk és neveljük erre a híveinket!

– Ne feledkezzünk meg be-teg, súlyosan mozgáskorláto-zott vagy haldokló testvéreik-ről, szüleinkről és rokonaink-ról, ne féljünk papot hívni hoz-zájuk! A betegek kenete, de még inkább az Oltáriszentség az élet és a gyógyulás szentsé-gei!

Orbán Csaba Frigyes OPraem



A würzburgi csoda. Fametszet Joannis Chrisostomus van der Sterre OPraem Vita Sancti Norberti című művéből

di nemzedékek Oltáriszentség-tiszteletéből, végül pedig nap-jaink gyakorlatának vizsgálá-tával ismerhetjük meg. Először nézzük Xanteni Szent Norbert életének tanúságtételeit!

1.

1115-ben egy Xantenhez közeli kisvárosba, Vredenbe lovagolva villám csapott le Norbert elé, a földre zuhant, s bensejében kérdés fogalmazódott meg: Uram, mit akarsz, mit cselekedjek? Lelkében hallja a választ a 33. zsoltár szavaival: „Fordulj el a rossztól és a jót cselekedd, keresd a békét, és azt kövessed!” Ekkor megtért, megváltoztatta az életét. Kérte páppá szentelését Frigyes kölni érsektől. Szentelése alkalmával nyilvánosan levetette gazdag ruháit, s a szegények és vezeklők egy-szerű gyapjúruhájába öltözött. Vagyonának legjelentősebb részét szétosztotta a szegé-nyek között. Csak a legszük-ségesebbeket tartotta meg ma-gánál, és a szentmise bemuta-tásának kellékeit. Itt érhető tetten Szent Norbert lelkiületé-nek első eucharisztikus meg-nyilvánulása. A szentmiséhez szükséges kellékekhez való ragaszkodása mutatja, hogy igénye volt a liturgia bemuta-tására. Tudjuk, hogy már papi életének kezdetén mindennap misézett. Miért fontos ez? Azért, mert az ő korában ez nagyon kirívó és ritka igény volt. A legtöbb pap inkább

rendi apátságába is, ahol meg-történt első eucharisztikus cso-dája, a pókcsoda. Szent Norbert életrajza így írja le ezt az eseményt: „Történt pedig, hogy miközben egy kriptában mutatott be szokás szerint szentmisét, a helybe esett egy pók, már az átváltoztatás után. Ennek láttára elhűlt a pap, élet és halál lebegett a szeme előtt: nagytestű volt ugyanis a pók. Mit tehetett hát a férfiú, akinek az Úrba vetett bizalma már megszilárdult? Hogy a kész áldozatban sem-miféle kárt ne tegyen, úgy döntött, hogy inkább vállalja a veszélyt, és kiitta az egészet, bármi volt is benne. Miután tehát elvégezte az áldozatot, ar-ra számított, hogy nyomban meg fog halni. Amíg így, el nem mozdulva a helyéről, az oltár előtt imádságban az Úr-nak ajánlotta életének végét, melynek bekövetkeztét várta, viszketést érzett az orrában, és amikor megvakarta azt, hirte-len tüsszentés rázta meg, a pók pedig éppen repült ki az orrán. Lám, Isten ismét nem a halálát, hanem a hitét akarta az ő papjának, akiről előre tudta, hogy hasznos lesz a szá-mára.” (Siket Martina Mária Immaculata OPraem nővér fordítása)

3.

Igehirdető körútjai szinte minden állomásának ugyanaz volt a forgatókönyve. Misézett, prédikált, vitákat simított el,



Cornelis de Vos: Az antwerpeniek megtérése (1630)

A BIBLIA ÜZENETE

Az élet útvesztői

Mk 8,27–35

Valamikor hallottam, hogy az egyik falu plébánosától megkérdezték, mennyire bántja, ha a háta mögött beszélnek róla. Egyszerűen csak ennyit válaszolt: „A hátam mögött akár meg is verhetnek!” Nem mindannyian vagyunk így. Gyakran a kelleténél többet foglalunk az azzal, hogy mit mondanak rólunk.

Úgy tűnik, az Úr Jézust is foglalkoztatta, hogy mit gondolnak felőle az emberek. De őt nem az érdekli, hogy mit pletykálnak róla, meg tud-e felelni az emberek elvárásának. Erre neki nincs szüksége. Igazából ez alkalommal is a tanítványait szeretné tanítani, és nagy valószínűséggel kiemelni Péter szerepét, aki megvallja, hogy Jézus a Messiás. Jézus a küldetését akarja megerősíteni tanítványaiban, s pontosan ezért említi a szenvedését, halálát és feltámadását, mert bár most nem értik, később ezek a szavak útmutatást fognak jelenteni számukra a krisztusi élet útján járva. Mert az üdvösséghez vezető úton fel kell vállalni a szenvedéseket, a megpróbáltatásokat is, vagyis szembe kell nézni az élettel, vállalva tetteinkért, döntéseinkért a következményeket, ugyanakkor pedig azt, hogy a helyükön kezeljük a ránk háruló különböző megpróbáltatásokat. Mindezt megtehetjük úgy, hogy társként befogadjuk életünkbe Jézust, a Messiást, Megváltónkat. Sokszor nagy a kísértés – ami Pétert is megkörnyékezte –, hogy az igazi küldetést, a jó életet párosítjuk azzal, hogy nem lesz kihívás, megpróbáltatás. De ez téves gondolkodás és életvezetést eredményez.

Az evangéliumi történetben különös szerepe van a helyszínnek. Fülöp Cezáreája Nagy

Heródes fiának, Fülöp tetrarkának Augustus tiszteletére építtetett városa. Pogány kultusz-hely is volt, Pán pogány istennek volt itt a szentélye. A Messiás egyetemesen mindenkihez eljött, legyen az zsidó vagy pogány. Abban a légkörben, ahol ez a beszélgetés zajlott, bizonyosan szem előtt volt a különböző gondolkodásmódok jelenléte. Jézus az, aki összekovácsolja a népeket, kultúrákat, és az igazság útjára vezetve őket mégis meghagyja egyediségüket, sajátosságait. Kitörölhetetlen emlék marad számomra, amikor Betlehemben több nemzet együtt énekelte a *Salve Reginát*. A különbözőségben rejlő egység megfoghatatlan varázsa egy pillanatra szívembe véste kereszténységünk felbecsülhetetlen értékét!

Hogy kinek is tartják ma az emberek Jézus Krisztust, bármennyire furcsának tűnik, ez a legfontosabb kérdés a mai világban is. Eligazodásunk az élet útvesztőiben nem történhet anélkül, hogy erre nap mint nap ne keresnénk választ. Hogy mit tartok Jézus Krisztusról, meghatározza emberi kapcsolataimat, a munkához, közösségemhez, egyáltalán az életem különböző területeihez való viszonyulásomat.

S persze a világ színpadán ma sem mindegy, hogy ki mit gondol Urunkról, Megváltónkról. A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus éppen most zajló eseményei pontosan arra hívják fel a figyelmet, hogy a világnak egyetlen Ur van, Jézus Krisztus. Akinek sokszínű kórusában „énekelni” felbecsülhetetlen értéket jelent!

Bátor Botond OSPPE

GÖRÖGKATOLIKUS LEKISÉG

A Szent Liturgiáról (37.)

A pap az epiklézisben azt kérte, hogy a Szentlélek átlényegítő ereje tegye teljessé a szent színek átváltoztatását, illetve azt, hogy ez az egyesítő erő a Szent Liturgián részt vevőket is fogja össze egy testté. Aztán a figyelmet a megemlékezések elején a legszentebb Istenszülő felé irányítja.

Nem szokatlan, hogy a Szent Liturgiában, illetve minden szertartásban kimagasló tiszteletet tanúsítunk az Istenszülő iránt. Minden ekténia végén „említvén” őt, általa ajánljuk „önmagunkat, egymást és egész életünket” a mi Krisztus Istenségnek. A Szent Liturgiának ezen a pontján a pap részletesen felsorolja a szentek gyülekezetét: „Felajánljuk még neked ezen okos szolgálatot a hitben elhunyt ósatyák, atyák, pátriárkák, próféták, apostolok, hithirdetők, evangélisták, vértanúk, hitvallók s önmegtartózkodókért s a hitben megdicsőült minden igaz lélekért.” Hogy miért kell értük felajánlani a legszentebb áldozatot? Nikolaosz Kabasziilas részletesen megmagyarázza ezt számunkra. Először elmondja, hogy „az áldozat felajánlása nemcsak kérő, hanem hálaadó is”, mint ahogy a Liturgia elején is ilyen volt. Aztán megmagyarázza, hogy éppen ezek a szentek adnak nekünk okot a hálaadásra, mert bennük „az egyház megtalálta azt, amit keresett, s elnyerte imádságának végcélját, a mennyországot”. Majd még tovább pontosítja a magyarázatát, amikor az Istenszülőről szól: a szentek „adnak okot az egyháznak hálaadásra Isten felé. Érettük hálálkodva mutatja be az egyház ezt az értelmes isentiszteletet Istennek, megpe-

A Szent Liturgiában, illetve minden szertartásban kimagasló tiszteletet tanúsítunk az Istenszülő iránt

dig mindenkinél inkább a boldogságos Istenszülőért, mint aki szentségben mindenki mást fölülmúl”. Pontosításként pedig hozzáfűzi: „Ezért egyébként nem is értük imádkozik a pap, hanem inkább maga kéri arra őket, hogy itteni imádságaiban legyenek segítségére. Hiszen nem könyörgő, hanem hálaadó imával végzi itt érettük az adományok felajánlását.”

A mozzanat kiemelkedő jelentőségét igazolja liturgikonunk: „az áldozópap meg-tömjénezi a Szentséget”, miközben énekl, hogy a felajánlás, illetve hálaadás „Kiváltképpen legszentebb, legtisztább, legáldottabb dicsó királynénkért, az Istenszülő és

Mindenkor Szűz Máriáért” történik. Mind a három felsőfokú jelzőt külön-külön is lehet értelmezni, hogy mennyire drága számunkra Jézus Krisztus édesanyja, a mi mennyei édesanyánk, aki „a szülés előtt, a szülés alatt és a szülés után is szűz maradt”.

A nép pedig erre énekl a gyönyörű himnuszt: „Valóban méltó dicsérni téged, Istenszülő, a boldogságost és szep-lőtelt és a mi Istenségnek Anyját, ki a keruboknál tisztel- tebb és a szeráfoknál hasonlíthatatlanul dicsőbb vagy, ki az Istent, az Igét sérülés nélkül szülte, téged, valóságos Istenszülő, magasztalunk.” Oly kedves ez az ének, hogy a fő szertartásainkban rendszeresen előfordul teljes egészében, a második része pedig minden elbocsátóban jelen van. Bár Máriát „tármegváltónak” nem lehet nevezni, de üdvösségünk megvalósulásában emberileg ő játszotta a legnagyobb szerepet, mivel ő hozta a világra az Üdvözítőnket. Így tehát jogos, hogy ilyen magasztos énekkel tiszteljük meg őt.

Ivancsó István

SZENTMISEKOMMENTÁR

Felmutatni az Urat (1. rész)

A magyar „felmutatni” igét egyre gyakrabban használjuk olyan összefüggésben, amikor valamilyen értéket szeretnénk a lehető legtöbb ember számára láthatóvá tenni, fókuszba helyezni. Talán mondhatjuk, hogy a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus ebben az értelemben egy gigantikus „úrfelmutatás”, amely során az Eucharisziában önmagát adó, velünk találkozó Isten iránti bizalmat, ragaszkodást és hálát akarjuk a hívó közösségben felébreszteni, újra felszítani, és a velünk élő, de a hitünkben nem osztozó embereknek is felmutatni valamit abból a kincsből, amit a találkozásnak ez a szentsége számunkra, katolikusok számára jelent.

A felmutatásnak ez a gesztusa magának a szentmiseének az ünneplésétől sem idegen, hiszen végigkíséri a bevonulástól az áldozásig,

mindig valamilyen különleges eseményhez kötődve. Az Eucharisztia ünneplésének logikáját az Ige és az áldozat ünneplésének kettőse határozza meg.

Az ige liturgiájának ünnepélyes végzésében központi szerepet kap az evangéliumoskönyv, amely túlmutat önmagán, s az evangéliumban a néphez szóló Krisztus jelenlétének egyik le-teteményese. Innen „szabadítja ki” a meghirdető szava az aznapi felénk kiáltó Igét. Így a bevonuláskor, az alleluja éneklésekor magasba emelve megjeleníti a népe körébe bevonuló, tanító Krisztust, aki mint Isten Igéje a meghirdetés által, és a szívbe befogadva válik hatékony terem-tő szóvá. Ezt a terem-tő Igét mutatjuk fel, amikor a könyvet fölemeljük.

(Folytatjuk)

Fehérvári Jákó OSB

A HÉT SZENTJE

Szent Ciprián

Szeptember 16.



Ciprián püspökről részletes életrajzi adatok maradtak ránk. Előkelő karthágói család sarja volt, aki ügyvéd és a retorika tanára lett. Pap barátja hatására megtért, és 246 húsvétján megkeresztelkedett. Katekumenként tisztasági fogadalmat tett, vagyona jelentős részét eladta, és a pénzt szétosztotta a szegények között. Donatus püspök pappá szentelte.

248-ban, Donatus halála után minden tiltakozása ellenére megválasztották a város püspökének. Alig vette át a püspökséget, Decius üldözni kezdte az egyházat. Az üldözés elsőszorban a papság ellen irányult. 250-ban a császár rendeletet bocsátott ki, amely szerint a provinciák helytartóinak kényszeríteniük kellett a keresztényeket, hogy áldozatot mutassanak be az állam pogány isteneinek. Aki a megszabott határidőig ezt nem tette meg, azt bebörtönözték, és kegyetlenül megkínozták.

Ciprián úgy látta, nem szabad magára hagynia a közösséget azzal, hogy mindjárt másnap vértanú lesz, ezért elment, és egy éven át rejtőzött a környéken. Az üldözés következtében a hívók sorai megritkultak: sokan voltak olyanok, akik megrettenek a rájuk váró szenvedésektől, és bemutatják a kötelező áldozatot. Sokaknak pedig sikerült igazolást szereznük az áldozatbemutatásról, anélkül, hogy valóban megtették volna.

Ciprián a visszatérőkre komoly vezeklést rótt ki. Egyik diakónusa, Felicissimus viszont úgy vélte, hogy a püspök nem elég szigorú, és 252-

ben egy Fortunatus nevű pap személyében ellenpüspököt is állítottak a városban.

A római egyházban ebben időben szintén belső viszályok dúltak, és az ellenpápa, Novatianus támogatói közül néhányan Karthágóba utaztak, ahol ők egy második ellenpüspököt választottak a fanatikus Maximus pap személyében. Ciprián eleinte türelemmel és szeretettel próbálta ellenfeleit meggyőzni, de nem jutott semmire. Ekkor zsinatot hívott össze, és kiközösítette őket. Ugyanezen a zsinaton úgy határoztak, hogy a hittagadók, ha újabb üldözés törne ki vagy életveszélybe kerülnek, akkor is megáldozhatnak, ha még nem telt volna le a kiszabott vezeklési idő.

252 és 254 között pestis dúlt a Római Birodalomban, és Észak-Afrikában is sokan meghaltak e betegségben. Ciprián bölcs körültekintéssel szervezte meg a betegápolást

és a bajba jutottak megsegítését. A járványért sokan a keresztényeket tették felelőssé, mert a római istenek büntetésének vélték.

Amikor Gallus császár 252-ben újabb keresztényellenes rendeletet adott ki, Ciprián kinyilvánította: a hittagadók vezeklési ideje befejeződött, ismét áldozhatnak, hogy „a következő harcba jól fölkészülhessenek”.

Kornél pápa vértanúsága (252) után heves véleménykülönbség támadt Róma és Karthágó, István pápa és Ciprián között. A vita az eretnkségből megtértek kereszttségének érvényessége körül lángolt föl. Ciprián és az összes afrikai püspök ugyanis újra megkeresztelte az eretnkségből megtérőket, hiszen úgy ítélték, korábbi a kereszttség – mivel távtanításokból eredt – érvénytelen. A pápa nem helyeselte ezt a gyakorlatot.

257-ben Valerianus császár újabb üldözési hullámot indított el. Ciprián az első között volt, akiket 257. augusztus 30-án Aspasius Paternus prokonzul elé állítottak. Száműzetésre ítélték. Töretlen erővel folytatta munkáját. A hagyomány szerint azonban tudta, milyen sors vár rá: egy álom révén tudomására jutott, hogy Krisztus vértanújává kell lennie.

258 nyarán Valerianus ismét kiadta a keresztényüldöző rendeletet, sőt szigorított rajta. Ciprián pedig, annak jeléül, hogy bármikor kész a halálra, nem hagyta el házáat. Hamarosan letartóztatták, majd lefejezték.

L.K.

A hét liturgiája

B év

József, Diána) – 1Tim 6,13–16 – Lk 8,4–15.

SZEPTEMBER 19., ÉVKÖZI 25. VASÁRNAP (Szent Januáriusz püspök és vértanú, Szabolcs, Vilhelmina) – Bölcs 2,12.17–20 (*A gonoszok az igazak vesztére törnek.*) – Jak 3,16 – 4,3 (*Az igazság gyümölcsét békében vetik el.*) – Mk 9,30–37 (*Isten országában az az első, aki embertársait szolgálja.*) – **Zsolozsma:** I. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 228 – EE 593, Ho 228 – EE 143, Ho 127 – EE 598, Ho 150 – EE 200.

SZEPTEMBER 12., ÉVKÖZI 24. VASÁRNAP (Szűz Mária szent neve, Irma) – Iz 50,5–9a (*A megígért Megváltó: Isten szolgálja, a fájdalmak férfiája. Szünetése végül diadalt arat.*) – Jak 2,14–18 *A hit, ha tettei nincsenek, mit sem használ.*) – Mk 8,27–35 (*A Messiás hivatása, hogy önként vállalt szenvedésével váltsa meg a világot.*) – **Zsolozsma:** IV. zsolárhét – **Énekrend:** Ho 223 – EE 592, Ho 223 – EE 153, Ho 142 – EE 596, Ho 172 – EE 292

SZEPTEMBER 13., HÉTFŐ – Aranyszájú Szent János püspök és egyház-tanító emléknapija (Krizosztom, Kornél) – 1Tim 2,1–8 – Lk 7,1–10.

SZEPTEMBER 14., KEDD – SZENT KERESZT FELMAGASZTALÁSA ÜNNEPE (Szeréna, Ilma, Rozita) – Szám 21,4b–9 vagy Fil 2,6–11 – Jn 3,13–17.

SZEPTEMBER 15., SZERDA – A fájdalmas Szűzanya emléknapija (Enikő, Doloróza) – Zsid 5,7–9 – Jn 19,25–27 vagy Lk 2,33–35.

SZEPTEMBER 16., CSÜTÖRTÖK – Szent Kornél pápa és Szent Ciprián püspök, vértanú emléknapija (Edit, Kamélia) – 1Tim 4,12–16 – Lk 7,36–50.

SZEPTEMBER 17., PÉNTEK – Bellarmin Szent Róbert püspök és egyháztanító vagy Bingeni Szent Hildegárd apátnő, egyháztanító emléknapija (Zsófia, Lambert) – 1Tim 6,2c–12 – Lk 8,1–3.

SZEPTEMBER 18., SZOMBAT (Kupertinói

Uzsalyné Pécsi Rita

Kenyérré lenni

Kenyér. Táplálék, életfeltétel. A magyar hagyományban is megkülönböztetett tisztelet övezte. Sok keresztény családban ma is keresztet rajzolunk rá, mielőtt megszegjük, és különös volt a járványos bezártság idején, hogy a közösségi média megtelt az otthon sült kenyér boldogságával, örömeivel, már-már az illatával is.

De több arca is van a kenyérnek. Túl azon, hogy a legegyszerűbb és legalapvetőbb élelmiszer, sajátos üzenetet is hordoz. Akivel megosztom a kenyerem, azzal az életemet is meg kívánom osztani. Egy kenyéren élni jóban-rosszban való testvéri összetartozást jelent. Ha valakire vagy valamire olthatatlanul vágyakozunk, felsóhajtunk: „úgy hiányzol, mint egy falat kenyér”. Ellenben, ha kenyértörésre visszük a vitát, az hosszan tartó viszályt eredményez. Nem kell kiemelkedő irodalmi műveltség ahhoz, hogy egy szerelmespár szinte kimondhatatlanul szép egymásrautaltságát Shakespeare szállóigévé vált gyönyörű képével fejezze ki: „Az vagy nekem, mi testnek a kenyér.” Ezt a valóságot ragadja meg Jézus is, amikor kenyérként, mindennapi táplálékként akar jelen lenni közöttünk,

”

*A búzaszem megtörése,
lisztté őrlése fáj.
Ez a szeretet
már nem a „jogom van hozzá”
vagy a „jár nekem”
húvös patikamérlege,
hanem az „amim van,
neked adom”
nagylelkű bátorsága.
Hősies tett
egyszer meghalni valakiért,
ám naponta,
falat kenyérként ehetővé válni,
azaz kicsit meghalni érte
talán még nagyobb hőstett*

bennünk. Ennél közelebb nem jöhetett. A görög *eucharisztia* kifejezés az *eu* (jó) és a *kharisz* (adomány, kegyelem) szavakból jött létre. Mi ez a nagy jó, amit Jézus – az Élet kenyereként – nap mint nap felkínál nekünk?

Kenyér, amit a kezébe vett, megáldott, megtört és szétosztott.

A kenyér sokak hosszú, odaadó, verejtékes munkájának gyümölcse, amelyben a különálló, akár távoli vidékekről származó kalászhok termése összegyűlt, és engedte magát lisztté őrlölni. De ez így még nem táplál. A liszt önmagában szétesik, kifolyik a kezünk közül. Kovászra, vízre van szüksége. Arra, hogy a „kezébe vegye” és átítassa a Lélek. És a só. Ami nélkül a liszt ugyan összeáll tészta, de nem lesz ízes.

Adja magát az áthallás: „Úgy szeressétek egymást, ahogyan én szeretlek titeket!” Legyetek kenyérré! Épüljetekek egyggyé ti, a sok-sok különálló kalász, a sok külön kis akarat a megannyi búzamaznnyi természetekkel, és engedjetekek magatokat lisztté őrlölni! Ne féljetekek a mindennapi



Fotó: Tomasz Filipek/Pexels.com

odaadottságtól, a „magunknak meghalni” fájdalmától, a búzaszem „szermes” engedelmességétől”! Érde-
mes! A kenyér az odaadottság és a bizalom jelképe.

Ha az Úr kezébe adom magam, ő mindig kész arra, hogy a szét-eső liszt-életemet a Lélek kovászával átjárja. És hol a só? Ha szívesen, jó kedvvel megyek elébe, ha nem méricskélve szeretek, ha merem nagy bizalommal rábízn, az ő kezébe tenni hétköznapi ügyeimet, kapcsolataimat, örömet, bánatomat, akkor jó ízű lesz az életem kenyere.

Kezébe vette, megáldotta. Bárm, amit valóban neki adok, azt a kezébe veszi és megáldja. Ilyenkor kezdődik el a nagy kaland, az átváltozás. Más lesz az értelme, a jelentése, a célja. Átlényegül. (Amint Jézus kezében a kenyér. Nem az anyaga változik meg, hanem a lényege, mert ő lesz jelen benne.) Sokszor megtörténhet ez a mi életünkben is. Nagy életfordulókon, például több évtizeddel az egybekelésünk után is megrendülten gondolok arra, ahogyan az esküvőnk után ízlelgettem magamban a gondolatot: akkor én most már feleség vagyok? Ugyanezt éljük át a gyermekünk születésekor, amikor apává, anyává válunk. És de jó lenne, ha ez a tapasztalat elevedne meg a keresztség vagy a bérálás tudatosulásával is. Átlényegülés. Egy életre.

De az odaadott egyszerű hétköznapi feladataim is felemelő távlatot kaphatnak. Henri Boulad szavaival: „Az anya, aki a család öröme gondosan főz, szertartást mutat be.” És ugyanezt fogalmazza meg Kis Szent Teréz: „Isten a fazekak és serpenyők között jár-ke.” Így minden történés megszentelhető. Ünneppé válhat a csendes erőfeszítés, a kitartó hűség, egy egyszerű reggeli felkelés, egy egyébként „nem szeretem” tevékenység, a vasalás, a pelenkázás, a forgalmi dugóban a mégis-türelem, a beszélgetéseink, minden. Mert ő kezébe veszi és megáldja. Bár prag-

matikus, haszonelvű világunk kevéssé tiszteli a jelképek erejét, jól ismerjük ezt a tapasztalatot. Mindany-

történt, az a virág nem olyan, mint a többi, nem a sok pipacs egyike.



Fotó: Bruno/Pexels.com

nyian átléhetjük, hogy tárgyak, helyek, gesztusok, egy-egy művészi alkotás – zenemű, kép, költemény – vagy akár egy természeti jelenség „kis prófétává”, nagy üzenetek egyszerű szimbólumává válhat. Mert az a valaki a kezébe vette és megáldotta...

*

A fiú és a lány kirándulnak a réten. A milliónyi pipacs között sétálva a fiú egyszer csak lehajol, leszakít egyet, és odaadja a lánynak. Az a pipacs ugyanolyan, mint a többi milliárd. Valóban? Tényleg semmi különbség nincs közöttük?

Nem! Nem igaz! Annak a pipacsnak megváltozott a jelentése, megváltozott a célja, a rendeltetése. És abban a csupán fél percig élő pipacsban – mert hamar le fog hullani a szirma – benne van a fitalemler egész szíve szerelme.

Annak a pipacsnak megváltozott a lényege, persze nem biológiaiilag. Már nem ugyanolyan, mint a többi, csak olyan, mintha ugyanolyan lenne. De mégsem ugyanolyan. Attól kezdve, ami ott

Mi történik, ha a lány, aki a pipacsot átveszi, örömeiben azt sutogja: Igen! Én is! (Henri Boulad nyomán)

Átlényegülés. Áldás. Közösség. Egység. Az odaadott kenyeret a kezébe veszi és megáldja.

*

Megtörte. Ilyen az igaz szeretet természete. Fájhat. Időnként az átváltozás is fájdalommal jár. Áldozat nélkül nincs fejlődés, nincs növekedés. Szenvedéssel jár az egymáshoz csiszolódás a társunkkal, gyermekünkkel, barátainkkal, munkatársainkkal, a tágabb család tagjaival és még a Jóistennel is. Mert talán a magunk körüli forgást a legnehezebb letenni. T. Beller szerint ez a készítésünk csak a halálunk után három órával hagy alább... A búzaszem megtörése, lisztté őrlése fáj. Ez a szeretet már nem a „jogom van hozzá” vagy a „jár nekem” húvös patikamérlege, hanem az „amim van, neked adom” nagylelkű bátorsága. Hősies tett egyszer meghalni valakiért, ám naponta, falat kenyérként ehetővé válni, azaz kicsit meghalni érte talán még nagyobb hőstett.

És szétosztotta. A kenyér egyik legsebbe arca, üzenete a közösségre való meghívás. A kölcsönösen szükségünk van egymásra, a kiegészülés és az egymáshoz tartozás néha fájdalmas, de végső soron rendkívül boldogító szépsége. Az én és a te áldozatod, a megáldott és megtört odaadottságunk egy kenyérben egyesül. A búzaszemekből egyenként – még ha meg is hálnak maguknak – lehetetlen kenyeret sütni. De még csak az egy családhoz, kalászhoz tartozókból sem lehet. Mindannyiunkra szükség van. És „ahol ketten-hárman összegyűlnek az én nevében”, már ott van a Lélek kovása, éltető vize is.

Az öskeresztények – úgy tudjuk – mindig összekötötték az áldozat bemutatását az agapéval, az együvé tartozást kifejező szeretetlakomával. De az ember esendő, és a tanúk szerint lassanként elmaradt az áldozat, levált a közösség az eredeti tartalomról, és elszakadt a lakoma meghívójától. A II. vatikáni zsinat újra hangsúlyozza az eucharisztia agapé jellegét, ezért például „egymás felé fordítja” a miséző papot és a testvéri közösséget. Ez lenne a cél. A közösség átváltozása, átlényegülése. Amikor a kisebb-nagyobb zárt egécskák végre egymás szemébe néznek, majd kézen fogják egymást, és vállvetve küzdenek a többiekért.

*Földből magba,
Magból szárb,
Szárból virágba,
Virágból kalászba,
Kalászból kenyérbe,
Kenyérből testembe,
Testemből lelkembe,
Lelkemből lelkedbe.*

52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus



ÜNNEPÉLYES NYITÓ SZENTMISE – Hősök tere



**2021.
SZEPTEMBER 5.,
VASÁRNAP**

PROGRAM

12:30

KAPUNYITÁS

13:30

FELVEZETŐ PROGRAM

15:00

NYITÓMŰSOR:
Magyarország, Mária
országa

16:00

NYITÓ SZENTMISE
elsőáldozással



A NYITÓ SZENTMISE SEKTORBEOSZTÁSA

BELÉPÉSHEZ / ÉRKEZÉS ELŐTT



HOZD MAGADDAL JEGYEDET!



ELŐRE NÉZD MEG, HOGY HOVA KELL ÉRKEZNE AHHOZ, HOGY
BEJUSS A SEKTORODBA. HA ROSSZ BEJÁRATHOZ ÉRKEZEL,
A LEZÁRÁSOK MIATT SOKÁIG TARTHAT, MÍG ODAÉRSZ
A MEGFELELŐ BELÉPÉSI PONTHOZ.



LEHETŐSÉG SZERINT TÖMEGKÖZLEKÉSSSEL ÉRKEZZ,
A FORGALMI KORLÁTOZÁSOK MIATT EZ A LEGPRAKTIKUSABB.

KOSSUTH TÉRI SZENTMISE
és eucharisztikus körmenet

**2021.
SZEPTEMBER 11.,
SZOMBAT**

PROGRAM

14:00

KAPUNYITÁS
FELVEZETŐ MŰSOR

17:00

SZENTMISE
KÖRMENET

21:00

Várható érkezés
a Hősök tere felé,
záróáldás



A körmenetbe becsatlakozók sorrendje előre meghatározott. Kérjük, légy türelemmel, figyeld a színpadi tájékoztatást és az önkénteseket.

A kivetítőkön végig követheted a körmenet haladását a Hősök tere felé. A körmenethez korlátozott számban biztosítunk gyertyákat, amit a Kossuth téren és a környező utcákban önkéntesek osztanak.



Segítünk eligazodni!

STATIO ORBIS – Ünnepi zárómise Ferenc pápával – Hősök tere

2021. SZEPTEMBER 12., VASÁRNAP

PROGRAM

- 6:00** KAPUNYITÁS
- 9:00** FELVEZETŐ MŰSOR
- 10:45** A SZENTATYA PÁPAMOBILON ÜDVÖZLI A HÍVEKET
- 11:30** ZÁRÓ SZENTMISE

A ZÁRÓ SZENTMISE SZEKTORBEOSZTÁSA

PRAKTIKUS INFORMÁCIÓK ÉS BIZTONSÁGI ELŐÍRÁSOK

TILOS BEHOZNI!

- szeszes italt, kábítószer
- pirotechnikai eszközt
- üvegtárgyat, üvegkulacsot, fémpalackot
- robbanékony, mérgező vagy gyúlékony anyagot tartalmazó tárgyat vagy eszközt, lőfegyvert, szűrő-, ütő-, és vágóeszközöket, egyéb, közbiztonságra különösen veszélyes tárgyakat
- drónt vagy bármilyen távirányítható eszközt, játékot
- kerékpárt, rollert
- bármilyen reklámanyagot, jelképet, transzparenst, molinót, feliratot, amely a rendezvény céljával, szellemiségével nem összeegyeztethető élő állatot (kivéve a jogszabályban meghatározott segítő és vakvezető kutyákat)

BEHOZHATÓ

- A rendezvényre hozott zászlórudak és a táblák, transzparensek rúdjaiknak hossza nem haladhatja meg az 1,5 métert, kivéve a Kossuth téri szentmise zárandokterületeit.
- A rendezvényterületre csak összecsukható, kis-méretű zárandokszekék vihetők be.

KÖZLEKEDÉS

A rendezvény területét gyalog vagy tömegközlekedéssel javasoljuk megközelíteni a jelentős forgalmi korlátozások miatt. A közösségi közlekedés útvonalai és menetrendjével kapcsolatban kíséreljünk figyelmünkkel a szolgáltatók honlapját és az utastájékoztatót.

MOSDÓK ÉS ELSŐSEGÉLY

A rendezvények területén (a keresztutcákban) mosdókat és egészségügyi állomást helyezünk el.

MOBILALKALMAZÁS: NEK 2020

Töltsd le ingyenes mobil alkalmazásunkat!

INFORMÁCIÓS PONTOK

1. Központi Regisztrációs Pont	(szept. 1–12.)
2. Szent István tér	7:00–21:00
3. Széll Kálmán tér	9:00–21:00
4. Örs vezér tere	9:00–21:00
5. Keleti pályaudvar	7:00–21:00
6. Nyugati pályaudvar	7:00–21:00
7. Déli pályaudvar	7:00–21:00
8. Liszt Ferenc repülőtér 2A és 2B terminál	6:00–24:00
9. Expo Congress Hotel	7:00–22:00
10. Intercontinental	7:00–22:00
11. Móróc Zsigmond körtér	9:00–21:00
12. Hősök tere	9:00–21:00
13. S4 Semmelweis utca (Háló)	9:00–21:00

Nyitvatartás: szeptember 5–12.

FREKVENCIÁK

A szentmiséket több nyelven követheted fülhallgatóval saját telefonodon vagy FM rádiódon.

	96,4 MHz		93,6 MHz
	98,0 MHz		100,3 MHz
	104,4 MHz		103,9 MHz

ÖNKÉNTES

A zárandokok eligazodását a szentmiséken és az események gördülékeny lebonyolítását több száz önkéntes segíti, akiket egyenruhájukról könnyen felismerhetsz. Kérdéseiddel fordulj hozzájuk bizalommal!

JÁRVÁNYÜGYI INFORMÁCIÓK

Az eseményeken való részvétel nincs oltási igazoláshoz kötve, de kérjük, hogy a résztvevők nagy száma miatt mindenki járuljon hozzá saját maga és a többiek egészségének megőrzéséhez: szükség szerint használjatok kézfertőtlenítőt és/vagy maszkot.

AKADÁLYMENTESSÉG

Az online regisztrált, akadálymentesítést igénylő résztvevők számára minden esemény akadálymentes megközelítése biztosított.



Az élő közösség és a korral haladó, sokszínű Egyház életményében lehet részünk szeptember 11-én, szombaton délelőtt és kora délután, ha kilátogatunk a Margitszigetre, a KATTÁRS és a Családok Jézusban Közösség (CSJK) által szervezett családi napra, amelyet a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus (NEK) keretében rendeznek meg. A programokról Bánlaki Zsanettel, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Caritas in Veritate Bizottsága irodavezetőjével, a CSJK-ról pedig Liszka Leventével és Liszka-Kaposi Rékával beszélgettünk.

– „Mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit üdvözítsek” – ez lett a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus családi napjának alap gondolata. Kiket várnak a margitszigeti rendezvényre?

Bánlaki Zsanett: Minden korosztályt szeretettel hívunk, hívőket és nem hívőket egyaránt. Az esemény ingyenes és bárki számára nyitott, regisztrálni sem kell.

Liszka Levente: A nem hívő barátaimat is bátran meg mertem szólítani, és arra bátorítottam őket, hogy jöjjenek el szeptember 11-én a Margitszigetre, nézzék meg, milyen is az Egyház. A NEK családi napjának honlapját (www.neksaladinap.hu és www.facebook.com/katolikustarsadalmi napok) látva mindig elcsodálkozom, hányféle közösség és önkéntes szolgálat működik ma Magyarországon. Ezek a közösségek most azt várják, hogy a kiállítósastraikban találkozhassanak az emberekkel.

Liszka-Kaposi Réka: Amikor két évvel ezelőtt arra gondoltunk, hogy a NEK miatti budapesti útlezárások mennyi bosszúságot fognak okozni az itt lakóknak, úgy éreztük, kellene egy olyan program is, amit közel érezhetnek magukhoz, és amelyen keresztül jobban megérthetik, miről szól ez a nyolc nap nekünk, hívőknek. Ezen a szombati napon azokat is szeretnénk megszólítani, akiknek az Eucharisztia szó semmit nem mond. Másrészt szeretnénk volna egy olyan rendezvényt, amelyen a családok minden tagja részt vehet. Nekünk is vannak kisgyermekünk, tudjuk, milyen nehéz eljutni egy eseményre, és ott milyen kínos lehet, ha netán nem viselkednek jól a gyerekek. Azért választottuk helyszínnek a Margitszigetet az Alsó-Nagyréttel, hogy legyen elég hely és programlehetőség a csintalankodó kicsiknek is. A kisgyermekeknek Kaláka- és Szalóki Ági-koncerttel készülünk, a kicsit nagyobbakat Bérczesi Róbert és a Magidom szórakoztatja, a fiatalokat és a felnőtteket pedig az Eucharist zenekar dicsőítő koncertjével várjuk.

– A nagyszínpadon és a kamaraszínpadon párhuzamosan futnak majd programok, de más helyszínek is lesznek. Hol találhatók ezek?

B. Zs.: Az Alsó-Nagyrétt hatezer négyzetméteres területén állítjuk fel a két színpadot egymáshoz közel, a Palatinus strand, a Park mozi és a Rózsakert közötti részen, a sziget közepén. A tervek szerint mellettük található majd egy nagyobb sátor a kerekasztal-beszélgetésekhez és a több mint hetven kiállítósastra, ahol különböző közösségek kínálnak izgalmas programokat a családoknak. A réten finom falatokkal vár mindenkit egy büféudvar.

– Minden helyszínnel lesz gazdaja. Hol milyen programokra számíthatunk?

L. L.: A nagyszínpadon Süveges Gergő lesz a műsorvezető, a kamaraszínpadon Mohay Bence, a beszélgetősátorban pedig Marti Zoltán. A fellépőktől azt is kérjük, hogy mutassák meg a személyes hitüket, röviden beszéljenek a Jézussal való találkozásukról is.

L. K. R.: Csókay András idegsebész megosztja velünk, hogy a családjának milyen szerepe volt a hite alakulásában. Meghívtuk Hodász András atyát és Götzinger Pál színész-rendezőt, akik középiskolai osztálytársak voltak, és most koncertet adnak a diákkoruktól fennálló zenekarukkal. Berecz András mesél a gyerekeknek és a felnőtteknek. A fellépők között ott lesz többek között Lackfi János, Oberfrank Pál, Bolyki Balázs és a B4, a Flamma Cordis hegedűduó és az Egri Érseki Fiúkörus is.

B. Zs.: A zenei műsorokon és a tanúságtételeken kívül társadalmi és teremtésvédelmi előadásokkal, programokkal is készülünk. Orsos Zoltán atya, szombathelyi egyházmegyei cigány pap, a nagy sikerű Cappuccino-programot mutatja be. Nemes Csaba, a Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület tagja előadást tart *Egy föld, egy kenyér – A Laudato si’ a mindennapokban* címmel. Több helyszínen is megjelenik majd ez az egyesület, a beszélgetősátorban például *Mi fán terem a teremtésvédelem?* címmel praktikus gyakorlatokat osztnak meg az érdeklődőkkel. Az egyesület tagjai fenntartható módon élnek az életüket, és a beszélgetésben rávilágítanak azokra az egyszerű praktikákra, amelyek alkalmazásával környezettudatosabban élhetünk. A kiállítósastraikban varrhatunk biolewendulazsákat, az ökolábnymkvízük segítségével pedig megtudhatjuk, hogy a személyes életvitelünk mekkora nyomot hagy maga után.

L. L.: A Debreceni Hajdú Táncegyüttes fellépése után mi is bekapcsolódhatunk a táncba, de sportolhatunk is a réten, a nagyszínpaddal szemben, ahol még szabadulószoba is lesz. A nagy legósátorban hétszáz gyermek közreműködésével harminchat ezer darab legóból Ferenc pápa arcképét készítik el. A tíz év alatti gyermekeinket rábízhatjuk a gyermekvigyázókra, akik kézműves-foglalkozással és sportprogramokkal készülnek, hogy a kicsik számára ez élményekkel teli lehessen ez a nap. Ne feledkezzünk el arról, hogy könnyen átsétálhatunk a Víztoronynál megrendezett Ars Sacra Fesztiválra is, ahol

megnézhetjük a Magyarországon kilencszáz éves premontrei és nyolcszáz éves Domonkos-rendet bemutató tárlatot.

L. K. R.: Különösen fontosnak tartjuk a lelki programokat. A nap folyamán elvégezhetjük a szentgyónásunkat, a „Meghallgatlak” sátorban pedig segítő beszélgetésre lehet jelentkezni. Az imasátorban az egyéni és a vezetett ima mel-



lett akár közbenjáró imát is kérhetünk. A Családok Jézusban Közösség partnerszervezeteként működő Kétlgen Alapítvány sátrában korosztálytól függetlenül érdekes párkapcsolati játékokat próbálhatnak ki a látogatók a kapcsolatuk mélyítése érdekében.

– Több mint hetven kiállítóval találkozhatunk. Kik ők?

B. Zs.: A szerzetesrendek, lelkeségi mozgalmak, közösségek egymás után foglalták le a sátrakat. Ők is készülnek gyermekeknek szóló programokkal. A szerzetesek vidékről is felutaznak, a velük való találkozás Budapesten már maga kuriózum. Jönnek a ciszterci nővérek Kismarosról, széles programkínálattal. A bakonybéli bencések a nap folyamán háromszor hívják közös imádságos éneklésre a látogatókat, multimédiás sarkot is felállítanak, és személyes beszélgetésre is elérhető.

L. L.: A párkapcsolat és a házasság témájával foglalkozó közösségek közül az Alpha Alapítvány ismerteti a Házaskurzus programját, az END Katolikus Házastársi Mozgalom tanúságtételekkel és vetítéssel mutatkozik be, és ott lesz a rendezvényen a MÉCS közösség, valamint a TeenStar Magyarország elnevezésű program is. Találkozhatunk a Házasság Hétvége Katolikus Lelkeségi Mozgalom és a Magyar Schönstatt Mozgalom képviselőivel. Lelkesen készül az eseményre a Regnum Marianum közösség és a cserkészek is.

B. Zs.: A Katolikus Szertetszolgálat, valamint a Katolikus Karitás is érkezik vidéki csoportjaival. Az Egyház tanítását a mindennapokban valóra váltó intézmények és közösségek közül ott lesz a Csak Egyet Szolgálat és a Sant’ Egidio (Szent Egyed) közösség.

Cigánypasztorációban tevékenykedőkkel is megismerkedhetünk. Közülük megemlíteném a ferences kishívőket Arlóról, az Elfogadlak nevű alapítványukkal, valamint a Marista Iskolatestvéreket, akik gyerekprogramokkal készülnek.

L. L.: A Katolikus Egyház társadalmi tanításával kapcsolatban fontos megemlítenünk

– A NEK programjain más-hol is találkozhatunk a KATTÁRS-sal?

B. Zs.: A püspöki konferencia tavaly őszi döntése alapján idén a KATTÁRS nemcsak a családi nappal, hanem más programokkal is csatlakozik a NEK-hez. Például szeptember 8-án, a Hungexpón a teremtésvédelmi fakultációval. Ott Székely János püspök köszöntője után kerekasztal-beszélgetés várja a hallgatóságot, melyen külföldi jó gyakorlatokat mutatnak be, és a *hol-NAP-himnusz* című tárlattal hívják fel a figyelmet a teremtésvédelem szükségességére. Szeptember 9-én a Boldog Ceferino Intézet szervezésében lovári nyelven hallgathatunk szentmisét, majd cigánypasztorációval kapcsolatos előadásokra, zenés, táncos fellépésekre, tanúságtételekre és a cigány közösségek találkozájára is sor kerül.

– Milyen céllal és mikor jött létre a KATTÁRS?

B. Zs.: Külföldi mintára hozták létre Magyarországon ez a rendezvényt, melyen az Egyház társadalmi tanításáért tevékenykedő szervezetek mutatkoznak be. 2013-ban indította útjára a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia az egy hétvéges programot a Caritas in Veritate Bizottság felügyelete alatt, minden évben más-más egyházmegyére bízva az esemény szervezését. A Katolikus Egyháznak vannak megoldási javaslatok, illetve erőfeszítései a kisebbségek, a szegények, a hajléktalanok problémáinak megoldására. Száz meg száz szervezet naponta dolgozik észrevétlenül ezeken a területeken. Ezeknek a szervezeteknek, lelkeségi mozgalmaknak, szerzetesrendeknek, egyházközségi híveinek a találkozási és közös ünnepe a KATTÁRS.

– A Családok Jézusban Közösség hogyan lett a családi nap egyik szervezője?

L. L.: 2018-ban, a nagy húsvéti lelki gyakorlatunkon merült fel először annak a gondolata, hogy családi napot szervezzünk. Azóta rengeteg estét töltöttünk ötletezéssel, igyekeztünk kitalálni, milyen programoknak adjunk teret, és kiket hívunk meg.

L. K. R.: A Családok Jézusban Közösséghez hetven házaspár tartozik. Húsz év alatt kétezer jegyest kísértünk, amit önkéntes szolgálatként végzünk. Ugyanakkor nincs olyan stábunk, amellyel le tudnánk bonyolítani egy húszezer fős rendezvényt. Szívesen közreműködtünk abban, hogy kiforadjon ennek a családi napnak a váza. A program lebonyolítását pedig a NEK Titkárság mellett az ÉrMe Hálózat vállalta magára, amely immár húsz éve ma-

gyar katolikus vállalkozókat és üzletembereket tömörít magába. Tavaly lett volna a kerek évfordulójuk, a mostani alkalom az ő ünneplésüknek is méltó keretet tud adni.

Az ötletelésen kívül a lebonyolításban is sokan segítenek a közösségünkben. Sokféle feladatot vállaltunk: fogadjuk a fellépőket és a VIP-vendégeket, helytállunk a backstageben, sátras programokkal készülünk. A szervezés során döbbszünk rá arra, hogy milyen sokszínű a közösségünk. Hálásak vagyunk, hogy közreműködhetünk egy ilyen építő szolgálatban.

L. L.: Valóban nagy felfedezés volt, hogy a közösséghez tartozó különböző emberek mennyiféle kompetenciával rendelkeznek, hányféle szakma ismereteit tudják kamatoztatni a családi nap szervezése során. Ez úton is köszönjük nekik ezt a hatalmas munkát.

– Tavaly a járvány miatt el kellett halasztani a NEK-et. Hogyan találkozott össze a két szervező, a KATTÁRS és a CSJK a nehezített körülmények között?

L. K. R.: A CSJK-val közösen 2019 szeptemberében kezdtük szervezni a családi napot Mohos Gábor püspök felkérésére. Még abban az évben nagyjából novemberre összeállt a koncepcióterv, amit tizenhárom változatban hosszú órák során szerkesztettünk. Két hét múlva úgy tűnt, hogy nem lesz ebből a programból semmi. Tavaly januárban aztán újult erővel kezdtünk neki a szervezésnek, és folytattuk a munkát egészen március 10-ig, amikor a Covidról szóló első hírek megérkeztek. Idén januártól viszont Mohos Gábor püspök javaslatára már a KATTÁRS-sal együtt szerveztük a családi napot. A munka a járvány miatt sokáig kizárólag Zoomon keresztül volt lehetséges.

– Önök szerint mi a rendezvény legfőbb feladata?

L. K. R.: Fontosnak tartjuk, hogy hívőként közösségben éljünk meg és mutassuk meg a hitünket és egységünket Krisztusban. Hisszük, hogy a jelenlétünk a szigeten tanúságtétel Isten mellett, az Egyház mellett, a házasság és a család mellett. Kiállunk a teremtett világ megújulásáért is. Az Egyház gazdagságát szeretnénk megmutatni egy élőképpel: 13 órakor az Oltáriszentséget és az I H S betűket formázzuk majd meg, erről felvétel is készül. Erre az időre a színpadi programjaink abbamaradnak.

B. Zs.: A rendezvény végén a családok Székely János püspök vezetésével átvonulnak a Kossuth térre, ahol szentmisével folytatódik a NEK programja. Ez a vonulás is fontos jel lesz.

L. L.: Minden hívó embert arra kérünk, tekintse misszió-
nak, hogy eljön a családi napra, és nem hívó barátait is bátran hívja el.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Merényi Zita

Álljunk bele, és fedezzük fel az újat!

A Nemzeti Eucharisztikus Kongresszus (NEK) előtti napokban Kuzmányi István állandó diakónus, lapunk főszerkesztője beszélgetett Dolhai Attila Jászai Mari-díjas színművésszel, előadóművésszel, a katolikus világrendezvény hírnökeivel. A csendről, a szentségekkel megerősített élet értelméről, az emlékezés jelentőségéről és Trianonról szóló beszélgetés a NEK YouTube-csatornáján teljes egészében látható. Ennek szerkesztett változatát adjuk közre.

– A közelmúltban műtéten esett át. Hogy érzi magát?

– Köszönöm, teljesen jól vagyok. Hangszálműtetem volt, de már elkezdtem a munkát, több sikeres fellépésen is részt vettem. Lehet, hogy a pihenés, és lehet, hogy a műtét is közrejátszott abban, hogy a hallgatók szerint még teltebb lett a hangom, szebb és kerekebb, amit énekelek. Mint tudjuk, ezt megelőzte egy pandémiás időszak, és be kell vallanom, még az is felmerült bennem, hogy abba kell hagynom az éneklést. Furcsa, de arra is gondoltam, énekesként nincs rám szükség, a jövőben mást kell majd csinálnom. Az orvosok szerint azt a problémát, ami nálam felmerült, általában a hirtelen terhelés okozza, erről azonban szó sem lehetett. A feleségem vetette fel, hogy pszichés okai is lehetnek. Arra jutottam, hogy a Jóisten talán más utat szánt nekem, ám négy nappal a műtét előtt megcsörrent a telefonom, és újra énekelni hívtak. Ma már úgy látom, hogy ezen a pályán kell maradnom, csak egy másik minőségben kell folytatnom mindazt, amit elkezdtem. Arra születtem, hogy örömet szerezzek az embereknek.

– A szentek szerint a csendnek is van szava. Hogyan élte meg azt az időszakot, amíg nem énekelhetett?

– A műtét előtt gyóntam, áldoztam, és ez teljesen megnyugtatót. Mintha csak nyaralni mentem volna a kórházba. A kórházban is kérdezett, hogy nem vagyok-e ideges. Mondtam, hogy nem, hiszen most már minden rendben van. A járvány miatt a műtét előtt is körülvevett bennünket egyfajta csend, amiben sok kétségbeesés volt, de a lábadozás során ezt az elkeseredettséget már nem éreztem. Másfél hétig megszólalni sem tudtam, mégis volt bennem valami nyugalom és békesség. A családom nagyon szeret engem, de azért sokszor előfordult, hogy ha mondtam valamit, arra vagy figyeltek, vagy nem, ahogy azt a gyerekek általában szokták. A felépülésem alatt ez megváltozott, különös figyelemmel fordultak felém, kíváncsiak voltak, hogy mit akarok mondani. Arra a felismerésre jutottam, hogy a csend révén sokkal szerethetőbb apa lettem, nagyobb volt a békesség a családban. Rájöttem, hogy a szelíd és megértő csenddel többre jutok, mint az állandó fegyelmeléssel. Az egyik lányom egyszer valami olyat mondott, ami nem tetszett nekem, de nem tudtam elmondani mindazt, amit nem tartottam jónak, leírni pedig hosszú lett volna a gondolataim, ezért csak a pozitív részeit írtam le. Sokkal célravezetőbb volt, hogy csak a szeretettel teli kommunikációk jutottak helyre.

A legnehezebbnek a köztes időszakot éreztem, amikor már használhattam a hangomat, de még nem úgy, ahogyan megszoktam. A tréning ideje elég megterhelő volt, sok türelem kellett ahhoz, hogy végül ismét úgy énekelhesek, mint azelőtt. Pál Feri mondta, mindig azt szeretnénk, hogy olyan legyen, mint régen, ahelyett, hogy beleállnánk és felfedeznénk az újat. Nekem a műtét után pont ezt kellett tennem.

– A kongresszus egyik hívószava, hogy „Találkozz Jézussal Budapesten!” Miért tartotta fontosnak, hogy a műtét előtt szentségekhez járuljon?

– Sokszor beszélünk a felebaráti szeretetről, holott még azokat sem tudjuk jól szeretni, akikkel egy háztartásban élünk. De ha nap mint nap megéljük a Jóisten jelenlétét, gondoskodását, akkor képesek lehetünk megfelelő módon élni. A szentségek vételénél, a szertartások alatt megváltozik bennünk valami, más emberként jövőnk ki a templomból. Lehet, hogy csak aznapra nyugszom meg, és lehet, hogy a heti problémáimon tudok majd könnyebben túljutni. Ha meghallom, hogy mi az evangélium üzenete, mit szeretne mondani nekem a pap, akkor a napi stresszt is könnyebben viselem. Egyszer egy gyónásnál megkérdezte az atya, hogy szoktam-e mindennap imádkozni a szerettemért. Persze, szoktam, de nem mindennap, a sok rohanásban nem jut időm rá. Elgondolkodtam, hogy is van ez. Pont azokra nem jut idő, akiket a legjobban szeretek? Reggelenként most már nem a telefonhoz nyúlok először, hanem imádkozom, sőt, a legkülönbözőbb helyzetekben találok módot arra, hogy megszólítsam Istent. Fontos, hogy a Jóisten áldása rajta legyen az életünkön, függetlenül attól, hogy mit is csinálunk – dolgozunk, füvet nyírunk vagy bevásárolunk. Mindig többre vágyunk, én is feszülten figyeltem, ki melyik szerepet kapja, volt bennem egy állandó elégedetlenség. Mára elfogadóbb lettem a munkámmal kapcsolatban, úgy érzem, pont annyi feladatot kapok, amennyit meg tudok oldani.

– Miért választotta az énekesi pályát?

– Anyai ágon volt kántor felmenő, de színházi vagy színpadi pályán lévő rokonom nincs. Az éneklés

mindig jelen volt az életemben, de azt, hogy mit lehet ezzel kezdeni, nem tudtam. Sokáig elég távolinak tűnt az énekesi pálya. Tanultam klasszikus gitárt, a testvéreim is játszottak valamilyen hangszeren, de eredetileg nem ebbe az irányba indultam. A postaforgalmi szakközépiskolában végeztem, a szüleim úgy gondolták, a hivatalnoki munka biztos megélhetést jelent majd. Az Apor Vilmos Főiskola hittantanári szakára

sem tudatos elhatározásból jutottam, inkább egyfajta menekülő útvonalnak tűnt. Ugyanakkor rendkívül hasznos volt, visszanezve már úgy látom, itt fontos, számomra meghatározó emberekkel találkozhattam – elsősorban persze a jövődöbelimmel. Végül – lázadásból vagy dacból, ki tudja – nem végeztem el a hit-

”
Az eucharisztikus kongresszusok az egymásban élő szeretettel kötnek össze bennünket. Napjainkban az információ rabjai vagyunk, pedig valójában megérintettségre, békére, szeretetre vágyunk. Ez most mind itt lesz. Lehet, hogy valami olyasmire kapunk gyógyírt e hét során, amire nem is gondoltunk volna

tanári szakot. A Jóisten szándéka volt, hogy most a kongresszus hírnökei között vagyok.

– A Kifutó című tehetségkutatóig hogyan jutott el?

– Már a tanítóképző ideje alatt muzsikáltunk a barátaimmal. Amint hallottam erről a lehetőségről, úgy éreztem, ezt nekem találták ki. A Karthagótól énekeltem az Apáink útján című dalt. Bár már korábban felöltött bennem, hogy felvételizni szeretnék a Színművészeti Egyetemre, ez komoly impulzust adott hozzá. A főiskola befejezése után jelentkeztem, és végül Kerényi Imre és Szirtes Tamás osztályába kerültem.

– A pályáján kik voltak a meghatározó személyiségek?

Sokat köszönhetek Bagó Gizella énekmesternek, aki még az egyetem után is foglalkozott velem. Ő mutatta meg, hogy a musicalen túl is vannak fontos műfajok. Első nagy szerepemet Kerényi Miklós Gábortól kaptam, énekeltem az Elisabeth és a West Side Story című musicalekben. Fontos számomra a Miklósa Erikával va-

szabadságunkat. A kongresszuson is szolgálni fogunk, szeptember 7-én az Egyetemi templomban tartunk zenés elmélkedést Csókay András professzorral. Ezen egy régi dalom feldolgozását is meghallgathatják azok, akik eljönnek. Várhatóan a statio orbis szentmise előtt is fel fogunk lépni.

– A trianoni évfordulóra írta a Szétszakítottak című darab szövegét. Mi indította erre?

– Az írás nem áll messze tőlem. A trianoni eseményekről nem szeretünk beszélni. Az Operettszínház pályázatának is az volt a célja, hogy teret adjon a feldolgozásnak. Sokan óvtak ettől a témától, mondván, annyi ellenségem lesz, amennyit el sem tudok képzelni. Először az volt a feladat, hogy találjak egy történetet, ami kötődik a trianoni tragédiához. Sokat olvastam, gyűjtöttem az anyagot, és közben fogalmazódott meg bennem a kérdés: miért történt ez így? Mind a mai napig nem kaptam kimerítő választ, csak apró részmegoldásokra jutottam. Az első világháború okát a kapzsiságban látom, de az emberi félelmek is közrejátszottak az események alakulásában. Ennek következménye volt, hogy eljutottunk Trianonig.

Először Apponyi Albert védőbeszédéből szerettem volna darabot írni, végül arra jutottam, hogy inkább egy egyszerű embert állítok a történetem középpontjába. Így esett a választásom egy katonára, Dér Zoltán naplójára. Azt szerettem volna elmesélni, hogy mit jelentett egy anyának, egy testvérnek, egy gyereknek, egy szeretőnek az, hogy szétszakították az országot. Az emberi sorsok nehézségeit akartam ábrázolni, emellett pedig azt a hitet, ami képessé tesz bennünket az újrakezdesre. Sokáig nem tudtam, mi lesz a darab vége. Ha valaki Trianonról beszél, azonnal a konfliktus és az ellenségeskedés jut az eszembe. Ezért sem lehetett a fő üzenet a bosszú, sem valamifajta elégtétel. Végül sok ember történetéből született egy, amely arra hívja fel a figyelmet, hogy csak a szeretet képes átemelni bennünket a nehézségeken és a tragédiákon. A trianoni döntés nagyon sok családot érintett, a darab kapcsán én is kaptam erről számtalan visszajelzést. Hadd lehessen elmondani, hogy ez fáj.

– Hogyan készül a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra?

– Még gyerek voltam, amikor Szent II. János Pál pápa Magyarországon járt, s bár ott voltam a stadionban, nem egészen fogtam fel, mi is történik. Egy alkalommal a Karol című filmet nézve szembesültem azával, hogy fel kell vállalnunk, amit gondolunk, amit hiszünk. Jézussal az imában is kapcsolatba kerülünk, a szentmisén egy térben vagyunk vele, de egészen más érzés, amikor olyan emberekkel vagyunk együtt, akiknek fontos a hit és a szeretet. Az eucharisztikus kongresszusok az egymásban élő szeretettel kötnek össze bennünket. Napjainkban az információ rabjai vagyunk, pedig valójában megérintettségre, békére, szeretetre vágyunk. Ez most mind itt lesz. Lehet, hogy valami olyasmire kapunk gyógyírt e hét során, amire nem is gondoltunk volna.

Baranyai Béla
Fotó: Lambert Attila



A koronavírus-járvány idején elmaradt a keresztény könyvkiadók hagyományos seregszemléje, a Szent István Társulat könyv hete, ami rendkívüli népszerűségnek örvend az olvasók körében. Most, a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra időzítve, szeptember 4–12. között ismét megrendezik, a budapesti Szent István-bazilika előtt. A könyves pavilonok mindennap délelőtt 10 órától este 9 óráig várják az olvasókat kiadványaikkal. Természetesen a Magyar Kurír és az Új Ember is ott lesz a téren. Néhány újabb kötetünkre hívjuk fel Kedves Olvasóink figyelmét.

Ferenc pápa: Jó együtt!
– Gondolatok házaspárokna és családokna

Ez a „szöveggyűjtemény” a Szentatyának a családról szóló, különböző alkalmakon és helyeken elhangzott megnyilatkozásait tartalmazza. A szövegek stílusára jellemző, hogy Ferenc pápa a komoly, olykor súlyos jelenségeket érintő témákat nem drámai módon fogalmazza meg, hanem úgy, mint egy kiváló dramaturgiai érzékkel megáldott színműíró, aki tudja, hogy a kibontakozó és időnként válságos pontra jutó eseményeknek végül pozitív kimenetele lesz. A Szentatya vallja: „A férfi és a nő hitvesi-családi közössége a generatív nyelvtan, mondhatni az arany-

kötélék. A hit Isten teremtésének bölcsességéből meríti ezt: Isten nem egy öncélú meghittség gondozását bizta a családra, hanem a világ ott-honossá tételének izgalmas tervét. A család áll a megmentő világkultúra kezdeténél és alapjánál, mely megment minket oly sokféle támadástól, rombolástól, gyarmatosítástól, mint amilyen a pénzé vagy a világot nagymértékben fenyegető ideológiáké. A család szolgálat alapul ahhoz, hogy megvédjük magunkat!”

**Hans Hellström:
Svéd Szent Brigitta
– Európa ismeretlen védőszentje**

Svédországi Szent Brigitta (1303–1373) Skandinávia patrónája és Európa társvédőszentje. Hans Hellström a hazánkban kevésbé ismert szent életét mutatja be, és egyben a kort is, amelyben élt. 1999 októberében Szent II. János Pál Szent Benedek, Szent Cirill és Szent Metód után három nőt nyilvánított Európa társvédőszentjévé: Szent Brigittát, Sienai Szent Katalint és a Keresztről nevezett Szent Terézia Benedikta (Edith Stein) nővért. A lengyel pápa 2002-ben a Legszentebb Üdvözítő Rendje apátnőjének, Tekla Famiglietti anyának írt levelében fogalmazta meg: amikor Szent Brigittát Európa egyik védőszentjének nyilvánította, a hívők számára a „női szentség” egye-

dülálló példaképét akarta felmutatni, mert Brigitta „hűséges feleségként boldog életet élt, mintaszerű anyja és bölcs nevelő volt; özvegyként szent életet élt; és végül életének új szakaszában egészen Istennek szentelte magát mások szolgálatára”. A kötet szerzője hozzáteszi: Brigitta lelkeségének sok dimenziója van, mind a szemlélődő, mind a tevékeny életben példát mutatott. Kiemeli Brigitta Istennek szentelt életének máriás dimenzióját, „hiszen Mária mint aszszony a megváltás folyamatának középpontjában, annak szívében áll. Brigitta arra törekedett, hogy az emberek a kereszténység női ikonjának tekintsék a názáreti szüzet. Hívó feleségként, anyaként és apácaként Szűz Máriát követve minden helyzetben azon volt, hogy feltétel nélkül teljesítse Isten akaratát”.

**Fehérváry Jákó:
Hogy szívünk megegyezzék szavunkkal**

Fehérváry Jákó OSB, a Sapientia Hittudományi Szerzetesi Főiskola tavalay kinevezett rektora 2010 óta állandó szerzője az Új Ember liturgia-rovatának. A kötet az ott megjelent írások tematikus – *Tér, Tárgyak, Színek, Test, Gyülekezet, Párbeszéd, Rítusok, Monostor, Közel, Zsinat, Történet, Idő, Zsolozsma, Esztendő* – csoportosítást tartalmazza. A könyv szerzője-

nek liturgikus jegyzeteiből világossá válik számunkra, hogy a liturgia „A teljes ember jelenlétét, odaadását kéri, aki készséggel adja át szívét, hogy egyházában, egyházával dicsőítse az Istent. Így lesz a liturgia egész életünk istentiszteletének csúcsa és forrása, mintája és beteljesedése”.

**Maria és Richard Büchsenmeister:
Beszéljünk róla!
– Szexuális nevelés
a kisgyermekkortól a serdülőkorig**

Napjainkban a legkülönbébb módokon kérdőjelezzik meg a hagyományos identitásokat – mint a családi kötélék, a nemzeti és a vallási hovatartozás –, sőt még a biológiai nemek létét is vitatják. Maria és Richard Büchsenmeister a felelős szexuális neveléshez szeretne támpontokat adni azoknak a szülőknek, akiknek gyermekei még a serdülőkor előtt állnak.

A könyv alapgondolata, hogy a szülőknek a szexuális nevelés terén is tudatosítaniuk kell elsőrendű felelősségüket, ugyanis ők hivatottak helyes és meggyőző utat mutatni gyerekeiknek a nemiséghez. Nem szabad megengedniük, hogy ezt a lehetőséget az úgynevezett szakértők vagy a média kivegye a kezükből. Az pedig egyértelmű, hogy „az értelmesen megélt szexualitás mindig összekapcsolódik a szeretettel”.

A kötet szerzői hangsúlyozzák: az apák pótolhatatlanok mind a gyerekek, mind az édesanyjuk számára. Az okos apa a feleségével való jó kapcsolatba fekteti a legtöbb energiáját. Ebből ő maga is erőt merít, a gyerekekneveléshez is. A szeretetkapcsolat segít, hogy sok fáradságot elviseljen, türelmes legyen nehéz helyzetekben, és kész legyen újrakezdeni, ha a családi életben valami nem sikerült. A szülők szeretetkapcsolata a nevelés lelke.

**Anselm Grün:
Harcos és szerelmes
– A férfi útja önmagához**

A német szerző bencés szerzetes, teológus, napjaink egyik legismertebb és rendkívül népszerű lelkesítő írója. Könyvének kiindulópontja, hogy Németországban az elmúlt húsz évben egyre több férfi kezdett el foglalkozni a férfiidentitás kérdésével. A feminista mozgalom sok nő öntudatát megerősítette, és ez kérdéseket vetett fel a férfiakban is. Könyvében Anselm Grün bibliai férfialakok nyomán mutatja be azt az utat, amelyet végigjárva a férfiak megtalálhatják saját identitásukat. A kötethez Hodász András atya írt ajánlást, kiemelve: „Ez az utazás nemcsak a fiúknak és férfiaknak izgalmas, hanem mindenkinek, aki jobban meg akarja érteni a férfiak világát és Jézus életének férfias motívumait, amelyekről olyan ritkán beszélünk prédikációinkban.” A könyvet Németh Attila fordította.

Bodnár Dániel

Tisztelt Olvasóink!

Az egyházi közleményeket és híreket szerkesztve közöljük. Megértésüket köszönjük.

A szerkesztőség

Pályázati felhívás a 2021/2022. tanévre

A Katolikus Központi Alapítvány pályázatot hirdet a 2021/2022. évi **Szent Imre-ösztöndíj** elnyerésére. Pályázhatnak azok a **nappali** munkarendben tanuló, **hitüket gyakorló katolikus** fiatalok (a kispapok kivételével), akik köznevelési intézmény, szakképző intézmény 9-15. osztályos tanulói vagy felsőoktatási intézményben első felsőoktatási szakképzésben, első alapképzésben, első mesterképzésben vagy első egységes, osztatlan képzésben vesznek részt. A pályázatok elbírálása elsősorban a tanulmányi eredmény, az egy főre jutó jövedelem, a testvérek-eltartottak száma, a hitoktatásban és a közösségi életben való részvétel alapján történik. Döntés és kiértékelés decemberben várható.

Az ösztöndíjat egy tanévre lehet elnyerni. A Kuratórium döntése után az Alapítvány az ösztöndíjassal szerződést köt az ösztöndíj folyósításának feltételeiről. A megkötött szerződés egy tanulmányi évre szól, az ösztöndíj újabb pályázat alapján ismételtlen elnyerhető.

Az ösztöndíjra *pályázni elektronikusan a www.szentimrepalyazat.katolikus.hu felületen lehet.* Bővebb információ e-mailben (szentimrepalyazat@katolikus.hu) vagy telefonon kérhető: **+36-1/445-4587** (munkaidőben). A pályázathoz elektronikusan és papíralapúan is **csatolandók az alábbi mellékletek:**

- a katolikus pap vagy hitoktató által adott igazolás a pályázati felületen elérhető formanyomtatványon kitöltve, aláírással hitelesítve,
- az iskolalátogatási- vagy hallgatóijogviszony-igazolás,
- a tanulmányi átlagot igazoló iskolai igazolás vagy a bizonyítvány, törzslap kivonat másolata,
- valamint a jövedelemigazolások (a kataszteri jövedelem igazolása önmagában nem elég, a pályázati felületen közzétett nyilatkozat kitöltése kötelező!).

A rendszerből kinyomtatott, aláírt adatlapot és a csatolt mellékleteket kérjük papíralapúan is megküldeni az Alapítvány címére (1406 Budapest, Pf. 79). A borítékra kérjük ráírni: „Ösztöndíjpályázat”, valamint a rendszer által generált pályázati azonosítót.

A pályázatokat **2021. október 4-ig** kell benyújtani. Csak a 2021. október 4-éig elektronikusan is és postai úton is beadott pályázatokat tudjuk elbírálni! A pályázatokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

ADÁSVÉTEL
IKONFESTŐKNEK száraz deszka (8 mm vastagságú) eladó. Tel.: 06/30-412-1343
ÁLLÁS
BEJÁRÓNÓT (házvezetőnőt) keresek Budapest XII. kerületébe, heti 4-5 nap munkavégzéssel (háztartási munka, takarítás, mosás, vasalás). Elvárás: érettségi, igényesség, a munka szeretete. Előny: jogosítvány. Ajánlat: havi fix, hosszú távú munkalehetőség. Jelentkezés fényképes önéletrajzzal: krisztina.szota@humanandmedicwork.hu T: 06/20-365 2425
ÉLETJÁRADÉK
ÉLETJÁRADÉKI szerződést kötnék Önnel ingatlanért cserébe, ottlakás nélkül. Nagy összegű készpénzt és havi járadékot kínálok. Leinformálható család vagyunk. T.: 06/20-941-6368
ÉLETJÁRADÉKOT fizetnék idősemménynek, ingatlanért. T.: 06/20-629-0916
ELTARTÁSI, életjáradéki szerződést kötnék budapesti vagy egri ingatlanért, akár plébánosi ajánlással. T: 06/30-561-7821

IMAÓRA
Kútvolgyi Szűz Mária Engesztelő-kápolna: engesztelő virrasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltáriszentség előtt. 22 órákor szentmise. Cím: 1125 Budapest, Galgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig)
Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családokhoz a Városmajori Jézus Szíve-templomban (1122 Budapest, XII. Csaba utca 5.) A 18 órákor kezdődő szentmisek után a kistemplomban folytatódik a beszélgetés az elhangzott homíliáról. Mindenkit szeretettel várnak. Bővebb információ: https://www.varosmajoriplebania.hu/
Csobánka-Szentkúton a régi hagyományokhoz híven folytatódnak a nagy múltú elsőszombati szentmisék. 2021. október hónapig minden első szombaton a Szentkúti kápolnában fél 11-kor kezdődő ünnepélyes engesztelő rózsafüzér-imádságra és a 11 órákor kezdődő szentmisére várják a zarándokokat a festői szépségű Mária-kegyhelyen.
A Szent Imre Kápolna Szeretetláng imacsoportjának szeptemberi programjai: 2021. szeptember 2-án, csütörtökön, 18 órától az Oltáriszentség jelenlétében Szeretetláng engesztelő imaórát tartunk. Imacsoportunk Szentmiséje 17 órákor kezdődik. Szeptember 3-án, pénteken 17:30 órákor

RÉGISÉG
EGYKORI PIARISTA diák antikvitása régiséget vásárol. T.: 06/20-980-7570
PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átvesszünk. Budapest VI. kerület, Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154 – nyitva: hétfő–szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra között.
KIADÓ
HOSSZÚ TÁVRA KIADÓ Budapesten, a nyugati pályaudvar közelében, liftes ház 3. emeletén, 36 nm-es, egyszerű, álló galériás, bútorozott, gépészetiileg is felszerelt lakás egy vagy két nemdohányzó diáknak vagy fiatal párna. Érdeklődni: 06/20-373-7090
SZOLGÁLTATÁS
FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726
TÖBB ÉVTIZEDES tapasztalattal vállaljuk ólomüvegablakok restaurálását, tervezését, kivitelezését. Tóth Erzsébet tel.: 06-20-438-5993; www.uvegfestestainedglass.hu

Feltámadás (Öröm) útját járjuk. Kápolnánk Szentmiséje 17 órákor lesz. Szeptember 16-án, csütörtökön 18 órától Szent-ségimádást tartunk Édes Hazánkért. 17 órákor kezdődik imacsoportunk Szentmiséje. Minden magyar imádkozzon minden magyarért! Szeretettel várunk! Honlapunkon www.szeretetlangu.info.hu keresztül elérhetőek vagyunk.

LELKIGYAKORLAT
MEGNYITOTTUNK! Szent Gellért Lelkigyakorlatos Ház (2016 Leányfalu, Móríc Zsigmond út 141.): Szeptember 13-án 18 órától 16-án 13 óráig Dr. Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Lelkigyakorlat a belső gyógyulásáról”. Október 21-én 18 órától 24-én 13 óráig Dr. Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Isteni szeretet – emberi szeretet”. November 11-én 18 órától 14-én 13 óráig Ocsovai Grácián atya lelkigyakorlata. Elérhetőség: 06-26-383-212, 06-30-466-0749
KIÁLLÍTÁS
„Eucharisztikus csodák a világban” és a „Népek iga-za” Isten szolgája Márton Áron püspök hitvallóról készült kiállítás tekinthető meg a Budapest, VIII. kerület Tisztevelőtelep Magyarok Nagyasszonya téri (volt Rezső téri) Magyarok Nagyasszonya-templomban szeptember 12-ig vasárnaponként 10-12 óráig, szerda kivételével minden hétköznapi 17-19 óra között. Mindenkit szeretettel hívnak és várnak.



Kiadja a Magyar Kurír
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál, a postán.
Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • **Ügyvezető:** Tolonics Gergely
ISSN 0133-1205
KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
LAPZÁRTA: 2021. AUGUSZTUS 30.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István
Lapszerkesztő: Baranyai Béla • **Lapszerkesztő-helyettes:** Körössy László
Szerkesztőség: Agonás Szonja, Benke Zsuzsa, Bodnár Dániel, Bókay László, Borsodi Henrietta, Fabián Attila, Gátas Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet, Verestői Nárcisz
Olvasószervező: Kodítek Bernadett
Korrektor: Szántó István • **Tördelés:** Bukovszki Antal
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.
Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933
www.ujember.hu • e-mail: ujember@ujember.hu

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu
Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu
Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása:
+36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>
Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3790; +36/1-633-3132; terjesztes@ujember.hu
Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén.
Egyéni egypéldányos előfizetés belföldről negyedévre: 4050 Ft, fél évre: 8100 Ft, egy évre: 16 200 Ft.
Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

A zenének gyógyító ereje van

A Nemzeti Eucharisztikus Kongresszus (NEK) előtti napokban Kuzmányi István állandó diakónus, lapunk főszerkesztője beszélgetett Sena Dagaduval, az Irie Maffia énekesnőjével szülőhelyéről, a zene erejéről, a találkozás lehetőségéről, az anyaságról. A NEK YouTube-csatornáján teljes egészében látható beszélgetés szerkesztett változatát adjuk közre.

– Bemutatná nekünk röviden az országot, ahol született?

– Azt szokták mondani, hogy Ghána Afrika kapuja. A ghánaiak nagyon barátságosak, sok népcsoport lakik ott, nyelvében és kultúrájában is nagyon sokszínű a szülőházam. Ghána, a kontinens fekete csillaga volt az első afrikai ország, amelyik függetlenné vált.

– Úgy tudom, hogy a névadásnak sajátos hagyományai vannak ott.

– Ghánában nagyon fontos az ember neve, a gyereket a születése utáni hetedik napon nevezik el. A névadási szertartáson részt vesz egy olyan valaki, akinek a nevét a gyermek viselni fogja. Először a baba fülébe súgják ezt a nevet, majd bemutatják őt Istennek, a világnak és a családnak. Különléle szimbolikus cselekedetekkel mutatják meg az újszülöttnak, mit kell majd tennie, hogy meg tudja különböztetni egymástól a jót és rosszat.

– Az Ön nevének is van valamilyen különleges jelentése?

A Sena név annyit tesz, hogy *Isten ajándéka* vagy *Isten ad*.

– A zenével hol találkozott először?

– Nem vagyok tanult zenész, de már óvodáskoromtól szívesen szerepeltem a színpadon. Sokáig nem is gondoltam, hogy ez lesz a hivatásom. Emlékszem, édesanyámmal és a nagymamámmal gyakran énekeltünk, csak úgy, a magunk örömeire.

– A Katolikus Egyházzal miként került kapcsolatba?

– Ghánában jártam iskolába, az angolt követő ottani oktatási rendszer szerint egy bentlakásos lányiskolába. Nagyon szigorú intézmény volt. Ott találkoztam először a hitel, az iskolát ugyanis nagyon

tam Magyarországra, érdekelt a kultúra, és a nyelvet is szerettem volna jobban megtanulni. Többször jártam gyerekkoromban a nagymamám-nál Göncön, az itt töltött időszakokra nagyon szívesen emlékszem vissza. Végül – édesapám unszolására – Magyarországon oda iratkoztam be, ahová a nővérem járt: egy



angol nyelvű egyetemre, ahol pénzügyi, gazdasági és marketingismereteket tanultam.

– Hogyan kapcsolódik ez a zenéhez?

– Hát, nem sok mindenben. Amikor Magyarországra kerültem, úgy másfél évig nem nagyon találtam a helyem, nem igazán tudtam, mit is kellene csinálnom. Az energiáimat először abban vezettem le, hogy naplót írtam. Volt e szövegek között minden, versek is. Egy jó ismerősöm megnézte, és rögtön megjegyezte: ezek bizony kész dalszövegek, csak zenét kell keresni hozzájuk. Nem sokkal ezután történt, hogy valaki az utcán a kezembe nyomott egy szórólapot, amely egy olyan bulira hívott, ahol több DJ és rapper egymásnak adogatta a mikrofont, ami egyszer csak a kezembe került. Nem emlékszem, hogy mit énekeltem, de úgy tűnik, mindenkinek tetszett. Kiderült, hogy azoknak, akikkel együtt énekeltem, volt egy stúdiójuk, én meg két nap múlva azon kaptam magam,

– És hogyan éli meg az anyaságot?

– A hitemből fakadó erőre is nagy szükségem volt, mert a várandósságaim alatt szinte végig színpadon voltam. De a zene is sok energiát ad. Ezt nehezen lehet megmagyarázni annak, aki nem tapasztalta meg. Még akkor sem fáradtam el, ha megterhelő volt egy-egy fellépés. Ugyanez érvényes az anyaságra is: na-

gyon sokat adok, és nagyon sokat kapok tőle.

– Mi kell ahhoz, hogy az ember ne szálljon el a sikertől?

– A neveltetésem és a múltam is segít abban, hogy emberi tudjak maradni. A ghánai utazásaim mindig megerősítenek abban, hogy a másokra

kus, de az imáimmal, a jelenlétemmel, az energiámmal és a szolgálatommal igyekszem előmozdítani az elfogadást és a szeretetet. Bátran és nyitott szívvel tudok a kongresszus üzenete mellé állni.

– Ez egy nemzetközi esemény. Két kultúra gyermekeként hogyan tekint a kongresszusra?

– A zárómisén én is énekelni fogok. Sokat gondolkodtam azon is, hogy milyen nyelven szólaljak meg. Hogyan készüljek erre az alkalomra? Úgy gondolom, hogy azt a szeretetnyelvet kell elővárszolgolnom magamból, amit mindenki ért, nem csak a katolikusok.

– Önt bátran nevezhetjük a találkozás emberének. Mi kell a jó találkozáshoz?

– Először is az, hogy ne legyenek elvárásaink. Elég csak jelen lenni a pillanatban, azokra figyelve, akik éppen mellettünk vannak, és a szemükbe nézve megélni a találkozást.

– Mi a Covid utáni üzenete?

– Azt hittem, hogy a járvány erősíti majd az összefogást, hogy nyugodtabbak, együttműködőbbek leszünk. Úgy tűnik, nem ez történt, mintha minden összezavarodott volna. Azt megtanította nekünk a járvány, hogy a terveink nem feltétlenül valósulnak meg. A múltba menekülés éppen úgy helytelen magatartás, mint az, ha valaki előreszalad a jövőbe. A mindennapi találkozások, az apróbb pillanatokat – a gyermekünk mosolyát vagy egy erdei sétát – kell nyitottan megélnünk.

– Mivel buzdítaná az embereket arra, hogy részt vegyenek a kongresszus programjain?

– Amikor sok ember együtt imádkozik, azzal üzenetet küld a világ felé, ennek pedig hatalmas ereje van. Ezt megtapasztalni ritka áldás. Szinte libabőrös lesz az ember, ha arra gondol, mit is élhet majd meg ezen az alkalmon. Itt a lehetőség, hogy kipróbáljuk.

Baranyi Béla
Fotó: Lambert Attila

AZ ÚJ EMBER KÖNYVESBOLT AJÁNLATA



ELÉRHETŐSÉGEINK:

1053 Budapest, Ferenciek tere 7–8.
(Kárpátia-udvar)
Telefon: (06/1) 266-0845
Webcím: bolt.ujember.hu



Új Ember
kiadványok

FŐBB PROGRAMOK:

**2021. SZEPTEMBER 5., VASÁRNAP
HŐSÖK TERE**

15:00 **Ünnepélyes megnyitó és szentmise elsőáldozással**
Angelo Bagnasco bíboros - Genova korábbi érseke, az Olasz Püspöki Konferencia elnöke, az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának elnöke (Olaszország)

**2021. SZEPTEMBER 6., HÉTFŐ
HUNGEXPO**

08:45 **REGGELI IMA:**
 Veres András győri megyéspüspök, az MKPK elnöke

09:30 **KATEKÉZIS:**
 João Tempesta bíboros (Brazília)

10:30 **TANÚSÁGTÉTEL:**
 Szabó Konstantin görögkatolikus pap (Ukrajna)

11:30 **SZENTMISE:** Piero Marini érsek - a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Bizottságának elnöke (Olaszország)

14:30 **FAKULTÁCIÓK:**
Böjte Csaba OFM (Románia), **Joseph-Marie Ndi-Okalla** - Mbalmayo püspöke (Nigéria), **Mary Healy teológus** (USA), **Damian Stayne** - a Cor et Lumen Christi katolikus karizmatikus közösség alapítója (Nagy-Britannia)

18:00 **MISSZIÓ AFRIKÁBAN:**
 Fodor Réka, Csókay András missziós orvosok (Magyarország), Valerian Okeke érsek (Nigéria) Izunna Okonkwo, Basil Ekwunife atyák (Nigéria) Sena Dagadu énekesnő, (Ghána, Magyarország)

Szent István-bazilika

19:00 **SZENT EFRÉM FÉRFIAR KONCERT**
 Pesti Vigadó

19:30 **CSÍK ZENEKAR KONCERT**
 Erkel Színház

**2021. SZEPTEMBER 7., KEDD
HUNGEXPO**

08:45 **REGGELI IMA:**
 Ternyák Csaba egri érsek

09:30 **KATEKÉZIS:**
 Gérald Lacroix bíboros (Kanada)

10:30 **TANÚSÁGTÉTEL:** Louis Raphael Sako bíboros, iraki pátriárka, bagdadi érsek

11:30 **SZENTMISE:**
 Jose Serofia Palma - Cebu érseke (Fülöp-szigetek)

14:30 **FAKULTÁCIÓK:**
Jean-Luc Moens - a CHARIS, a Katolikus Karizmatikus Megújulás Nemzetközi Szolgálat korábbi moderátora (Belgium), **Barbara Heil** - egykori protestáns prédikátor és misszionárius (USA), **Dabóczi Kálmán** - a Hetvenkét Tanítvány Mozgalom elnöke (Magyarország), **Johannes Hartl** - az Imádság Háza közösség alapítója (Németország)

**2021. SZEPTEMBER 8., SZERDA
HUNGEXPO**

08:45 **REGGELI IMA:** Stanisław Gądecki poznańi érsek (Lengyelország)

09:30 **KATEKÉZIS:**
 Charles Maung Bo bíboros - az Ázsiai Püspöki Konferencia elnöke (Mianmar)

10:30 **TANÚSÁGTÉTEL:**
 Moysés Azevedo - a Katolikus Shalom Közösség alapítója (Brazília)

11:30 **FAKULTÁCIÓK:**
Székely János - szombathelyi megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Cigánypasztorációs Bizottságának vezetője (Magyarország), **P. Justo Lofeudo** - a Legszenőbb Eucharisztia Misszionáriusai szerzetesközösség egyik alapítója (Spanyolország), **Michael White** - a baltimore-i érsekség papja és az Újraépítve című könyv társszerzője (USA), **David Maria Jaeger OFM** - a Rota Romana bírójá, a Vatikán korábbi jogi tanácsadója (Olaszország)

16:00 **BIZÁNCI RITUSÚ ISTENI SZENT LITURGIA**
 Szent István-bazilika

17:00 **PLÉBÁNAI SZENTMISÉK 11 NYELVEN**
 Szerte a városban

20:00 **100 TAGÚ CIGÁNYZENEKAR KONCERT**
 Erkel Színház

**2021. SZEPTEMBER 9., CSÜTÖRTÖK
HUNGEXPO**

08:45 **REGGELI IMA:**
 Stanislav Zvolenský pozsonyi érsek (Szlovákia)

09:30 **KATEKÉZIS:**
 John Onaiyekan bíboros - Abuja érseke (Nigéria)

10:30 **TANÚSÁGTÉTEL:**
 Mary Healy - biblikus teológus, a Pápai Biblikus Bizottság első női tagjainak egyike (USA)

11:30 **SZENTMISE:**
 Alfredo José Espinoza Mateus - Quito érseke (Ecuador)
 A lovári nyelvű mise tételei hangzanak el.

14:30 **FAKULTÁCIÓK:**
Massimo Camisasca - a reggio emilia-guastallai egyházmegye püspöke (Olaszország), **Székely János** - szombathelyi megyéspüspök, az MKPK Cigánypasztorációs Bizottságának vezetője, (Magyarország), **Joseph Pamplany** - Tellicherry érsekség segédpüspöke (India), **Jean-Claude Hollerich** bíboros - Luxemburg érseke, az Európai Unió Püspöki Konferenciáinak Bizottságának elnöke (Luxemburg),

19:00 **KÖZÖSSÉGEK SZENTSÉGIMÁDÁSA**
 Szent István-bazilika

19:30 **MOSZKVAI PATRIARCHÁTUS KÓRUS KONCERT**
 Zeneakadémia

**2021. SZEPTEMBER 10., PÉNTEK
HUNGEXPO**

08:45 **REGGELI IMA:** Veres András győri megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke (Magyarország)

09:30 **KATEKÉZIS:** Dominik Duka bíboros (Csehország)

10:30 **TANÚSÁGTÉTEL:** Áder János, Magyarország köztársasági elnöke

11:30 **SZENTMISE:**
 Jean-Claude Hollerich bíboros - Luxemburg érseke, az Európai Unió Püspöki Konferenciáinak Bizottságának elnöke

14:30 **FAKULTÁCIÓK:**
Etienne Vetö - a Chemin Neuf közösség tagja, (Olaszország), **Baltazar Porras** - Merida érseke (Venezuela), **Andrew Yeom Soo-jung** bíboros - Szöul érseke (Dél-Korea), **Andrea Dellatorre atya** (Olaszország), **Georg Schwarz** - a Cenacolo Közösség tagja (Ausztria)

19:00 **ÁKOS KONCERT ÉS FORRÁSPONT**
 IFJÚSÁGI EST
 Papp László Budapest Sportaréna

19:30 **EUCHARISZTIKUS SZIMFÓNIA**
 Zeneakadémia

**2021. SZEPTEMBER 11., SZOMBAT
KOSSUTH LAJOS TÉR**

09:00 **CSALÁDI NAP**
 Margitsziget

17:00 **SZENTMISE ÉS EUCHARISZTIKUS GYERTYÁS KÖRMENET**
 beszédet mond:
 I. Bartholomaios konstantinápolyi pátriárka
 Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek (Magyarország)

**2021. SZEPTEMBER 12., VASÁRNAP
HŐSÖK TERE**

11:30 **STATIO ORBIS-**
 Ünnepi zárómise Ferenc pápával

Egész héten vásár és könyvhét a Szent István-bazilika előtt.
 Ars Sacra fesztivál szeptember 4-12.
 NEK városi színpadok a Széll Kálmán téren és az Örs Vezér téren.

 iec2020.hu

 [nek2021](https://www.facebook.com/nek2021)

 [nek2021budapest](https://www.instagram.com/nek2021budapest)

 [IEC2021 applikáció](#)